המחיר: 2.50 ל"י | מספר 1867 | שנה 37 | ו"ג סיון תשל"ג 13.6.73

העולם הזה

את הלכת

או נשארת?

זו

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א: ב. מיכאל, חנוך מרמרי,
קובי ניב, אפרים סידון
כתובת המערכת: רחוב זוארץ 1

נילוויתי אל 3 השבויים החוזרים

מאת כתבנו הצבאי

בקשתם הראשונה של שלושת הטייסים, שחזרו אמש מן השבי הסורי, היתה שיותן להם, לפחות בשעות הראשונות, להתייחד ללא הפרעה עם יקיריהם.

אי־לכך נלוויתי אל השלושה למן הרגע שחצו את הגבול ועד לסגירת הגיליון. כל זאת על מנת לספר לכם על רגעי ההתייחדות של השלושה בחיק היקרים להם מכל.

פגישת השבויים החוזרים עם יקיריהם היתה מרגשת מאד עד מרגשת להפליא, ודמעות חנקו את גרוני לנוכח המראה. שלושת הגברים הקשוחים הזילו דמעות כילדים כשהתחבקו עם נשותיהם, הוריהם ואיתי. „אבא, היה לך קשה?" שאל אותי אחד הטייסים, כשנשקתי לפיו הלח. „כמה גדלת, בני היקר" לחש לי בקול חנוק אחד החוזרים, כשליטפתי באהבה את שער ראשו המתולתל.

כנס העתונות החופשית

השבוע נפתח בירושלים הכנס ה־22 של המכון הבינלאומי לעיתונות. במכון זה מאורגנים כאלפיים עורכי עיתונים מן העולם החופשי — מכל הארצות והיבשות שקיימת בהן עיתונות חופשית ובלתי־תלוייה. לכנס הגיעו כ־300 חברים מ־34 ארצות ומחמש יבשות.

בטקס הפתיחה הוקראה איגרת ברכה לבאי הכינוס, שנשלחה ע"י חבר־הנשיאות ומ"מ יו"ר המכון בפועל, הד"ר מלכיאל זוארץ, עורכו של אחד העיתונים החופשיים ביותר מדרום לקו הרוחב 24°15'.

הד"ר זוארץ עמד בדבריו על העובדה שהעתונות החופשית היא אחד מיסודותיה החשובים של הדמוקרטיה, ולה תפקיד נכבד בהארה נכונה של השגי הממשלה. בסקירתו על תולדות העיתונות העברית בארץ העלה הד"ר זוארץ על נס את תרומתם של עתונאי־ישראל לליכוד העם וגיבושו מאחוריגי מהגיגיו ההיסטוריים.

כן ברך עורך העיתון מאקומבא־מאקומבא, בטאון מפלגת השלטון בקינשאסה־עילית.

לאחר שהסעתי אותם לבסיס האוויר אי־שם, מוסווה כנהג מונית, זעם סיום טקס קבלת הפנים, התחלקנו, אני ושני עוזרי, לשלושה חוליות־כיסוי ויצאנו ללא דיחוי לכסות את שובם של הטייסים לביתם.

אחד מעוזרי יצא לקיבוץ עין־שמר ו־מוסווה כתורן־מטבח האזין וצפה בטייס המתייחד עם ביתו הגדול. תוך כדי־כך החדיר עוזרי הנמר משלשל למזונו של הטייס החוזר, וכך יכול היה להתייחד עימו בבית השימוש הקיבוצי, לדובב אותו ל־ראיון בלעדי לעיתוננו.

עוזרי השני יצא למסק הקטן חופשי, שלחוף הים התיכון, חיסל בירייה את גבאי בית הכנסת והעלה לתורה, לשימחת אלפי המתפללים, את הטייס־החוזר בן־הכפר, שהיה קשור אליו כל אותה עת באזיקי מתכת מיוחדים.

„אני עצמי חדרתי, בפעולה מתואמת היטב, לתוך ארון־הבגדים שבחדר השינה של משפחת הטייס השלישי. לאחר המתנה קשה, באפילה וללא מזון, זכיתי לראות במו־עיני את השבוי־החוזר ואישתו מתייחדים כמה וכמה פעמים, כשישימחת הגיל וצער העצב משמשים בעירבוביה. ואודה ולא אבוש — אף אני, מכונס בשתיקה בתוך הארון, הזלתי דמעות שליש לנוכח החיזיון. ובאותם רגעים נהדרים ההרתי ביני לבין עצמי: „אנחנו עם נפלא, עם נפלא!". ואתם?

(צילום: אסף קוב.)

ה־5 ביוני — יום רגיל בגדה; 28 נעצרו במזרח ירושלים

בירדיר ושוערוי ירי־רצנת עזה נפתחי החזיית החילן כסדרר

— תעל־הון, יא ולד!
— סליחה?
— החנות שלך!
— אה?
— החנות שלך פגורה.
— תמיד בשעות כאלה.
— אז תפתח!
— לפתוח?
— תפתח תיכף ומיד, כן?
— למה לפתוח?
— ה־5 ביוני היום. שש שנים — שישה ימים!
— אז מה? אני רגיל לסגור אותה.
— רגיל־שמגיל. אצלינו אתה לא תיכנע לאיומים. פתח מייד!
— אל תאיים.
— אני ממתין...
— הריצ'רץ' נתפס לי. לא יכול לפתוח.
— אתה פותח או לא?
— אתה רואה שאני מנסה...
— יש לך 20 שניות לפתוח, או שאנחנו צובעים לך אותה בכחול ולוקחים אותך למעצר.
— הנה. פתוח. ראית? אני יכול לסגור?
— מה לסגור. זה נשאר פתוח עד שבע בערב!
— אבל אני לא יכול ללכת ברחוב עם חנות פתוחה.
— חבר'ה, קחו אותו לתחנה.

יום רגיל בגדה. 29 נעצרו.

התנצלות

אז קראנו בשבת באחד העיתונים ● שחיים חפר כועס עלינו, ועוד בחרוזים ● שהעזנו וביקרנו והטלנו דופי ● ואמרנו שהפלת המטוס לא היתה כל כך יופי ● וגם עתה, עם צאת האמת כולה לאור ● רק אנחנו מתעקשים ומתעקשים כמו חמור ● ולא מוכנים להתנצל כמו כולם ● ולומר שהמטוס נפל בגללם ●●

דברים חריפים ממש עד כאב ● של פייטן אמיתי, הלוקח ללב ● אז הלכנו ובדקנו מתוך רגש אשמה ● את חומר הראיות של אותו כתב־הגנה ● ועכשיו אנחנו מוכנים להתנצל ולומר בלי בעיות ● שישראל בהחלט יצאה זכאית — אבל מחוסר הוכחות ●● (אולי זה לא חרוז, אבל זאת עובדה).

יארצייט

יום הזכרון למותו של **אנג העמלקי** יתקיים היום, יום ד' 13 ביוני 1973 לספירת הנוצרים ימ"ש. הטקס ייערך בחלקת שנואי האומה שבהר־הקללה. הציבור מוזמן. תחבורה מובטחת.

ברכת „לנצח לא נשכח" הליגה „זכור את עמלק" לדורות בירושלים השלמה — בירתנו.

הארות בענייין מוזיאון השעווה

א. „מוזיאון השעווה הישראלי — 100 אישים, 35 סצינות מוצבות בשעווה עם תאורה ואביזרים מקוריים" אומרות המודעות „מבדר, מהנה, מלהיב, מרתק. הבידור המושלם לכל המשפחה".

מה זה? התחילו כבר לעשות פרסומת לביקורים בכנסת?

ב. במוספי סוף השבוע ראינו כמה צילומים מהמוזיאון הנ"ל ומוכרחים להודות שעד עכשיו לא ידענו שיש לנו מנהיגים כאלו יפים.

למשל גולדה (בפגישתה עם קנדי) — אשה יופי! קלאסי ממש. ואילו פנים חלקים, ללא שמץ של קמט. בחורה יפה, ממש בובה, גולדה.

והנה דיין צועד לתוך העיר העתיקה. תיראו, תיראו — איזה גוף! איזה אתלט! וכל ההשמצות על הכרס זה הכל שטויות. הנה, תיראו בעצמכם!

בכלל, אין כרסים במוזיאון השעווה, ולא קמטים, ולא זיקנה, ולא קרחות, ולא שיער־שיבה, ולא כיעור (הכיעור שמור ללא־יהודים בלבד). אנשים יפים כולם.

יפה ההיסטוריה, יפה. ויפים מעצביה.

ג. ויש לנו גם בקשה לאחראים על המוזיאון — אצלכם דיין יפה, צעיר ושותק וגולדה נהדרת ולא־מדברת. אז אולי אתם יכולים להשאיר אותם שם כמה שנים. ככה, שיישמרו היטב.

עולם פספוס

פגשתי אמש את **ויליאם** (ביל) **שייקספיר** במסיבת־גן שערך **ניירון קיסר** בחוילתו המפוארת בהרצליה־פיתוח לרגל זכייתו בתחרות האירוביזיון, כשהוא זוללמרגלי־העוף של אשתו **בוזי** (ששבה לחיקו אחרי מחלה קצרה), בתו של היהלומן הנתנייתי **בוקרטש** (סוקי) שסיפר לי שגם הוא לא החמיץ את הגשף ואף שתה ששבע כוסות תרעלה, וואח למרות נערותיה של הגב' **קליאופטרה לוי** שסיפרה לי שכרסה שוב בין שיניה ונראה כי **חפירה כ"ץ** מתכוננת לבקרה בקרוב, וכי היה בדעתה לקפוץ לקוקטייל שערך המזכיר השני בשגרירות תאילנד מר **זולו אם קונו** שבוטל ברגע האחרון, מכיוון שנחפז לפייב־או עם **סביבי מקינרט** ונאלץ לוותר על הפרמיירה לסירטו של הבמאי האמריקני והציוני **אברם לינקולן** שהגיח מן הלינקולן הגוצצת שלו בלוויית יו"ר המועצה לעידוד הסרט האמריקני מר **לאיונארד** (לני) **דה־וינצי** בנה של ה־רוזנת **דה־וינצי**, הידועה מפרשיית־האהבים הפוליטית שלה עם הקוסמטיקאית הידועה מפירנצה **מונה ליזה**, שבאה לפארטי בלווית **יעקב** (קובי) **אבינו**,

עשיו (פוצי) **אבינו**

אשר אחז כל הזמן בעקב אחיו, **עשיו** (פוצי) **אבינו**, שקפץ לביקור בתל־אביב לאחר שעשה שנתיים בדרום־אמריקה, ו־סיפר לי שהתארח בביתו של **כריסטופר** (כריס) **קולומבוס**, סוחר החרוזים הנודע ומידידיו של סמנכ"ל פיניציה, סא"ל/מיל. **רושף עוז** מי שהיה רל"שו של האלוף/מיל. **ירבעם בן־נבט** שקפץ לי באנקט יחד עם בנו הצנחן **אל־מגור לא־חת**, בן הארבע־עשרה, ואהובתו הסופרת הגרושה **מורית** („הייתי כלבתו הפרטית של כלב ציבורי") **הדם**, שלא לדבר על כלבתם **עזית** (שנוקי). שסיפרה לי שהיתה אחת השושבינות העיקריות לשמחה וניהלה דו־שיח מאלף עם **קרפיון הכנרת** הממולא מכינרת ועם **פרדין כהן** מסרדיניה. היה ערב מאלף.

ג. קיטור

מכתבים למערכת

יועמדו הבוגדים לדין!

קראתי בעיתון שמישלחת צעירי מפ"ם (בהשתתפות היהודים לטיף דורי ומיכאל אפל והערבי מוחמד ואתד) ניפגשה בשבדיה עם אחד בשם מוסא סאדאוי, שהינו פעיל ב„חזית הדמוקרטית לשיחרור פלסטין", אירגונו הקיצוני־רצחני של נאיף חוואטמה.

בטוחני כי מוסא הנ"ל הינו בגדר „סוכן זר" שבזרים, ולא סתם סוכן־זר, אלא אדם השואף להשמיד את מדינת ישראל ולהשליך את כולנו הימה.

אי לכך יש להעמיד לדין לאלתר את שלושת הישראלים באשמת מגע עם סוכן־זר וקשירת קשר לחרס מדינת ישר־

(המשך בעמ' 3 טור 4)

הארץ

ממישנתו של מייסדו:
יש לך-ד"ש תחת השמש
ד"ר זוארץ
(בשיחה עם קוהלת, א'תש"ח)

מיהו אנטישמי?

INTERNATIONAL ORGANIZATION OF ANTISEMITES

אירגון האנטישנוים הבינלאומי

נושא תעודה זו הינו אנטישמי מוכר

ועמד בבחינות התקן של מישרד העבודה

רשאי להצביע נגדנו באו"ם, להכיר בקיומם של הפלסטינאים ולמתוח עלינו ביקורת כאוות נפשו

הציבור מחבקש להחעלם מדבריו

(אנטי"שם)

(אנטי"שם משפחה)

(אנטי"שם האב)

(תמונה)

יו"ר הארגון — ראש ממשלת ישראל

מס סידורי תח/228905-61781/918840

פעם היה אירגון תעופה בינלאומי וידענו שהוא אנטישמי, כמו כל אירגון בינלאומי אחר. ולכן מותר לו להשמיץ אותנו בעניין המטוס ההוא ולא נודע כי בא אל קירבנו. נוח ומלכד.

אח"כ פורסם דו"ח ועדת החקירה של אותו אירגון אנטישמי בינלאומי והדו"ח הודיע שאנחנו בסדר והיפלנו את המטוס לפי כל הכללים. צ'יק-צ'אק הפך האירגון האנטישמי הזה לאירגון אובייקטיבי-מותק.

חלפו יומיים והאירגון האובייקטיבי-מותק חזר לסורו וגינה את ישראל החפה מפשע, ועכשיו הוא שוב אנטישמי.

אבל ככה זה לא יימשך!

או שיקבעו אחת ולתמיד מיהו, לעזאזל, אנטישמי, או שנפסיק לקרוא עיתונים. לא ניתן יותר שישגעו אותנו.

פעם אנטישמי — תמיד אנטישמי.

ושלא יגידו לנו: "קשה מבחינה טכנית". אם יש רצון יש גם יכולת. למשל — לחוקק חוק "מיהו אנטישמי". הניסוח יכול להת־בסס על תקדימים: "לצורך חוק זה ייחשב כאנטישמי כל מי שאימו אנטישמית או שאנטי־האשים אותנו כהלכה". בדוק ו־מנוסה. צפויות אומנם קצת בעיות עם הרפורמים, אבל החוק יעבור. לאחר חקי־קת החוק והתקנות המתאימות אפשר לחלק תעודות־הסמכה (ראה תמונה) לאנטישמים שיענו על הקריטריונים. שנדע מי שווה התייחסות, ומי שווה רק פילבול מבין ב־עיניים והתעלמות מוחלטת.

אפשר כמובן להרחיב את השיטה. על מנת להקל על לבטיהם של קוראים לא מעודכנים, ניתן בהחלט להנהיג בעיתונות מעין סימן מוסכם לאנטישמיות. אולי (אנטי.) כמו (מיל.). לדוגמא: "סנאטור פולברייט (אנטי.) הצהיר היום..." או — "הוושינגטון פוסט (אנטי.) כתב אמש..." וכד'.

וכל מי שימלא תפקידו כאנטישמי בנא־מנות במשך ח"י שנים, יקבל תעודת אנטישמי־כבוד, ויהיה לו מה להראות ל־ילדים.

אנחנו רוצים לדעת שכל מי שנגדנו הוא אנטישמי. לא לנחש.

נשיא מדינת ישראל אפרים קציר: בישראל קיים פער חברתי

נשיא ישראל אפרים קציר: יש לצמצם את הפער החברתי

הנשיא א. קציר: הפער החברתי בראש מאורינו

הנשיא: הפער החברתי מסכן קיום המדינה

א. קציר: על הממשלה לפעול לחיסול הפער

קצ'לסקי: מדיניות הממשלה מגבירה הפער

אפרים: יש לפטר את גולדה
המישטרה חוקרת

(מתרגלים אליך, אפרים, מתרגלים)

ד"ר זוארץ ז"ל - לגבורות

הד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל הגיע אמש ל־גבורות שעל גבול הלבנון וישהה שם עד צאת החג. בשבוע הבא ישוב מר זוארץ ז"ל לתל־אביב ויטול לידיו את ייסוד וע־ריכת העיתון כמימים ימימה.

(המשך מעמ' 2 טור 1)

אל והשמדת העם היהודי.
במיוחד יש לשפוט בחומרה את שני היהודים־הבוגדים שבחבורה (שכמובן מו־צאם גם הם — כאדיב וורד — משורות „השומר הצעיר").

יואב עושה־שלום, מהנדס יועץ

דלק-דלק תרדוף

אני יושב כרגע בבית הסוהר, אבל שלא באשמתי ונראה לי שרק אתם יכו־לים לעזור לי. הסיפור שלי פשוט ביו־תר — שמעתי ברדיו את הפירסומת של חברת „דלק" האומרת „קח חלק בהצ־לחה של דלק". ובכן, חשבתי על זה ו־החלטתי לקחת, אלא שלבד זה קצת קשה ולכן תיכננתי את זה ביחד עם עוד חבר. התוכנית היתה לא רעה והכל הלך כשורה. כבר נטלנו את חלקנו בהצלחה של „דלק", עד שפתאום הופיעה ניידת שלא מן השורה והשוטר שונא קילקל הכל.

אני שואל אתכם: עד מתי ימשיכו להוליך את הציבור שולל בפירסומות שווא?

ג'ון העז, אסיר מס. 9

תשובת המערכת: עד 8.2.79.

ZOO בעייתך

לאן הערב?

הבוקר שוחררתי מבית־החולים „אי־כילוב", למזל טוב, לאחר שאתמול נ־תחתי ניתוח לב פתוח ובו הוציאו לי את הטחול, את הפנקריאס, שני קישקא־לאך וארבעה לימפוציטים.

נהג המונית שהזמינו בשבילי, העיר אותי מתרדמת־הנרקוזה שלאחר הניתוח, ויחד ארזנו את חפצי ונסענו ישר הביתה.

כרגע אני מרגיש טוב ומודה לצוות הרופאים על טיפולם המסור, אשר סייע רבות להחלמתי המהירה. אני גם מקווה שהשביתה שהכריזו תישא פרי, ושמצבם הכלכלי ישתפר בהתמדה.

בעייתי היא: מה לעשות בערב? (טרם הסירו את התחבושות מעיני, ואיני יכול לראות טלביזיה).

בברכה,
יוסף טמנוס, נווה־פנדיציס.

תשובת עורך המדור **יצחק אין־דבר:**

מר טמנוס יקר,
אין־דבר. אם שמו לך טרנזיסטור בלב, תוכל להאזין לאייבי נתן.

פינת הפרובלמה

לנ.ס ציונה — אמת, יציאות סדי־רות הן צורך חיוני שאין מדברים עליו בחברה. אם ברצונך ביציאות סדירות פחות או יותר פני ל„אגד" ירושלים רציף 6. היציאות שם סדירות (כל 5 דקות ב־ערך).

אל קוראי "ZOO הארץ"

ההתייקרויות שחלו לאחרונה העמידו בסכנה את איזון תקציבי־ביהם של העיתונים בישראל. תק־וותנו כי נוכל להימנע מהעלאת מחירים הושמה לאל, כאשר ב־נוסף לעליות הניכרות בתעריפי שכר העבודה ומחירי נייר עיתון בעולם, ביקש גם הד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל להינפש במטולה — וזאת הפעם השנייה תוך פחות משנה.

אי לכך, החל מ־12.6 יעלה מחיר העיתון במכירה בודדת מ־60 אג' ל־276 ל"י בימי חול, ומ־1.25 ל"י ל־714 ל"י בימים רגי־לים.

אנו תקווה כי ציבור הקוראים יקבל בהבנה שינוי הכרחי זה.

מלכיאל זוארץ וחילדים.

תשקיף

האם ישחרבב רבין לפרשת ווטרגייט?

בירושלים חרדים מפני אפשרות כי שמו של שגריר ישראל לשעבר, יצחק רבין, ישתרבב בצורה כלשהי לגל החשיפות על מעשי מקורביו של הנשיא ניכסון, שהחל בעקבות פרשת ווטרגייט. מאחר שלרבין היו קשרים אישיים עם כמה מקורביו של נשיא ארצות־הברית, עלול שמו להשתרבב לאחת הפרשיות אם כי לא כל נגיעה ישירה לפרשת ווטרגייט עצמה.

בינתיים עוקבים חוגים רשמיים בירושלים בדאגה אחר הופעותיו האחרונות של רבין, בהם הוא מביע תמיכה מחודשת בניכסון ותוקף בעקיפין את ראשי המיפלגה הדמוקרטית.

בהקשר זה מציינים כי לאחרונה התערער מעמדו של רכין בצורה כזאת עד שספק אם תמצא אפשרות להכניסו כרשימת המערך לכנסת הבאה.

שערוריית „ווטרגייט" ישראלית

שר־האוצר פינחס ספיר יעמוד במרכזה של שערוריית ווטרגייט במהדורה ישראלית.

חומר בנושא רוכז על־ידי מיספר גורמים, האוספים עתה הוכחות למעורבותו של השר, כדי להביאם לידיעת הציבור.

צפויים מאמצי החקרבות סובייטיים?

אחת התוצאות הצפויות של ביקורו של ויאינינד ברז'נייב בארצות־הברית, עשויה להיות מיחווה סובייטית כלפי מדינת־ישראל, שתרמז על נכונות של ברית־המועצות לחידוש היחסים הדיפלומטיים.

רמזים שקיבלו ראשי יהדות ארצות־הברית בעיקבות ביקורו האחרון של יועץ הנשיא ניכסון, הנרי קיסינג'ר במוסקבה, מעוררים את הרושם כי נוסף לביטול מעשי של כופר התעודה לגבי אותם מיהודי ברית־המועצות הרוצים לעלות לישראל, שוחח קיסינג'ר בשיחות ההכנה שלו גם על יחסי ברית־המועצות—ישראל.

ייתכן כי מאחורי רמזים אלה מסתתרת כסך־הכל כוונה להרגיע את יהודי ארצות־הברית ולשכנעם שלא להפנין נגד ברז־ניב, בטענה כי פעילות יהודית קיצונית נגדו עלולה לקלקל את המיחווה שברית־המועצות עומדת לעשות כלפי ישראל.

אלמוגי ירוץ לראשות עירית חיפה

כמעט בטוח ששר העבודה יוסף אלמוגי יוותר על מקומו בממשלה הבאה כדי להתמודד על מישרת ראש־העיר חיפה מטעם מיפלגת־העבודה.

אלמוגי, שעוד לפני מיספר שבועות קיווה כי יוכל לרוץ למישרת מזכ"ל ההסתדרות, הכין כי לפחות עד חודש פברואר הקרוב, מועד הרכבת הממשלה הבאה, אין מיפלגת העבודה יכולה להרשות לעצמה להדיח את מזכ"ל הסתדרות יצחק בן־אהרון, שייבחר ככל הנראה בתום הבחירות להסתדרות לקדנציה נוספת. אם צפויה הדחה של בן־אהרון ב־1974, הרי נוח יותר לאלמוגי לקפוץ לתפקיד המזכ"ל מראשות עיריית חיפה מאשר מכס שר בממשלה.

התבצרותו של אלמוגי בחיפה עשויה להעניק לו עמדת כוח, הרבה יותר משיש לו עתה בתפקיד שר בעל חשיבות מישנית בממשלה. מאחר שלמפלגת העבודה יש בחיפה רק עסקנים מדרגה שלישית ורביעית, מובטחת שליטתו של אלמוגי ללא כל מתחרים מקרב חברי מיפלגתו.

המודחים חוזרים להתאחדות לכדורגל

כמעט כל עסקני הכדורגל הוותיקים, שהודחו בשעתו על־ידי מרכזי הספורט וסולקו מתפקידיהם בהתאחדות לכדורגל, בעקבות מסקנות ועדת עציוני לחקר התאחדות בספורט — עשויים לחזור להתאחדות בעונה הקרובה.

כבר היום מדברים על החזרתו של מגן חם הלר לתפקיד יושב־ראש ההתאחדות. לא מן הנמנע שגם האיש המושמץ ביותר בהתאחדות לשעבר, צבי („האיש בעל הצלקת") ברים, יחזור לפעילות בהתאחדות. ברים יטען כי אם מחזירים את כל העסקנים ורק אותו ישאירו בחוץ, עלול הדבר להתפרש כאילו רק הוא אשם בפרשיות השחיתות של הכדורגל בעבר.

בירורים על שותפות המערך וגח"ל

גישושים ראשונים מאחורי הקלעים בין עסקני מיפלגת העבודה וגח"ל, החלו לאחרונה לקראת בחינת האפשרות של הקמת קואליציה בין שתי מיפלגות אלה אחרי הבחירות.

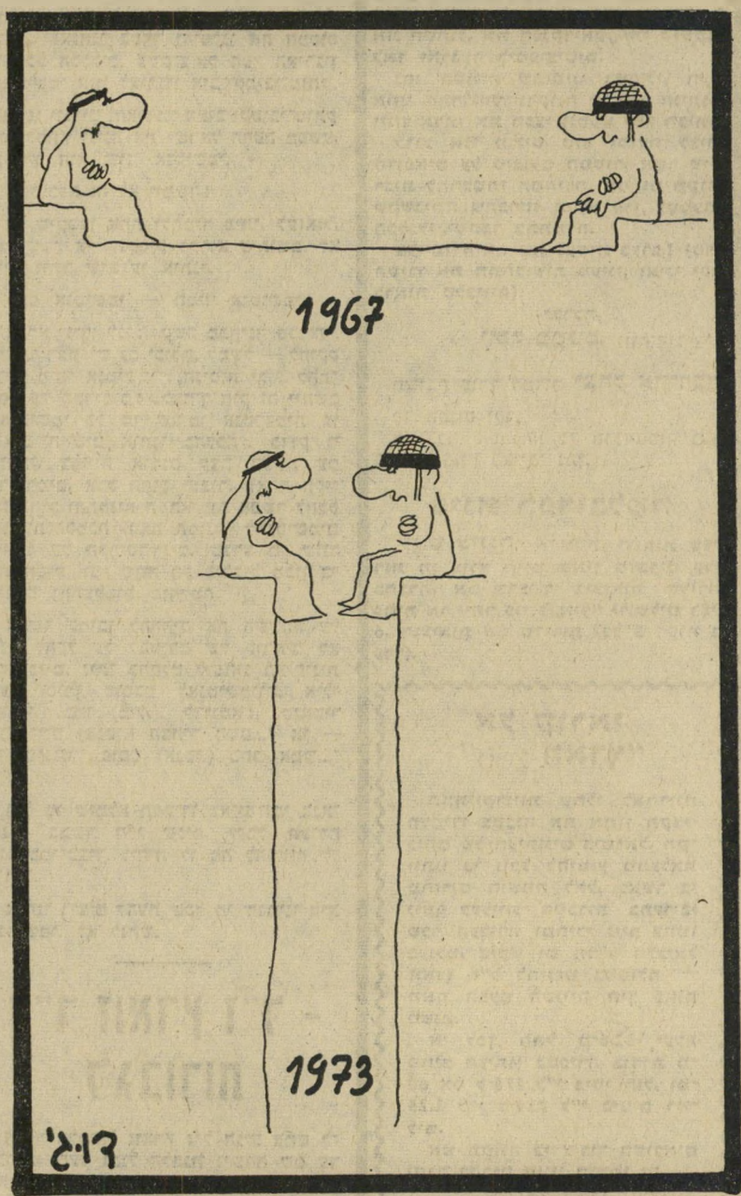
אנשי הגוש המפא"יי צופים מתיחות גוברת והרכת עם שותפיהם הנוכחיים בקואליציה אחרי הבחירות. מצד אחד יתגברו תביעות הדתיים ומנגד יגבר לחץ הליברלים העצמאיים כנגד חקיקת חוקי כפיה דתית. על רקע זה בוחנים עתה ביתר רצינות מאשר קודם לכן, אפשרות הקמת קואליציה בין מפלגת העבודה וגח"ל. שיתוף הפעולה בכנסת הנוכחית בין שתי מיפלגות אלה, בפרשות חוק באדר—עופר וקרן שפיר, שיכנע רבים מראשי מיפלגת העבודה כי גח"ל עשויה להיות שותף קואליציוני נוח הרבה יותר מאשר המפד"ל.

מקורבו של ח"כ מנחם בגין, מנהיג חרות, טוענים כי בסתר ליבו מתחרט בגין על פירוק ממשלת הליכוד הלאומי, ויהיה מוכן לשותפות מחודשת עם המערך בשילטון.

תצומצם שהיית פועלים זרים

תקופת שהותם בישראל של פועלים זרים מתוכיה ויוגוסלביה תצומצם בעתיד. שר־העבודה יוסף אלמוגי קיים באחרונה התייעצות בדרג בכיר בנושא זה, בה הוחלט שעקרונית אין לעודד יבוא ידיים עובדות ממדינות מוסלמיות כתורכיה וממדינות שאינן מקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל כמו יוגוסלביה.

בישראל שוהים עתה כאלף פועלים תורכים ויוגוסלבים, העובדים בעיקר בבנין ובשירותים. לאחרונה יש נטיה להביא גם פועלים מאיטליה, בעיקר לענף הממונאות והמזון.

פיצפוצי אורז!

שפוך מעט חלב על
"פיצפוצי אורז" והאזן
לפיצפוצים ולנפצוצים
העליזים שהם משמיעים!
ארוחת בוקר עליזה
וטעימה להפליא וכמובן...
מזינה! אפשר גם להוסיף
מעט סוכר לפי הטעם
ופירות: תותים, בננות,
תפוזים או כל פרי אחר.
לאכול בבוקר, להגיש
כליפתן בארוחת הצהריים,
להגיש לארוחת ערב נהדרת
או אפילו ארוחת לילה.
אפשר גם להגיש עם מיצי
פירות במקום חלב.
"פיצפוצי אורז" – קלים
לעיכול, מוכנים מיד להגשה
ואין צורך בבישול.

"פיצפוצי אורז" מוצר עילית של **נעלית**

בריאן קלי

„מה היה קורה אילו החליטה מחר ועידת פיסגה של ראשי מדינות ערב — באורח פלא — להכיר מיד במדינת ישראל בגבולותיה הנוכחיים, להזמין אותה לפיסגה, לוותר על החזרת הפליטים ולבטל את החרם הערבי?

התגובה בישראל היתה כדלהלן:

● **עיתוני ישראל** היו מפרסמים את הידיעה בתחתית העמוד הראשון, מתחת לידיעות על ביקור שר־הדואר במאלאווי, שביתת הדוורים ומיסדר הסיום של קורס קציני שק"ם.

● **„מעריב"** היה מכתיר את הידיעה במילים: „הערבים מודים שאי־אפשר להשמיד כרגע את ישראל," ואילו ידיעות אחרונות היה קובע: „שליטי ערב דוחים את מועד השמדת ישראל."

● **„חוגים ביטחוניים מוסמכים"** היו מביעים את החשש כי תמרון ערבי זה יחליש את סיכויי ישראל לרכוש נשק ולחזק את כוח ההרתעה של צה"ל.

● **שרת־החוץ** היתה מסרבת להגיב וקובעת שהיא ממתינה ל־נוסח מוסמך של ההודעה שיאושר על־ידי שלושה נוטריונים.

● **משה דיין** היה מכריז כי אסור לתת להחלטות הערבים לס־כל את תוכניות ישראל. „לא הער־בים יגידו לנו מה לעשות."

● **מזכירות הממשלה** הי־תה מגלה כי הממשלה תערוך דיון מדיני על החלטת הפיסגה בעוד שישה שבועות, אחרי גמר הדיונים השוטפים על חוק השבת ושובו של שר הסעד מביקור בניקאראג־גואה.

● **אחרי שבוע היה כל ה־עניין נשכח. כל מישרדי ה־ממשלה היו חוזרים, כאנחה של הקלה, לעסקיהם חרגי־ים.**

שער „העולם הזה" 1442, אפריל 1965
נבואה כמעט מדוייקת —

מתי זה נכתב? לפני שבועיים, אחרי הצהרתו של נשיא תוניסיה חביב בורגיבה על נכונות לפגישה עם נציג ישראלי? או אולי הש־בוע, אחרי הצהרתו של שר־החוץ המצרי מוחמד אזאיאת במועצת־הביטחון כי מצריים מוכנה למשא־ומתן ישיר ללא תנאי עם ישראל?

אף אחת מהתשובות אינה נכונה. תשריט זה נכתב ופורסם בהעולם הזה לפני שמונה שנים בדיוק, אח־רי יוזמת השלום הראשונה של ה־נשיא בורגיבה במרס 1965 (העולם הזה 1436). **מה שאירע בישראל ב־משך השבועות האחרונים הוכיח שלא היתה זו סאטירה.** היתה זו נבואה כמעט מדוייקת לגבי המהלכים הישראלים ליוזמות שלום ערביות. לא היה צורך בחוש נבואי כדי לפרסם אותה לפני שמונה שנים. שום דבר לא השתנה בעמדותיה, ובמדיניותה של ממשלת ישראל בשמונה שנים אלה.

✶ הכל כמו שהיה

ב־1965, בעקבות פירסומה הראשון של יוזמת השלום של בורגיבה, הקדיש העולם הזה למאורע תשומת־לב מירבית. הפרשה זכתה לשלושה שערים, שני מאמרי הנידון, שני ניתוחים מילוליים של הצהרות בורגיבה והתגובות עליהן בישראל, וסידרה ארוכה של אורי אבנרי תחת הכותרת חביב הנוראי.

אפשר היה לקחת כל מה שנכ־תב אז בהעולם הזה על תגובת ממשלת ישראל להצהרות בורגיבה ולפרסם זאת היום שוב, ללא כל שינוי או תיקון. הנה מבחר קטעים לדוגמא:

שער „העולם הזה" 1865, מאי 1973
— של המהלכים הישראליים

● „הגברת מאיר אינה מתענ־יינת בענייני השלום. היא עסוקה בדברים חשובים יותר... היא חו־שבת שהצהרות בורגיבה הן „חיו־ביות ומציאותיות" כי השלום ח־שוב מאוד לעמי ערב... המסקנה היא שהשלום הוא עניינם של הער־בים בלבד. הם צריכים להתפכח. הם צריכים להבין שהשלום דרוש להם. לנו אין זה נוגע. אנח־נו איננו צריכים לעשות דבר ב־נידון..." (הנידון, „צחוק, צחוק," העולם הזה 1437).

● אבא אבן אמר באסיפה ב־תל־אביב בדברו על הכרזת בורגי־בה: „מי שאומר שאפשר לקיים יחסים בין יהודים וערבים אינו אומר שום דבר בעל ערך, שכן ה־מדובר לא בין אנשים ועדות, אלא בין מדינות ריבוניות. מי שמתעלם ממדינת ישראל לצורך יחסים אלה, מתעלם מן העיקר." היה זה סילוף היוזמה התוניסית מעיקרה. כי בור־גיבה דיבר אומנם על כבוד הדדי בין יהודים וערבים אך קבע ב־אורח חד משמעי את הצורך להכיר במדינת ישראל... כמו כל דוברי הממשלה ניסה גם אבן לרמוז כי בורגיבה שינה כמה פעמים את דעתו ועל כן אין ערך לדבריו.

זהו שנאמר: אין חדש תחת השמש. אותם האנשים.

שני מופעים בכרטיס אחד

האחד - תוכניתה החדשה של להקת „חופשה על הקרח"

המרהיבה והמפתיעה אף יותר מתוכניתה בשנה שעברה

השני - טכס בחירת נסיכת הים

התיכון 73. להקת „חופשה על הקרח"

תופיע בערב מרגש זה בתוכניתה

המלאה - ללא כל קיצוץ וקיצור

ערב זה יהווה את תחילת אירועי בחירת מלכת המים 1973. בחירתה של נסיכת הים התיכון תהיה השלב הראשון בשרשרת אירועים אלה. השלבים הבאים יחיו: טכס בחירת נסיכת הכנרת, טכס בחירת נסיכת ים־סוף, ולבסוף האירוע המרכזי — טכס בחירת מלכת המים 1973

מנחה: דודו דותן הדרכת בנות: לאה פלטשר

מועמדות המעוניינות להשתתף בתחרויות, מתבקשות להתקשר לקביעת ראיון למספר 260134/5 ת"א, בין 10—12 לפני הצהריים.

אנשים

בביקור במוסקבה ערך יעקב אגמון מחקר בדבר מחירי הפרוצות בבירה הסובייטית

רס"ר ויקטור

הוצח גם הוא במוזיאון־השעווה במיגדל־שלום בתל־אביב, שפסליו פוסלו על־ידי הפסלת הסינית ויויאן סאן. בערב־הפתיחה התייצב ויקטור ליד פיסלו.

■ על תחילת דרכו הביטחונית סיפר השבוע מי שהיה רמטכ"ל צה"ל במילחמת ששת הימים **יצחק רבין** בראיון לבמחנה גדנ"ע, היה זה בבית־הספר כדורי בו למד. ב־1938 נלקחה כל פיתתו לאימונים ו־מפקד הקורס היה יגאל פייקו־ביץ ששינה אחר את שמו ל־**יגאל אלון**. כשגמר את בית־הספר, הלך רבין להתיישבות חקלאית בקיבוץ רמת־יוחנן. שם החלה דרכו בפלמ"ח: „את אותו היום אני זוכר בבהירות רבה. הגיע אלינו למשק בחור אחד, יליד נהלל, שהשם שלו היה מוכר לכמה מאיתנו. אר־תו בחור, **משה דיין**, בא לראיין את אלה שהמשק הציע אותם כמתנדבים לפלמ"ח. אני זוכר את הראיון הקצר, ש־משה ערך לי באותו יום. הוא שאל: ‚אתה יודע לירות ב־רובה?" השבתי: ‚כן,' ‚אתה יודע לזרוק רימון?' אמרתי: ‚כן,' ‚להפעיל מיקלע אתה יכול?' ‚לא,' ‚לנהוג באופנוע אתה מסוגל?' אמרתי שמעולם לא ניסיתי. ‚אם ככה,' השיב דיין, ‚אתה יכול להצטרף אלינו.' הצטרפתי, ולא תיאר־תי לעצמי שלכל־כך הרבה שנים."

■ בין שאר ההכנות ל־תוכנית השעה השלישית על לורנץ איש־ערב, חיפשו עבור צוות המשתתפים מישהו שחי בתקופתו של לורנץ. בין הש־מות שהזכירו היה גם **דויד בן־גוריון**, אך שמו הוסר בגלל המאמץ שהיה עליו לע־בור בתוכנית היה של למעלה משלוש שעות. ערוכי התוכנית גילו גם שבט בדווי שהיה פעיל בשוערותיו של הלוחם הבריטי. אך גם משבט זה לא מצאו מישהו כשיר להופעה.

■ תוכנית גלי־צה"ל נא לצלצל אירחה לפני שבוע את **עידד קוטלר**, שענה לשאלות מאוינים. אחד המטלפנים, ש־נשמע מבוגר ובעל מיבטא הונגרי, החל חולק לקוטלר שבחים על מישחקו בסרט שלושה ימים וילד. המאזין בי־קש לדעת מה דעתו של השח־קן על במאי הסרט **אורי זוהר**, ולמי היה חלק יותר נכבד בהצלחת הסרט: לבמאי או לשחקן? קוטלר ניסה להת־חמק ומגיש התוכנית, **מוטי שפירא**, החליט לסיים את ה־שיחה. אך המטלפן התעקש ו־קוטלר השיב לו: „גם לאורי וגם לי היה חלק שווה בהצל־חה. ובכלל, היה נעים לעבוד עם אורי זוהר." „תודה רבה," השיב אורי זוהר, הפעם בקולו הרגיל, „רק רציתי לדעת מה דעתך עלי."

■ המלחין ולוחם החופש היווני **מיקיס תיאודורקיס** הוא שקרה באמת. אבל ישרא־לים שהיו עדי־ראיה למאורע, מוכנים היום להישבע כי תי־אודורקיס חיבק את ג'יבלי (הקטן) לשעבר מלוחמי הצנח־נים וכיום נהג באגד, והשיב לו בקריאה: „אהלן, ג'יבלי!"

■ את שהותו בכנס איר־גון התיאטרון הבינלאומי ש־נערך במוסקבה ובלנינגרד, ני־צל המפיק **יעקב אגמון** כדי להקליט שש שעות של שיחות עם יהודים רוסיים שונים, או־תם הוא מתכוון לשדר במיסג־רת תוכניותיו בגלי־צה"ל. בין שאר השאלות ששאל אגמון את אחד המרואיינים: „כמה עולה ביקור אצל יצאנית ב־מוסקבה?" תשובת היהודי: „חמישה רובל (כ־35 ל"י). אבל בעד 10 רובל היא מוכנה לע־שות את זה בסיגנון צרפתי."

■ בין שאר הדברים ש־הביא עימו אגמון ממוסקבה, נמצאת גם בדיחה, שלטענת אגמון שמע אותה מפי אחד מאזרחיו, מראשי משרד־התר־בות הסובייטי. מסתבר, שב־מקביל לגל הבדיחות בארץ על הגרוזינים, יש גם לרוסים בדי־חות משלהם על שלהם. סיפר אחד: „המורה באחד מבתי־הספר בטיפליס שאלה את תל־מידיה: ‚מה עושה אבא של־כם?' השיב אחד התלמידים: ‚אבא שלי מוכר ירקות במוס־קבה!' השיב תלמיד שני: ‚אבא שלי מוכר פרחים בלנינ־גרד.' אמר השלישי: ‚אבא שלי מוכר פירות בקייב.' ואילו הרביעי אמר: ‚אבא שלי הוא מהנדס אלקטרוניקה.' כל ה־כיתה פרצה בצחוק. נזפה ה־מורה בתלמידים ואמרה: ‚יל־דים, אין זה נאה לצחוק ממי שאין לו מזל בחיים!'"

■ למרות הניסיונות ל־את החדשות באור רגיל, סירב.

■ הפיזמונאי **דידי מנ־סי** ואחד מחברין הלכו להל־וויית דידי בבית־קברות. אמר דידי: „תראה, תראה, איך ש־החברה־קדישא מעסיקה עכשיו ערבים לחפירת קברים." השיב לו החבר: „מה אתה רוצה? סוף־סוף יש להם סיפוק מה־עבודה."

■ הצעיר שחבט בשבת האחרונה באשה, שצעדה לצד בעלה ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, עשה את הטעות של חייו, כאשר סירב להתנצל ב־

דויד אבידן

השותף השבוע ברב־שיח שהתקיים בבי־תן של מישרד־השיכון בתערוכת המשק לשנת הכ"ה, שהציג שלוש דירות אפשריות לבחירתו של המשתכן. ברב־שיח, שהונחה על־ידי טוביה סער, התבקשו המשתתפים להביע דעתם על הדירות ולשאול את מתכנן הבתים, הארכיטקט ישראל גודוביץ', שאלות. לדעתו של אבידן, כל שלוש הדירות אינן מתאי־מות למאה ה־20, מפני שתיכננון חייב להיות רצוני — קירות פתוחים במיקרה שאתה רוצה להתערטל שיראו אותך; לא רוצה — סוגר.

שיפורים בטלוויזיה, ממשיך הברדק לחגוג על המסך הקטן. ביום הראשון והשני בשבוע שעבר, למשל, לא שודרה מה־דורת החדשות הקצרה בחמש וחצי אחרי הצהריים. הסיבות: ביום הראשון לא שודרה ה־מהדורה בגלל איחורו לעבודה של הבמאי **יגאל גורן**, קרוב של הרב האשכנזי הראשי **שלמה גורן**. למחרת, כאשר **דן שיון** היה צריך לקרוא את החדשות, התברר לו כי התאורן לא הגיע משום־מה ל־עבודה. כשהציעו לו לקרוא פניה על־פי דרישת בעלה. לא רק זאת, אלא שהבריון איים על הבעל: „עוד מלה ואני מרסק לך את הפרצוף!" הבעל אמר עוד מלה. הבריון שלח את ידו לעברו, אלא שחיד־נחמסה בתנופת קראטה ש־שיסעה את שפתיו של הבר־יון. הוא לא לקח בחשבון ש־הבעל הוא **רפאל הלפרין**, לשעבר מר ישראל. הלפרין, הלומד עתה קראטה באינטנ־סיביות אצל אלוף ישראל **גד־עון קדרי**, עומד לצאת ליפאן לתחרות כל־יפאנית בקראטה.

יעקב אורי

האמרגן שהביא לארץ בשנית את להקת חופשה על הקרח, המציגה בלט על הקרח, בחברת שש מחברות הלהקה, שתופיע בארץ בקטעים חדשים.

יגאל קם צחוק, צחוק, אבל...

- חמשכיות: מושב הכנסת הסתיים — מויאון ח־שעווה נפתח.
- פרשת בורגיבה: דבר אל העצים ואל האבן.
- אנטומיה של ביקור: כאשר מביטים בעין יפה על ראש־ממשלה העולה לרגל לירושלים.
- הרופאים: עוד ויקטור כזה ואבדנו!
- ממשלת ישראל היא אחד הגופים המחוסנים מפני שבי־תת אקדמאיים.
- המתרחש במערך הוא אות לבאות.
- אלמוגי מתגייס לחיפה על־מנת למנוע מפ"ח־נפש.
- הטלוויזיה: גרמניה מעל לקול.
- מכבי תל־אביב ניצח בגמר הגביע בכדורסל. בלטו — אילנית ושלמה ארצי.
- למרות איומי פרישה, נחשבת ב.ב. ל־א.א.

מכתבים

פסק־דין מחריד!

פסק־הדין של בג"ץ המצדיק את מעשה־הגבלה של גירוש אלפי אנשים מבתיהם ומאדמותיהם בפיתחת־רפיח, למען התיישבות יהודים שם, מזעזע בעיוות הדין.

קודם, אפילו נותני הפקודה לגירוש הבדווים קראו למעשה זה „מעשה חריג" ואמרו אפילו שנזפו במפקד שביצע את המעשה המחפיר הזה. אך כעת — פסק־הדין של בג"ץ מעניק חוקיות למעשי שוד דומים בשטחים, וכך מפקיר את אוכלוסיית השטחים לשרירות לב המפקדים שם, הרשאים להתעלל באופן חוקי.

הפקרת אוכלוסיית השטחים להתעללות כזו לפי דוגמת פיתחת־רפיח, היא אותה קלון המוטל על מדינת־ישראל, וכל יהודי המשלים עם כך הוא שותף לפשע זה.

חנה לוין, תל־אביב

גולדה וקדאפי

דיין ועראפאת

בהעולם הזה 1865 כתבתי על שיתוף הפעולה הרעיוני הקיים בין גולדה מאיר ומועמר קדאפי. אך זהו רק צידה האחד של המטבע. מן הצד השני קיים שיתוף רעיוני בין משה דיין ויאסר עראפאת.

שפירא

דיין הכריז כי „הציונות מתגשמת על חשבונם של הערבים." ובתשובה לשאלה „אם היית פלסטיני, האם היית הופך לטרוריסט?" ענה שר־הביטחון: „אילו חשבתי שיש לי סיכוי להשיג מדינה פלסטינית כאן ולנצח את הישראלים, אפשר שהייתי נוהג כך."

התגשמות הציונות על חשבון הערבים (וביחוד על חשבון הפלסטינים), סיכוייהם והצדקתם המוסרית של המרצחים, כל אלה מעמודי התווך של האידיאולוגיות הדיינית מזו והעראפאתית מזו.

אם כן, מדוע לא ללכת עד הסוף ולהגשים הלכה למעשה את האיחוד הרעיוני הקיים ולהקים גם איחוד מעשי: פת"ח וספטמבר השחור יהוו פלוגות מצה"ל, יאסר עראפאת יקבל מישרה בכירה בצה"ל ושיטחה של ישראל יאוחד עם פת"ח־לנד בדרום־לבנון?

אמיר שפירא, ירושלים

הפלה־מלאכותית

ימי־זרות

בהארץ מה־28.5.73 נכתב שהרבנית רחל נריה אמרה שגישת היהדות להפלות היא שיש בהפלה משום יסוד של רצח, ומשום־כך הן אסורות — פרט למיקרי סיכון חיי האשה או במיקרים בהם עלול להיוולד בעל־מום. בכל מיקרה אחר אורסת היהדות ביצוע הפלות — פרט למיקרה כאשר זנתה אשת איש והילד שיוולד יהיה ממזר. לצורך מניעת ממזרות — ההפלה מותרת.

אם אומנם אלה הדברים שאמרה הרבנית, פירוש הדבר, ללא התייחסות לחיובן או שלילתן העקרונית של הפלות מלאכותיות מנקודת־מבט חילונית, שדמו של ממזר מותר, שזכותו של העובר לחיים במיקרה שהוא ממזר פחותה מזו של עובר אחר, שהוא פחות אנושי מאדם אחר. למעשה יש כאן הסתה לרצח ממזרים, ועל־ידי כך לפתור את הבעייה, שאינה קיימת אלא בראשם של הדתיים.

יש כאן הדגמה נוספת לטיבן המרושע של ההלכה וההשקפות הדתיות. שאותן רוצה בעלה של הרבנית הנ"ל, הרב משה צבי נריה, לכפות על כלל הציבור ברוח החוק — כפי שהצהיר לא פעם.

אדיר פיבישביץ, תל־אביב

החיים והמוות

ביד הלשון

בעיברית מאונגלזת ועיברית פשוטה, בכל מיני קולות בס, קול נקבה וקול זכר — הפיזמון חוזר על עצמו: על הערבים ללמוד מהגרמנים התפשרות עם המציאות מהי. הכרה בגבולות הקיימים וכריתת שלום.

החיים והמוות בקצה לשונות האדם. התירוץ כי הסברתנו לקוייה התבלה עד כאב. בלעדי גמישות מצידנו אין שלום כי אם מילחמה.

דויד סגי, קריית־ביאליק

פחד

בליליפוטאניה

נאום החייל הכחול שתום העין: המערך הצבאי של ארצות־ערב משתנה. מה לעשות? כעצת רב־חובל על סיפון אונייה טובעת לנוסע ששאל במה יוכל לעזור — „תתפלל," אמר לו הראשון.

שאלה אישית למצביא המהולל: הגם הוא בתבוסתנים? נשק בחצי מיליארד דולר מהו ביני לבינך? הרי המוח היהודי, הרבנים הראשיים, הכאריזמה ומה לא, לצידנו. לילליפוטאניה האדירה נחרדת? המזונים לא פועלים לטובתנו?

מאיר לוי, חיפה

רגע

של עיברית

יש אומרים: מן העשרים ותשיעי למרץ. כמה שגיאות יש כאן?

א) לא „מן העשרים", אלא „מעשרים" — בלי ה"א הידיעה!

ב) לא „ותשיעי" אלא „ותשעה". לא „מרץ", כבגרמנית, אלא „מארס"! לא „למארס", אלא „במארס"!

בקיצור: לא „מן העשרים ותשיעי למרץ," אלא „עשרים ותשעה במארס!" כך התאריך בעיברית טובה!

חיים נקר, בת־ים

ביאליק סובל

מדויד אבידן

„העולם הזה" 1861—1866, „חייתי אשתו של דויד אבידן." באמת, עד היכן התדרדרתם?

את מי מעניין מה הם לא דיברו, ואיפה הם עשו אהבה, ואיפה הוא בגד בה.

דחילק, קצת חוש פרופורציה!

וחוץ מזה, אל תעשו מדויד אבידן כזה גיבור־משורר־לאומי, כי נודע לי שביאליק, טשרניחובסקי, שלונסקי ופן סובלים מדיכאון חריף מאז שלילי אבידן התחילה לכתוב על בעלה — המשורר־הלאומי־דויד־אבידן.

דרורה כרעם, ירושלים

פרס

העיתונות

ברנע

לא הנדון, לא דו"ח לבוחר, ולא שאר המאמרים של אורי אבנרי, משתווים לכתבותיה של לילי אבידן על חייה עם הסופר־סטאר דויד אבידן.

פרס העיתונות של השנה מגיע לה ללא־ספק!

דן ברנע, ראשון־לציון

חבל

על הנייר!

כקוראה ותיקה של עיתונכם, אין לדעתי מקום בעיתון לסידרת כתבותיה של לילי אבידן. פשוט חבל על הנייר.

תארו לעצמכם שכל אחת תתחיל לכתוב בעיתון על חיי המין שלה, ומה עוד שהגברת אבידן לועסת שוב אותם הסיפורים ומלעיטה את הקוראים בשטויות שמשום־מה היא חושבת שזה מעניין.

איילה, תל־אביב

מיכצץ

פירסומי

יש לי רושם שהכתבות של לילי אבידן נכתבות על־ידי בעלה לשעבר, כמיבצע

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב. רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדסוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

פירסומת עצמית של דויד אבידן.

כבר אמר מישהו: „לא חשוב מה כותבים עליך, העיקר שהשם יהיה כתוב נכון.“ ובאמת, בשמו של דויד אבידן לא נפל שיבוש באף אחת מהכתבות.

גיורא רוזן, חיפה

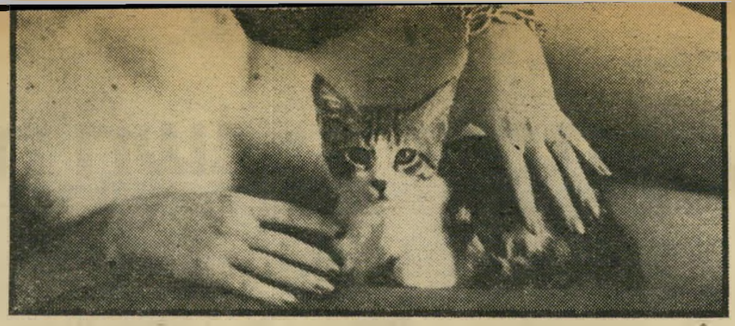
■ חתול אבידני

מהרומן בהמשכים של לילי, אפשר רק ללקק את האצבעות. איזה הומור! איזה עומק! חדירה אמיתית לנישמתו של אמן.

רק בדבר אחד פיספסה הסופרת: בכתבה האחרונה שלה היא הצטלמה עם חתול יפהפה. וזאת, בלי למסור אף לא פרט אחד על אותו יצור, שלפי עיניו הנבונות אינו נופל כלל מגיבור הסידרה. דויד אבידן.

ר. שפירא, רמת־גן

● החתול הוא זרוקי, „זכר לעניין.“ לפי דבריה של לילי, בן שלושה וחצי חודשים, נצר למשפחת ג'ק קתמור ואן טוכמאייר.

חתול זרוקי
„זכר לעניין“

קוראים חשוחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למכתביהם.

מי שעושה חשבון*- שותה קריסטל

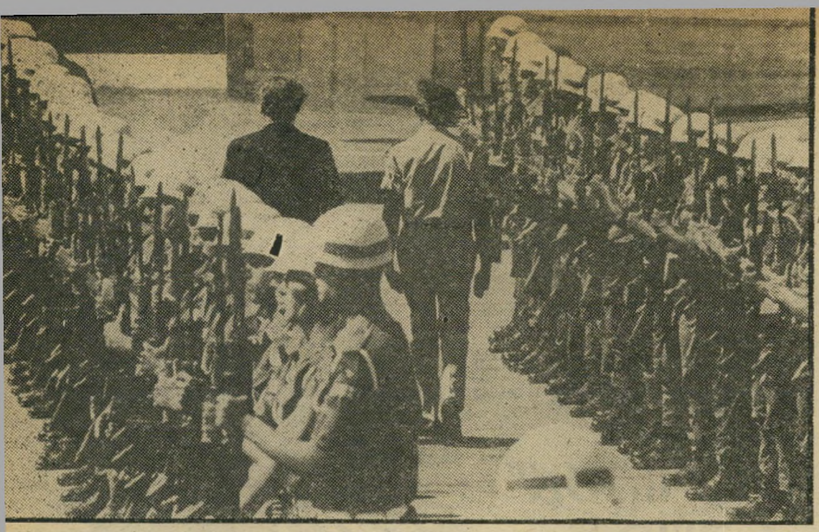
טיב* משקאות "קריסטל" מיוצרים ממי באר זכים וטהורים

מחיר* משקאות "קריסטל" נמכרים במחיר הנוח ביותר

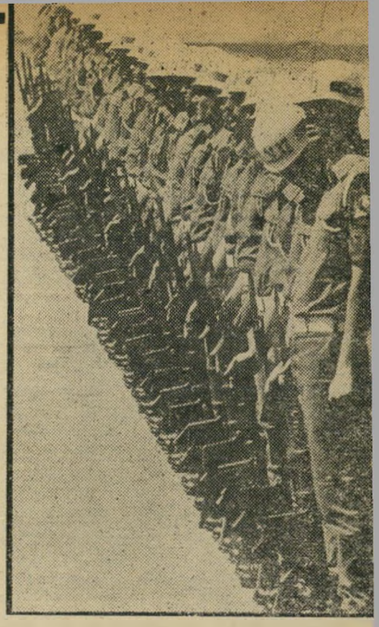
מבחר* משקאות "קריסטל" מצטיינים במבחר הגדול והמגוון ביותר

פרסום ארמון בע"מ

ספליט סודה-קריסטל קולה-ליים לימון-אורנגדה-פונץ'-קוקטייל-משקה קל תפוזים-משקה קל אשכוליות

איך נפלו גיבורים

וילי בראנד סוקר את מישמר המשטרה הצבאית

רגע אחרי שדיגל נשקו בפני הקנצלר הגרמני - החעלף אחד מחיילי מישמר הכבוד

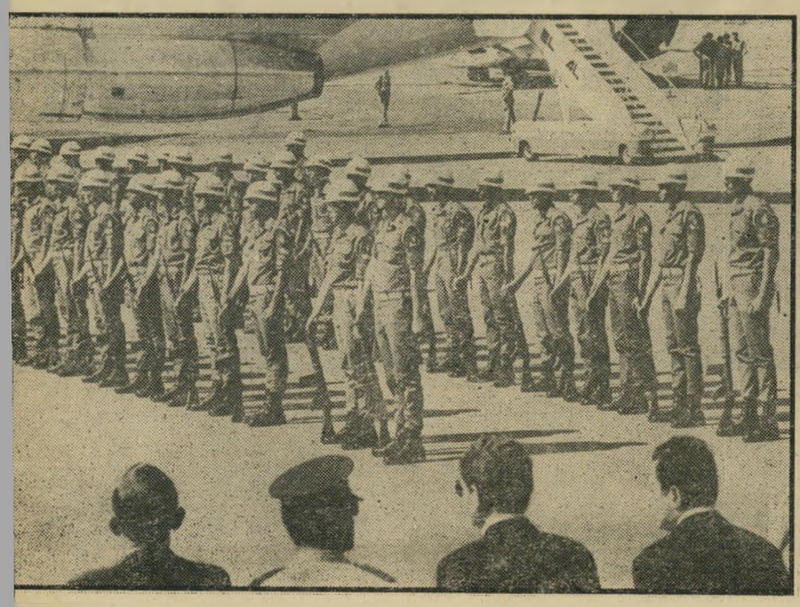
זה היה הרגע הדרמתי ביותר בכל טכס קבלת הפנים הממלכתית שנערך השבוע בנמל התעופה בלוד לקנצלר מע־רב גרמניה, וילי בראנד.

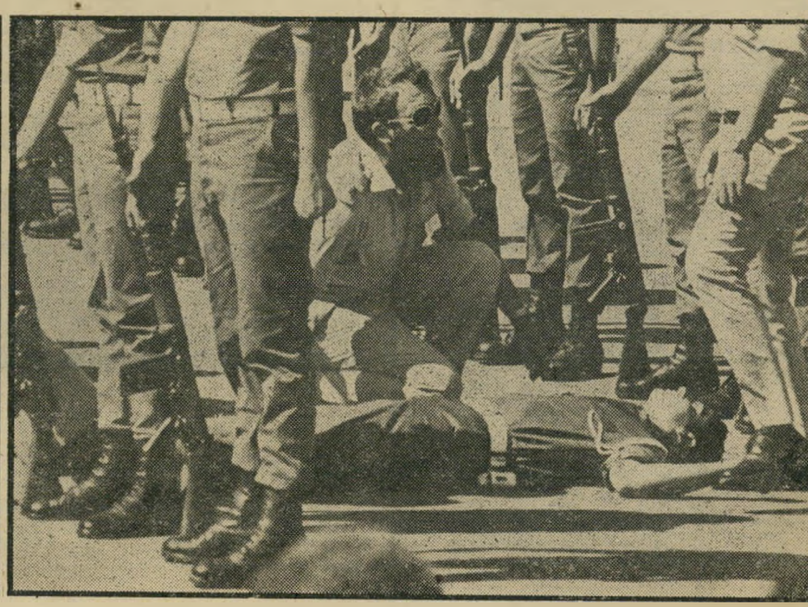
כשהוא מלווה בקצין צה"ל, סקר וילי בראנד מיד אחרי רדתו ממטוס חיל־האוויר הגרמני שהטיסו לארץ, את מישמר הכבוד שדיגל את נשקו בפניו. ה־מישמר היה מורכב הפעם משתי שורות של רבי־טוראים של המישטרה הצבאית, כולם מדריכים במחנה הדרכה של ה־מישטרה הצבאית. 60 השוטרים הצב־איים, החמושים ברובים מכודנים וחבו־שים בקסדות פלסטיק, לא זעו כאשר חלף וילי בראנד על פניהם. אולם רק עלה הקנצלר על במת הנואמים כדי ל־שאת את דבריו, לא עצר אחד החיילים כוח. שעה שלחבריו ניתנה הפקודה „הצג שק!" והם הורידו את רוביהם המכוד־נים, צנח רב־טוראי ממושקף משורת מישמר הכבוד הראשונה, והשתטח מלוא קומתו לאחור, כשרובהו שמוט לידו ו־קסדתו מתגלגלת על המסלול.

אחד מחיילי מישמר הכבוד צונח ללא הכרה על מסלול נמל־התעופה

למודים מנסיון מישמר המלכה בברי־טניה לא זז אף אחד מחבריו למיסדר ולא חש לעזרתו. רק שני קצינים מחיל־האוויר שעמדו בסמוך מיהרו לעזרת ה־חייל המעולף, שלא עצר כוח לעמוד ב־מתח, ופינו אותו מהמקום.

מישמר הכבוד המשיך לעמוד במקומו במשך כל הטכס, כשמקומו של החייל שהתעלף נשאר פנוי.

קצינים חשים לעזרת החייל המעולף ומוציאים אותו - חלל ריק בשורה הראשונה של מישמר הכבוד

תמרורים

נבחר • לתפקיד דיקן הפקולטה ל־מדעי החברה באוניברסיטת חיפה, פרו־פסור **אברהם קפלן** (55), שהיה פרו־פסור לפילוסופיה באוניברסיטאות קלי־פורניה ומישיגן, צויין על־ידי השבועון טיים כאחד מעשרת המורים האקדמאיים המצטיינים בארצות־הברית. עלה לארץ ב־1972.

נבחר • לתפקיד דיקן הפקולטה ל־מדעי הרוח באוניברסיטת חיפה, ד"ר **אוריאל רפפורט** (38), שנולד בתל־אביב, קיבל תואר דוקטור באוניברסיטה העיברית בירושלים על מחקרו בנושא תעמולה דתית של יהודים ותנועת ההת־גיירות בתקופת הבית השני.

נודדה • לכתב הכלכלי של מח־לקת החדשות בטלוויזיה, **אברהם קושי־ניר**, בת בכורה.

מונה • למנהל המחלקה התעשייתית של חברת יזמה לשיווק ומינהל, **יוסף טבנקין** (52), בנו של יצחק טבנקין שהיה מראשי הקיבוץ המאוחד ואחדות־העבודה. מהנדס תעשייה ומינהל, חבר משק עין־חרוד, ניהל בשנים האחרונות את מיפעל המתכת פלדות בקיבוצו.

מונה • על־ידי שר־הסעד מיכאל חז־ני, לתפקיד יועץ השר לענייני מיעוטים בצפון הארץ, **מוחמד אבו־דואה**, ראש המועצה המקומית בכפר מג'ד אל־כרום בגליל המערבי. זאת הפעם הראשונה שב־משרד־הסעד מתמנה יועץ לשר לענייני מיעוטים.

נידונו • בבית־המישפט לעירעורים בבולוניה, לחודשיים מאסר, גיבורי הטאנגו האחרון בפריז, **מרלון בראנדו ומא־ריה שניידר**. בית־המישפט דן בעיר עוון של התובע נגד פסק־דין של בית־מישפט נמוך יותר, שזיכה את הסרט מ־

בראנדו ושניידר ב„טאנגו אחרון"
חודשיים מאסר

אשמה של הפצת תמונות תועבה. צמד השחקנים לא נכח בבית־המישפט ופרק־ליטם הודיע כי הוא עומד לערער על פסק־הדין בבית־המישפט העליון.

נפטר • בבית־חולים בלוס־אנג'לס, בגיל 48, **ג'ורג' גטי**, בנו של האיש העשיר ביותר בעולם, פול גטי, שאוש־פז בשעות הבוקר בבית־החולים, נפטר בערב מ„סוג מסויים של תאונה." כפי שמסרה הנהלת בית־החולים, בלקחו כמות גדולה של סמי־הרגעה.

נפטר • בבית־החולים ביילינסון, ב־גיל 77, החוקר והמרצה במדעי החקלאות באוניברסיטאות ירושלים ותל־אביב, פרו־פסור **חיים הלפרין**, שהיה מראשי ה־מרכז החקלאי והמנכ"ל הראשון של מיש־רד־החקלאות, ממייסדי ההסתדרות החק־לאית ומנהלו של הבנק לחקלאות. בעלה של מזכירת מועצת הפועלות **בבה אידל־סון**, נולד ברוסיה, עלה לארץ ב־1924, לאחר שגורש בגלל מאבקו למען ציונות חלוצית.

נפטר • בניו־יורק, בגיל 85, ה־סובייטולוג **דייויד שוב**, שכתב ספרים על שנותיה הראשונות של ההפיכה ב־ברית־המועצות, ערך ביטאון יהודי בניו־יורק, התפרסם בזכות סיפרו לנין: ביוג־ראפיה, על המנהיג הבולשביקי אליו היה מקורב אישית במהלך הפיכת 1904 ב־ברית־המועצות.

1933: היטלר מקבל את המינוי לקאנצלר

משימה בלתי-אפשרית

תזמורת ישראל ניגנה את צ'ילי

„דויטשלאנד איבר אלס" -

ומישמר צה"ל דיגל את נשקו

בראנד לא נתקבל רק בחיבה אישית, כנאה לזוחם אנטי־נאצי מובהק, אלא גם ביחידות ממלכתית, כנציגה של מדינה הקרובה עתה יישראל יותר ממרבית ידידינו הוותיקים.

לישראלי המצוי לא נראה הדבר מוזר כלל. הוא התבונן בטכסים בטלוויזיה, הקשיב להם ברדיו, וקרא עליהם בעיתונים. הוא שם לב שאנשי־הצמרת שלנו עדיין אינם יודעים בדיוק איך להתנהג באופן טבעי בסעודה חגיגית, ואולי גם שם לב לעובדה שהטלוויזיה השמיטה מן הדיווח את קטע נגינת ההימנונים.

אולם עצם האירוע כלל לא נראה לו מוזר. דגל שחור־אדום־זהוב ליד הדגל הכחול־לבן, דויטשלאנד ליד התיקווה, ראש־הממשלה הראשון של מדינה חשובה הערוך ביקור ממלכתי בישראל בעודו מכהן בתפקידו הוא גרמני. למה לא? זה טבעי.

זהו הפלא השלישי. הדבר אף אינו מעורר תימהון.

אבל לפני 28 שנה, כאשר התמוטט הרייך השלישי, לא היתה בעולם שינאה נוראה יותר, צודקת יותר, מאשר זו שמילאה את לבו של יהודי — כל יהודי! — כלפי גרמניה והגרמנים.

היתה זאת „שינאה אפורה כשק", שינאה שחרגה בהרבה מן היחסים בין מדינות עויינות, ואף בין עמים עויינים. שליש של עמנו נרצח במיבצע מתוכנן וקר־רוח, שאין לו אח בהיסטוריה האנושית. „הרייך בן אלף השנים," שהוקם על־ידי היטלר, ארך רק 12 שנה, אך הכל היו בטוחים שאלף שנים לא יספיקו כדי למחוק את השינאה שנולדה בשנים אלה. הדבר נאמר — במלים אלה — על־ידי אחד מנידוני נירנברג.

אלף שנים — והנה לא עברו עדיין 30, ובין שני העמים נוצרו שלום, נורמליזציה ואף ידידות.

לא מפני שאנחנו חכמים בשינאה, ומיטיבים כריכך לשכוח. אלא מפני שמיבצע יזום, מתוכנן, נכון ונועז של גרמני זקן וחברי־עוזרי חורך את הפלא.

לנו יש מה ללמוד ממיבצע זה. כי בעיית־דורנו בישראל היא לכונן שלום, נורמליזציה וידידות עם עמים, השונאים אותנו כימעט כשם ששנאנו אנחנו, בשעתו, את הגרמנים.

אין חשיבות מעשית לשאלה אם שינאה זו צודקת, אם לא. אי־אפשר להשוות את מאורעות אירופה למאורעות שהתרחשו במרחב שלנו. ההשוואה, המושמעת לפעמים בלהט הפולמוס על־ידי דוברים ערביים וקומוניסטיים, היא מרושעת ומוטעית. אולם לא האמת האובייקטיבית חשובה, אלא ההרגשה הסובייקטיבית.

יש דמיון רב בין יחסי הערבים אלינו, ויחסנו שלנו לגרמנים לפני דור.

ר **יל בראנד** שולט היטב בתווי־פניו. שום שריר לא יזז בהן, כאשר הקשיב לדבריה של גולדה מאיר במישכן הכנסת, על רקע הגובלינים של מארק שאגאל.

כמו גננת טובה, חילקה גולדה מאיר ציונים. היא הואילה להעניק ציון גבוה ליוילי בראנד.

ויל בראנד השכין שלום בין גרמניה ובין שכנותיה הקומוניסטיות. צריכים ללמוד מנסיון היסטורי זה.

מי צריך ללמוד?

וכאן, במישפט קטן אחד, מתגלה כל אופייה של אשה זו:

השכנים שלנו צריכים ללמוד.

לנו אין מה ללמוד. לגברת גולדה מאיר אין מה ללמוד. ממשלת ישראל אין מה ללמוד. כי אנחנו כבר יודעים את הכל. אנחנו בסדר במאה אחוזים. אנחנו מחלקים את הציונים.

מיואל בראנד עד ויל בראנד

עם כל הכבוד לגברת מאיר, אני מרשה לעצמי לחלוק עליה בערכה זו. אני מאמין שלנו יש הרבה ללמוד ממדיניותם של ויל בראנד וקודמיו.

כבר כתבתי על כך לא פעם. נראה שהגברת מאיר פסחה על מאמרי אלה. למענה אספר את הסיפור מחדש. זהו אחד הסי־פורים המופלאים ביותר של המאה ה־20.

אם רוצים, אפשר לקרוא לפרק זה ב־שם „מיואל בראנד עד ויל בראנד".

כאשר הגיעה השמדת יהודי אירופה ל־שיאה, שיגר אדולף אייכמן את יואל בראנד אל מנהיגי היישוב היהודי בארץ, כשבפיו הצעה נוראה: „דם תמורת סחו־רה, סחורה תמורת דם". הגרמנים תבעו משאיות תמורת הפסקת ההשמדה.

זה היה לפני 39 שנה. השבוע עמד ויל בראנד, ראש־הממשלה של המדינה הגרמנית, על אדמת

מאת

אורי אבנרי

ישראל. חיילי צה"ל הצדיעו, הד־גו חשחור־אדום־זהוב התנופף בי־רוח, והתזמורת הישראלית השמי־עה את הצדיעים שסימנו פעם את המיפקדת הנאצית: „דויטשלאנד, דויטשלאנד איבר אלס."

(ההימנון נשאר. רק הבית הראשון שלו הוחלף בבית השלישי.)

זהו הפלא הראשון. הפלא השני הוא שמכל שלושת מיליוני היהודים במדינת־ישראל, מהם מאות אלפים מישפחות שא־בותיהם עברו את מחנות הריכוז והמוות, רבבות הנושאים עדיין את המיספרים ה־כחולים על זרועותיהם — לא נמצאו אלא תריסר ילדים שהפגינו נגד הביקור. הי־תה זאת הפגנה עלובה ומיסכנה אפילו ב־ממדים ישראליים.

לא נותר עוד ספק: העם בישי־ראל, יחד עם יהודי העולם כולו, השלים עם קיום יחסים רשמיים, לכביים והדוקים עם גרמניה. ויל

1973: ראש־ממשלת ישראל גולדה מאיר מחלקת ציונים לקאנצלר ויל בראנד

1952 בענן של גאז מדמיע, מסתערים השוטרים על מפגיני חרות, שהמטירו אבנים לתוך אולם מליאת הכנסת, במרכז ירושלים, בינואר 1952.

1973 התשובה לוד, היתה המחאה המוחשית ה־ יחידה שקידמה את פני הקאנצלר הגרמני. ההצלחה הפגנה עלובה של ילדים־בית"רים, בנמל־ נמל־התעופה מעל לאיש מישמר־הגבול, ליד הכחול־לבן. המלאה של מיבצע־השלום הגרמני מוצאת את ביטוייה בדגל הלאומי הגרמני השחור־אדום־זהוב, המתנופף ב־

(המשך מעמוד 13)

הגרמנים ידעו איך להתגבר עד כך. כדאי לבחון את פרטי המיבצע שלהם, כדי ללמוד את השיטה.

בן 73 ובת 75

א יזו היתה הגברת גולדה מאיר נבחרת לקאלנצלרית של גרמניה, בוודאי היתה מכריזה בבונדסטאג שגרמניה מוכנה להיכנס למשא־ומתן ישיר, פנים־אל־פנים. עם ישראל, ללא תנאים מוקדמים. אולי היתה מוסיפה שהיא מוכנה לטוס בכל רגע לתל־אביב, כדי לנהל משא־ומתן זה.

ממשלת ישראל היתה עונה על כך בחמת־זעם, מגנה את שחצנותה של ראש־ ממשלת עם־המרצחים, ומכריזה שלעולם לא ינהל עם־הקורבנות משא־ומתן כלשהו עם יורשי הנאצים. את הצעת הקאנצלרית לבוא לתל־אביב היתה ממשלת ישראל מגדירה כ„חוצפה חסרת־תקדים, המלמדת שהגרמנים לא למדו דבר מאז ימי היטלר. לא יעלה על הדעת שמדינאי גרמני כלשהו ידרוך על אדמת הארץ, שכל אדם שני בה שיכל את קרוביו במישרפות אושוויץ."

למזלם של הגרמנים, הם לא בחרו בגולדה מאיר, אלא בקונראד אדנואר. נראה שהגיק אינו משפיע עד התבונה, כי אדנואר היה אז כבר בן 73, בימעט בגילה של גולדה מאיר כיום.

המיבצע התחיל מייד עם בחירת אדנואר, לא בתרועות חצוצרה ולא בהכרזה מפוצצת, אלא בצורה צנועה ביותר — צניעות שהיתה מחושבת היטב־היטב.

ביום 11.11.49 קיבל הקאנצלר החדש משלחת של יהודי־גרמניה, ובנוכחותם העניק ראיון לשבועון הכללי של היהודים בגרמניה — עלון חסר חשיבות. בראיון זה קבע ש„מדינת ישראל מהווה כלפי חוץ את הריכוז הממשי של היהודים בני כל הלאומים," והודיע שממשלת גרמניה מתכוונת להעמיד לרשות ישראל סחורות לבניין כלכלתה, כדי „לנסות בדרך זו לתקן את העוול שנגרם ליהודים בכל העולם על־ידי גרמנים."

מובן שהכרזה זו לא באה ללא שיחות מוקדמות בסתר, שבהן נבדקו האפשרויות. הניסוח נבחר בקפדנות, וגם הבמה.

בולטים במהלך זה כמה פרטים חשובים:

- ההכרזה לא הופנתה במישרין לישראל, אלא פורסמה בעיתון יהודי־גרמני. כך נמנע הצורך בתשובה רשמית מצד ישראל. באקלים הרגשי של אז לא היתה תשובה חיובית אפשרית.
- היא כללה הכרה רשמית במדינת ישראל, בנוסח המקובל על ישראל.
- **הוכר בה ללא סייג וללא תנאי בעוול שנגרם ליהודים, ונכללה בה מראש הודעה על כוונת הגרמנים לחעניק לישראל וליהודים תשלום.**

(במציאות הישראלית־ערבית, מקבילה לכך הודעה של ממשלת ישראל, שתפורסם בעיתון ישראלי, שבה תכיר ישראל בקיום העם הפלסטיני, תודה שנגרם לו עוול בדורות האחרונים, ותודיע מראש על נכונותה עקרונית להחזיר לערבים את השטחים.)

ד"ר נחום בורגיבה

ך אחרי פירסום הכרזה זו, התחילה שורה ארוכה של מגעים „בלתי־רשמיים" בבון ובלונדון.

מגעים אלה לא היו בין גרמנים וישראלים. שום איש־ציבור ישראלי עדיין לא יכול היה להרשות לעצמו לקיים מגע כזה. הדבר היה מהווה התאבדות פוליטית, ואולי גם גופנית.

לא חסרו אז בארץ אנשים שהיו מוכנים לרצוח נפש כך אדם שהיה נתפס בקיום מגעים כאלה.

את המגעים ניהלו יהודים מחו"ל, ובראשם ד"ר נחום גולדמן, שלא היה אז אזרח או תושב ישראלי. הוא המציא לעצמו כתובת („ועידת האירגונים לייצוג התביעות היהודיות החומריות כלפי גרמניה"), ובשם פירמה פיקטיבית זו ניהל את המשא־ומתן הבלתי־רשמי, תוך כדי טיולים בלתי־פוסקים לירושלים. היה מובן לשני הצדדים שהוא מייצג את ממשלת ישראל.

המגעים נמשכו חודשים ארוכים, ובהדרגה התגבש בהם הרציון של המהלך השני: הכרזה של ממשלת גרמניה בפני הפרלמנט הגרמני. נקבע שבהכרזה זו תגנה הממשלה הגרמנית את פשעי הנאצים, ותביע את המישאלה שנציגי העם היהודי ומדינת־ישראל ייכנסו עימה למשא־ומתן על שילומים „להקלת הסבלות ללא־שיעור" שנגרמו ליהודים.

ב־12.3.51, שישה־עשר חודשים אחרי הראיון המקורי, פנתה ממשלת ישראל אל ארבע המעצמות הגדולות, שהיו אז עדיין מעצמות־הכיבוש של גרמניה, ותבעו מגרמניה שילומים עבור קליטת פליטי הנאצים. נתבע סכום של 3000 דולאר לפליט — ובסך הכל מיליארד אחד מגרמניה המערבית, וחצי מיליארד מגרמניה המיזרחית.

ביום 27.9.51, כעבור חצי שנה, מסר הקאנצלר אדנואר בבונדסטאג:

הודעה שהיתה תשובה לאיגרת ישראלית זו. הוא ביטא את נכונותו להיכנס למשא־ומתן עם נציגי היהדות וישראל. ההודעה אושרה על־ידי הפרלמנט ברוב גדול ובמעמד חגיגי.

כעבור שלושה חודשים ערך אדנואר ביקור רשמי בלונדון, ובהזדמנות זו נפגש עם הד"ר נחום גולדמן. היתה זאת הפגישה הרשמית הראשונה בין גרמני ומנהיג יהודי. בתום הפגישה כתב אדנואר לגולדמן שלדעת ממשלתו הגיעה השעה לפתיחת המשא־ ומתן, והוא ביקש ממנו „להודיע על כך לממשלת ישראל." במיכתב פירט שוב את העמדה המוסרית הגרמנית לגבי פשעי הנאצים, והציע שהצהרת הממשלה הגרמנית על נכונותה לספק סחורות לישראל תהווה בסיס המשא־ומתן.

כדאי לשים לב לפרטי המהלכים האלה:

- **גרמניה לא פנתה רשמית לישראל, מכיוון שממשלת ישראל לא יכלה עדיין להיעונות רשמית.**
- כל פרטי המהלכים נבעו מהידברות חשאית רצופה בין הצדדים. על כולם הושגה מראש הסכמה הדדית, אך הם היו רשמית מעשים חד־צדדיים של גרמניה.
- **זה נתבקש משא־ומתן בלי תנאים מוקדמים, אלא להיפך — נקבע מראש על מה ידובר במשא־ומתן ומה מוכנים הגרמנים לתת. ישראל הציגה מראש תנאי מוקדם — קבלת סכום של מיליארד דולאר. כזומר: תוצאת המשא־ומתן נקבעה עוד לפני שהוא התחיל רשמית.**
- מצד ישראל ניהל את המשא־ומתן אדם שלא היה ישראלי.
- הפגייה הישראלית הראשונה לא היתה אל גרמניה, אלא אל מעצמות־הכיבוש.
- **נעשה הכל כדי שלא להביך את ממשלת ישראל, וכדי לחקל עזיה מול פני התנגדות הפנימית הסוערת הצפוייה.**

(ההקבלה במציאות שלנו: ישראל מודיעה באורח חד־צדדי על נכונותה להשיב את השטחים, מבקשת לפתוח במשא־ומתן על בסיס זה, מקיימת את המגעים עם איש שאינו ערבי מפלסטין או מ„מדינות העימות", כגון חביב בורגיבה. הערבים פונים אל המעצמות הגדולות כדי להעביר הודעות לישראל, ישראל עושה את הכל כדי לאפשר לממשלות הערביות להתגבר על דעת־הקהל הרגשנית שלהן.)

פחקים מחחת לשולחן

ך **משא־ומתן נפתח** ביום 20.3.52 — למעלה משלוש שנים אחרי המהלך הראשון של אדנואר.

הוא לא נפתח על אדמת גרמניה, אלא בהולנד הסמוכה. מצד ישראל נשלח אדם בלתי־פוליטי, הכלכלן פליכס שינער. בראש המישלחת הגרמנית עמד חבר הפרלמנט, כלכלן בשם פראנץ בהם.

הצד הישראלי־יהודי הפגין קרירות בוקטת, כמו במשא־ומתן לשביתת־נשק בין צבאות לוחמים. דיבר רק אנגלית. נמנעה כל מיחווה אישית. השיחות התנהלו בלשון עניינית ויבשה.

אך מובן שאווירה מלאכותית זו לא יכלה להימשך למעשה. אחד הנציגים הגרמניים שלח לשינער פתק: „לפי המיבטא האנגלי שלך, אני מבין שגדלת בגרמניה במחוז שוואבן. האם אני צודק?" שינער השיב בחיוב, ותוך חליפת־פתקים נתברר שהשניים למדו יחד באותו בית־ספר, בעיר אולם.

כך נתקשרו, בהדרגה, יחסים אישיים. השפה עברה מאנגלית לגרמנית, להקלת השיחה, ואחרי כמה שבועות היה זה משא־ומתן ידידותי מאד — אם כי כלפי חוץ הוקפד על הסיגנון הקריר.

הסכם השילומים נחתם בבית־העירייה של לוכסמבורג, ביום 10.9.52, בשעה 8.00 בבוקר. קונראד אדנואר עצמו בא מגרמניה. משה שרת, אז שר־החוץ, בא מישראל.

היה זה המיפגש הראשון בין מדינאי גרמני וישראלי — אחרי שנים פחות חודשיים מאז המחקך הראשון.

שוב הקפידו הכל על יחס קריר, מאופק, בלתי־ידידותי. כי בישראל סערו הרוחות. מנחם בגין קרא להסגנת־דמים. אבנים נזרקו לתוך אולם מליאת־הכנסת. המישטרה הפעילה גאז מדמיע, והיתה מוכנה לפתוח באש חיה. בגין גורש מן הכנסת לכמה ישיבות. הימין והשמאל הסתערו על הממשלה.

בלהט הוויכוח הכריז שרת שלעולם לא ייתכנו יחסים נורמליים בין גרמניה וישראל, שלעולם לא תקיים ישראל יחסים עם גרמניה, שהשילומים אינם אלא החזרת הגזילה מידי השוד, ואין פירושם בשום פנים ואופן סליחה לגרמנים, או שלום עימם.

רק בצורה זו, ורק אחרי שהגרמנים עשו את הכל כדי למניע כל דבר שיכול היה להוות התגרות, נמצא בישראל רוב שהסכים להסכם. די היה בכמה מרגיזה אחת, במהלך בלתי־מחושב כודד, כדי לפוצץ את כל העניין.

אולם הסכם־השילומים היווה, למעשה, הסכם־שלום — אף שזה נקרא כך, ולמרות שהצדדים הכחישו זאת. מבחינה זו צדקו בגין ושות'.

(המשך בעמוד 28)

במדינה

העם

עין של חדמית

אם הגביר מבזבז — שהגביר גם ישלם!

אבן האינפלציה שהושלכה אל תוך מי המדמנה השקטים של החברה הישראלית, הוסיפה להוליד מעגלי זעזועים, שפשטו והתרחבו, זה בעקבות זה. בעוד שהרפואה הציבורית שותקה כמעט לגמרי עם שביתת הרופאים — שפגעה יותר מכל שביתה אחרת בציבור של נזקקים וסובלים, כבר פשטו מעגלי השביתות של האקדמאים, עובדי רשות־השידור ופקידי מס־ההכנסה.

„עוד מעט," אמר השבוע פקיד מס־הכנסה שדחה אזרח שבא למסור הצהרת מס, „יהיה אצלנו כמו באיטליה. נצטרך לתת לות שלטים: ‚היום אין שביתה!'."

מה שאיפיין את גלי השביתות האחרונים היו התגובות האוהדות שהן זכו להן מצד רוב הציבור. לא היה זה רק משום שכל אחד ציפה לאהדה חוזרת כאשר יגיע תורו לשבות. ולא היה זה רק משום יוקר־החיים שישכנע אפילו חולים שניתוחם נדחה, כי ראוי שרופא ישתכר לשעת עבודה יותר מאשר משכרת עוזרת־בית לפי תעריפי לשכת התעסוקה.

הממשלה, כמעבידה הגדולה ביותר וכציגת המעסיקים, לא שיכנעה עוד כי אין ביכולתה להוסיף למשכורותיהם של שכבות מקופחות, אפילו אם הן נמצאות במרומי דירוג המשכורות. הביזבוזים, מבצעי־הראווה, הקלות־המס שניתנו כשוחד־של־לפני־בחירות, הפזרנות חסרת התכלית — כל אלה יצרו לממשלת־ישראל תדמית של גביר, שאם הוא מפזר על מבצעים שאין בהם תועלת, מדוע שלא ייטיב את תנאי הנצרכים והראויים לכך?

הממשלה

למי למי יש יותר כבוד?

איך סחט משה דיין פגישה עם וילי בראנד?

ספק אם יש מישהו היודע מה היתה התועלת הממשית בביקור של קנצלר מערב־גרמניה, ויילי בראנד, בישראל. כאשר הסתיים השבוע ביקורו של הקנצלר, נראה היה לצופה מן הצד כי הביקור נועד בעיקר להעלאת יוקרתם של שרים מסויימים בממשלת ישראל, ערב מערכת הבחירות הקרבה והולכת.

לרוע המזל, ראו כך לא רק הצופים מהצד, אלא גם השרים עצמם.

כאשר הוכן לוח־הזמנים לביקורו המיועד של בראנד, בפיקוחה והשגחתה האישית של ראש־הממשלה גולדה מאיר, נקבע בדיוק את מי יראה הקנצלר, עם מי יפגש לשיחה פרטית, ועם מי יוכל להצטלם כשהוא מחובק בחיבוק ידידותי.

בלוח־הזמנים הסודי שחולק רק לפקידים ולעתונאים, נקבע כי בראנד יפגוש פעמיים את גולדה לשיחה פרטית, פעם אחת את שר־החוץ אבא אבן, ופעם את שר־האוצר פנחס ספיר. עם שלושת אלה היה בראנד אמור לנהל שיחות ענייניות בנושאים הנוגעים לשתי המדינות.

כדי לא לקפח גם את סגן ראש־הממשלה, יגאל אלון, נקבע שאלון יארח את בראנד לחופשת סוף השבוע בקיבוצו, שכן אין הוא יכול להיוועד עימו לדיון בעניני חינוך ותרבות, למשל.

מזמחה לעניני פרטים. כאשר הובא לוח־הזמנים של הביקור לידיעת השרים, והם הוזמנו בהזדמנות זו לסעודה שערכה גולדה לכבודו של בראנד במישכן הכנסת, הודיע שר־הביטחון משה דיין כי הוא לא ישתתף בארוחה, אם לא יינתן לו מעמד של שר בכיר, בדומה לזה של אבן ואלון.

כיוון שלוח הזמנים היה כבר מוכן ואושר על־ידי הקנצלר, אי אפשר היה לשנותו. גולדה התעלמה מהערת דיין ועברה עליה לסדר היום. אולם מקורביו של דיין לא נרגעו. הם הבינו כי אם יעבור ביקורו של בראנד בארץ מבלי שייפגש עם דיין לעיני אמצעי התיקשורת, עלול הדבר להתפרש כפגיעה במעמדו של דיין. לכן ניסו להשפיע באמצעות שגריר גרמניה בישראל, שהוא ידידו האישי של בראנד, שהגרמנים עצמם יבקשו לכלול פגישה בין בראנד ודיין במיסגרת הביקור. לחצים אלה לא נשאו פרי. ואז, ערב הביקור, הופצה הידיעה שנועדה להגיע בעיקר לאזני העתונאים הגרמניים, שדיין לא יפגוש את בראנד במהלך ביקורו בארץ.

נראה שלחץ זה עזר. אחרי שנפגש שלוש פעמים עם גולדה, פעם עם אבן ופעם עם ספיר, ואחרי שצילומיו בחברת יגאל אלון, שנראה כאחיו המבוגר, הופיעו בכל העתונים, נתן ויילי בראנד את הסכמתו לסידור פגישה בינו לבין משה דיין, שנדחסה ללוח הביקורים שלו ברגע האחרון, ביום האחרון לשהותו בישראל.

כדי שלא ייראה כאילו אורגנה הפגישה לצורכי פנים על־ידי דיין, נמסר כי דיין ובראנד דנו בפגישתם בענייני פוליטיקה.

כך נודע לעולם כי המומחיות של משה דיין היא עסקי פוליטיקה.

אלא שלדיין זה לא שינה דבר. העיקר שגם הוא הצטלם בחברת הקנצלר המערב־גרמני, זכה בכך, כלפי הציבור בישראל, להכרה של שר בכיר בממשלת גולדה.

תעופה

תרועת שימחה וזעקות שבר

כל טענות ישראל היו נכונות — אך הן לא הצדיקו את פקודת האש

„זהו! צדקנו!" — כך הריעו כל שופרות התעמולה של ממשלת ישראל, כאשר פירסם אירגון התעופה הבינלאומי את דו"ח חקירתו על פרשת המטוס הלובי. הדו"ח, כך נאמר, הצדיק לחלוטין את ממשלת ישראל ואת כל מעשיה בפרשה זו.

כעבור כמה ימים התחלפו תרועות־השימחה בזעקות־שבר. האירגון שינה את עורו, גינה את ישראל למרות הדו"ח.

כל הטענות אדשרו. האמת היתה שממשלת ישראל נפלה בפח פסיכולוגי שהיא הטמינה לעצמה.

הדו"ח של חוקרי אירגון התעופה בדק כל פרט בתיאור הישראלי של הפרשה, מצא שכל הפרטים היו נכונים. בכך סילק כמה ספקות חמורים, שרי־חפו על הפרשה ביום הראשון: האם נגקטו כל אמצעי־האזהרה, האם ראו הטייסים של המטוס הלובי את הסימנים, האם נפתחה תחילה אש־אזהרה בלתי־קטלנית, מה גרם להתפוצצות המטוס?

החוקרים הבינלאומיים אישרו, על פי הראיות והקלטות התיבה השחורה, שאכן התיאור הישראלי היה מהימן. כל הטענות נגד הטייסים של המטוס הלובי ונגד נמל־התעופה של קאהיר אושרו.

זה היה ניצחון גדול לישראל — וסיום כמה מן החששות הכבדים ביותר. הדו"ח הפריך לגמרי את הטענה, שנפוצה בפי אויבי ישראל, שישראל הפילה בכוונה תחילה מטוס־נוסעים.

אין הצדקה. אולם בניגוד לרושם שנתקבל בכלי־התקשורת בישראל, לא הצדיק הדו"ח את הפלת המטוס.

אחרי שקבע שכל הטענות העובדתיות של ישראל היו נכונות, קבע הדו"ח בלשון חד־משמעית: לא היתה הצדקה לפתוח באש על המטוס, אחרי שכבר היה בדרכו החוצה ממרחב־האוויר הישראלי.

קביעה זו תאמה בדיוק את דעתם של מבקרי פעולת הרמטכ"ל למחרת האסון*. הם קבעו שבנסיבות הנתונות, כשהמטוס היה בדרכו החוצה, לא היה צידוק לפקודת האש — למרות כל הסטיות והטעויות של צוות המטוס, והחשדות שנתעוררו בעיקבות התנהגותו המוזרה.

כאשר נתכנסו מוסדות אירגון התעופה, היה דו"ח זה מונח לפניהם. האירגון לא אישר את ההאשמות הזדוניות נגד ישראל, אך קבע שישראל הפילה את המטוס ללא הצדקה, מכיוון שזה היה בדרכו אל מחוץ לתחום הישראלי.

אילו היה מדובר במטוס ישראל שהופל, למשל, בשמי בולגריה — בוודאי היתה זאת המסקנה המינימלית שישראל היה דורשת.

שרהביטחון דיין ווילי בראנד
סחיטה ברגע האחרון

הנשיא

בלי כפיה!

מתפקידי בית־הכנסת במישכן הנשיאים הוצמדו לנשיא הפורש

מאז בחירתו לנשיא הרביעי של מדינת ישראל, אין הפרופסור אפרים קציר מפסיק להדגיש, בכל הזדמנות, את היותו נשיאם של היהודים. בצורה צורמת הוא חוזר פעם אחרי פעם, בהיסח הדעת, על ביטויים לפיהם ניתן ללמוד כאילו הוא רואה את עצמו נשיא היהודים ולא נשיא מדינה, שעם אזרחיה נמנים גם ערבים.

מי שסבר כי ביטוי זה הוא משמעותי לגבי הנשיא, עשה זאת בטעות. שכן הצעד המעשי הראשון שעשה אפרים קציר בתקופת כהונתו כנשיא, לא היה ברוח ביטוייו החביבים.

היה זה הנשיא זלמן שז"ר שתבע הקמת בית־כנסת במישכן נשיאי ישראל. שז"ר, חסיד חב"ד נלהב, לא התפלל בו לבדו. בשבתות, במועדים ובימי חול, היה חוג של יהודים חרדים מתכנס בבית־הכנסת שבמישכן הנשיאים, מתפלל שם במחיצתו.

כאשר עבר שז"ר ממישכן הנשיאים לדירת שרד פרטית, תבע להקים לו בית־כנסת צמוד. אולם המתפללים, שנהגו להתפלל עימו בבית הנשיא, המשיכו לבוא לשם ולהתפלל, למרות שהנשיא החדש לא השתתף עימם בתפילה.

בשבת הראשונה לשהייתו של קציר במישכן הנשיאים, הוא הופתע לגלות שהמתפללים שנהגו להתפלל שם עם שז"ר, ממשיכים לבוא למקום. כעבור שבוע, כאשר חזרו לשם המתפללים בשבת, נאמר להם כי הנשיא נעדר מהמישכן ולכן לא יוכלו להתפלל בו. הם הוסנו לבית־הכנסת שהוקם לכבודו של זלמן שז"ר.

כך קבע קציר עובדה ראשונה: הנשיא אינו נכנע לכפיה דתית, אפילו של „יהודים טובים".

עתונות

המסחריים מול המפלגתיים

המערך השתלט על אגודת עתונאי תל־אביב

כאשר בחרו עתונאי תל־אביב לפני שבועיים עד היתה טענתו של העולם הזה (1852), בכתבתו אחרי אסון המטוס, ונאומו של אורי אבנרי בכנסת.

עיים באסיפתם הכללית ועד חדש לאגודתם, נראה המאורע חסר חשיבות. למרות שאגודת העתונאים התל־אביבית היא החזקה באגודות העתונאים העירוניות, ובעלת השפעה אף יותר מהאיגוד הארצי, מצטמצמים תפקידי נציגיה הנבחרים לעניינים מקצועיים וייצוגיים בלבד.

למרות זאת, כאשר נודעו תוצאות הבחירות לועד האגודה, הבינו רבים מחברי האגודה, שמשהו מהפכני עתיד להתהוולל. בפעם הראשונה בתולדות האגודה היה הועד שלה מורכב מרוב מוחלט של העתונאים המפלגתיים. מכיון שרק המערך מקיים עתונים מפלגתיים, היה פירוש הדבר השתלטות המערך על אגודת העתונאים בתל־אביב. מתוך תשעה חברי הועד הנבחרים היו ארבעה אנשי דבר (שמעון פינס, אפרים תלמי, דן פתיר, ויונה שמשי) ואילו שניים נוספים היו אנשי על המשמר (חיים שור ורפל בנקלר).

אולם יותר משמשותי ממי שהיה בועד, היו אלה שלא נבחרו אליו. בפעם הראשונה לא היתה נציגות בועד לעתונאי הגדולים בעתוני ישראל — מעריב והארץ.

הפנסיונרים הצביעו. השתלטות אנשי המערך על ועד אגודת העתונאים, נעשתה תוך הקמת מערך בין עובדי עתוני המערך לבין אנשי ידיעות אחרונות, שתמכו בהם תוך תיקוה שנציגם, שלמה שמגר, ייבחר ליושב־ראש הועד. שמגר אומנם נבחר לועד (יחד עם בלה אלמוג מידיעות אחרונות ואפרים אבא מרשות־השידור) בבלוק עם אנשי המערך, אולם לפי כל הסימנים יהיה זה דן פתיר, איש דבר, שייבחר כיושב־ראש ועד האגודה.

מבחינה מעשית יש להשתלטות זו השפעה מועטה מאוד. נכון שועד האגודה ממנה נציגים למועצת־העתונות, וקובע את שליחיו למגעים עם השלטונות. נכון שהועד נותן את הטון במגעים על תביעות השכר. אך בעניינים כאלה קשה לתאר שנציגי העתונות המפלגתית יעדיפו שיקולים מפלגתיים על שיקולים מקצועיים או חברים.

המשמעות של בחירת הוועד החדש היא שונה לגמרי. מזה זמן רב תובעים העתונאים העובדים בעתונים המסחריים (מעריב, הארץ וידיעות אחרונות) להינתק מהצמידות אל העתונאים המפלגתיים. „רק טבעי שעתון רווחי ישלם לעובדיו יותר מאשר עתון מפלגתי כמו דבר, שסכום הפסדיו המצטברים מגיע ל־27 מיליון ל"י," טען עתונאי בכיר בהארץ.

אולם מאחר שהעתונאים מכל העתונים מאוגדים באגודה אחת, נאלצים עובדי העתונים הרווחים להסתפק במשכורות ותנאי עבודה מהם נהנים עובדי העתונים המפלגתיים. עתה, כאשר ועד האגודה התל־אביבית נבחר על טהרת העתונאים המפלגתיים, נפתח הפתח לפרישת עתונאי המסחריים.

„רק 50% מחברי האגודה השתתפו בבחירות, וחלק ניכר מהם היו פנסיונרים, שאינם עוסקים עוד בעתונות," טוענים עתונאי העתונים המסחריים. עובדות אלה עשויות לשמש בידם נשק לקראת התארגנות חדשה, העשויה לחולל מהפכה באיגוד המקצועי של עתונאי ישראל.

מועמד דן פתיר
השתלטות באמצעות מערך

הבורסה

המשקיעים נדפקים

לפני שבועיים־שלושה החלו אלמונים רוכשים כמויות ניכרות של מניות שמן. מדי יום נרכשו כ־60 אלף לירות מניות. תנועת המניות המפתיעה הסבה אליה כמו־בן תשומת־לב, אך מנהל שמן, בנימין ג'יבלי, הכחיש בתוקף כאילו מאחרי ה־

מנכ"ל ג'יבלי
הכחשה ברורה

עניין הפתאומי במניות מסתתרת עיסקה אפשרית בין שמן לעץ הזית.

רק השמיע ג'יבלי את הכחשתו — וכבר נתפרסמה ההודעה הרשמית בדבר המיזוג בין מפעלי שמן ועץ הזית.

הבורסה החלה לחקור בפרשה — אולם היתה חידלת־אונים. בישראל אין כל סנק־ציות חוקיות נגד עובדי חברה המנצלים מידע פנימי שאינו ידוע לאחרים, לטובתם הפרטית.

בארה"ב מכניסים למאסר מי שעושה זאת. אולם בישראל, בה מותר לכל אחד לצותת בסתר לכל אחד, מותר גם לסקיד בכיר בחברה לסחור במניות על־סמך ה־מידע הסודי שיש לו.

משום מה התרכזו ההתקפות דווקא סביב שמן וג'יבלי, בעניין ההדלפות, ואילו רא־שי עץ הזית, שבידיהם היה אותו מידע בדיוק, נותרו איכשהו מחוץ למעגל הסע־רה.

מה שאירע בפרשת מניות שמן—עץ ה־זית, לא היה אלא חזרה מדוייקת על פר־שה דומה, שלא עוררה תשומת־לב, אם כי אירעה באותו זמן:

מישהו מבכירי עובדי החברה לקירור והספקה ידע מראש על עיסקת־מכר גדולה של החברה, האמורה לחלק על מניותיה בונוס של 100 אחוזים.

אותו בכיר רכש לעצמו מניות בשלושה מיליון לירות — תוך ניצול משאבי החב־רה.

כאשר נודע ברבים על עיסקת־המכר, קפצו מחירי המניות בעשרות אחוזים, והבכיר ומקורביו הרוויחו כמיליון לירות תוך שבוע־שבועיים.

הפרשה נודעה לאחר שאחד ממנהלי־ החשבונות של החברה התמרמר על שלא שותף בעיסקות, וגילה את הפרטים לעי־תונאי. • אולם רשמית, הבורסה לא יודעת על הפרשה עד היום.

• עורך מדור זה.

הוצאת־הספרים

„לוין־אפשטיין" - למכירה

החברה לפירסומים של מפא"י, שרכשה את דפוס לוין אפשטיין — במחיר של כ־20% משוויו הריאלי — החליטה להי־פטר מהוצאת־הספרים הצמודה לדפוס, מעוניינת עתה למכור את ההוצאה ונכ־סיה — שהם בעיקר ההכנסות הזורמות מספרים שהוצאו־לאור בעבר.

בינתיים, כבר הופסקה פעילות ההוצאה השוטפת ומנהל ההוצאה, יגאל עילם, יצא לחופשה ממושכת לארה"ב, כדי להשלים את עבודת הדוקטורט שלו.

קיבוץ גת יקים

מפעל שימורים

קיבוץ גת החליט לחקים מפעל לשי־מורים, ירכוש למטרה זו חלק מקו־חיי־צור של מפעל המיץ בקיבוץ גן־שמואל.

כשנודע הדבר לקיבוץ יד־מרדכי, הזהיר את גת: אל תיכנסו לעסקי השימורים.

ואכן, לידי־מרדכי נסיון רע בתחום זה. הוא חקים בשעתו את מפעל השימורים שמה, הפסיד בו מעל מיליון לירות. אחר החכיר את המפעל לאריה מכנס, שהפ־עילו כשנה — ורק הגדיל את החובות. עתה עומד המפעל משותק ומחליד.

אולם נראה שגורל זה לא ירתיע את אנשי גת, המאמינים כי אפשר להרוויח בנושא.

הסדר בין הקבלן עצמון לבנק משכנתאות

לקוחותיו של הקבלן הירושלמי הידוע מאיר עצמון, שלאחרונה נבהלו במיקצת, יכולים עתה לנשום לרווחה, לאחר שהו־שג הסדר בינו לבין בנק למשכנתאות בבניין, ועצמון יוכל להמשיך בעסקיו.

לפני כחצי שנה גילה הבנק, כי עצמון לקח לעצמו כספים, שהבנק היקצה למש־כנתאות לדיירי אחד הבתים של הקבלן — והשתמש בהם לרכישת מגרש במקום אחר.

דבר זה מנוגד להוראות הממשלה, והבנק פעל בתקיפות: הוא תבע מעצמון את כל הכסף חזרה, ומשלא קיבלו — הוציא בבית־מישפט צו לקבלת־נכסים.

השבוע בוטל הצו, ועצמון חתם הס־כם עם הבנק על החזרת הסכום בתש־לומים.

הסביר מתתיהו עצמון, עורך־דינו של הקבלן, שהוא גם אחיו: „הפנייה לבית־המישפט באה כדי להשיג החזר תשלו־מים נוח יותר. בשעתו, לאחר שעצמון קיבל את הכסף עבור משכנתאות, הת־ברר כי הדיירים לא רוצים הלוואות, ואחי פשוט השתמש בכסף לרכישת מגרש."

עקיבא פרסיץ עושה חייל בשווייץ

עקיבא פרסיץ הוא בן לאחת המשפחות הידועות בישראל. אחותו היתה חברת־כנסת מטעם הציונים הכלליים, והוא עצ־מו היה בעליו ומנהלו של בנק קטן.

לפני כעשר שנים עבר עקיבא לשווייץ, קנה בז'נבה בנק קטן בשם בנק קומר־סיאלה, הפך אותו לבנק סוליד ובעל שם מצויין. ישראלים רבים מעדיפים לנהל את עסקיהם באמצעותו, מאשר באמצעות מוס־דות שווייצריים.

לשנת 1972, הראה מאזן הבנק רווח נקי של 1.1 מיליון פרנקים שווייצרים. הרווח המצטבר של הבנק מגיע ל־6.3 מיליון פרנקים. מאזן הבנק מסתכם ב־59.5 מיליון פרנקים, מזה 15 מיליון הון ורזרבות.

רואי־חשבון -

ישלמו פיצויים?

רואה־חשבון ארתור אנדרסון חוייב לשלם פיצויים של 875 אלף דולר לחב־רה שרכשה חברה אחרת וגילתה כי ה־מלאי לא היה זהה למה שאנדרסון קבע.

חדבר אירע לפני מיספר שבועות — בארצות־הברית.

בניגוד גמור לישראל, בה שוררת חפ־קרות מוחלטת בתחום חפיקוח וחגנה על המשקיעים במניות, קיימת בארצות־הברית גישה שונה. אחד האמצעים לח־גנה על המשקיע הוא רואה־החשבון, ח־מכונה כלב־השמירה של בעל המניות.

רואי־החשבון בארצות־הברית מתמנים על־ידי האסיפה הכללית של בעלי־המנ־יות — כך אינם תלויים בהנהלה.

בישראל, לעומת זאת הם תלויים לח־לוטין במנהלי החברה — מתנהגים ב־התאם לכך בזהירות, ביודעם כי אם לא ימצאו־חן בעיני החנהלה — יוחלפו.

בארץ אין גם כל חוק הקובע כי ל־רואה החשבון אחריות כל שהיא לגבי האישורים שהוא נותן. כך למשל, אישר מישרד רואי־החשבון המכובד בבלי את מאזני חברות צים, רסקו ובנק פויכטוונ־גר, אישרו כי החברות רווחיות. זמן קצר לאחר מכן התגלה כי כל אחת משלוש החברות חללו הפסידה יותר מ־100 מיל־יון לירות.

מנכ"ל „שיכון־עובדים"

מתחמק מחשובזח

חבר הוועדה המנהלת של חברת־ח־עובדים פנה לאחרונה למנכ"ל שיכון־עובדים, אברהם עופר, בבקשת מידע נו־סף בפרשת דירות־הפאר שחולקו בחיפה לראשי שיכון עובדים ושיכון ופיתוח.

לתדהמתו, זכה בתשובות כוללות וסת־מיות, שלא חשיבו לעניין.

נושא השאלות היתה הפרשה בה הת־גלה כי שיכון עובדים בנתה בחיפה, ב־רחוב בית־אל 5, בית בן ארבע דירות בל־בד — בניגוד לבנייתה המקובלת הכו־ללת יותר מ־12 דירות לבית.

בבית הקטן שוכנו תמהנדס הראשי של שיכון־עובדים בחיפה, פקיד בכיר נו־

מנכ"ל עופר
תשובה סתומה

סף של החברה, וכן שני מנהלים של החברה הממשלתית שיכון ופיתוח. שי־כון ופיתוח ושיכון עובדים בונות במשו־תף בפרוייקטים רבים.

לאחרונה התגלה לחברי הוועדה המנ־הלת של חברת העובדים כי בית הבכי־רים ניבנה עבור שיכון־עובדים על־ידי קב־לן מסויים — במחירי הפסד.

לקבלן הפרטי לא היה איכפת להפ־סיד על בית זה. אחרי הכל, הדייר הראי־שי בבית הוא זה האחראי להזמנת בתים ויבים אצל קבלנים בחיפה, מטעם שי־כון־עובדים, וקשה להניח שהוא יחיה עויין במיוחד לקבלן שמכר לו דירה ב־תנאים כה נוחים.

במדינה

הווי

חג'גה

אור־קולית

„ספינת חשלום" של
אייבי נתן חפכה
להפנינג לתושבי ישראל

נוספים שהגיעו במטוסים לישראל ב־מוצאי שבת האחרון, ודאי תמהו למראה המוזר שהתגלה לעיניהם כשטסו מעל לתל־אביב. בשעה שתים־עשרה בלילה בדיוק, החלו האורות במאות בתים בעיר להבהב. לאורך החוף, מנתניה בואכה אשדוד, הב־ליחו אורות מכוניות שפנסיהם כוונו לעבר הים, כשהם נדלקים וכבים לסירוגין.

מה שגרם לחגיגת מיצמוץ האורות ה־מוזרה לא היתה אלא תגובה ספונטאנית של מאות אזרחים למישאלתו של האיש שבמשך שלושה השבועות האחרונים מצ־ליח להלהיב דמיונם של רבים בישראל: אייבי נתן, מפעילה של תחנת קול השלום המשדרת מעל ספינת השלום שלו. בתח־לחבות שיש בה שמץ ילדותית, ביקש אייבי במוצאי שבת ממאזיניו בישראל לאותת לו באורות דירותיהם ומכוניותיהם על קליטתם אותו, ואלפים נסחפו בהתלהבותו וגענו לו.

המשטרה התערבה. בשבוע השלישי לשידוריה הפכה ספינת השלום, העוגנת מול מלון הילטון של תל־אביב, במרחק של כ־15 ק"מ קילומטר מהחוף, לחלק מנוף החיים בישראל. אילו היה נעשה סקר האגנה, היה ודאי מתברר לדאבון ליבם של אנשי שידורי ישראל וגלי צה"ל, כי לפחות 50% מאזיני הרדיו בישראל מרי־תקים לתחנה המשדרת במשך תשע שעות מדי יום (מחמש אחה"צ עד שתיים בלילה) בעיקר מוסיקת פופ ורוק, בסוף השבוע האחרון אילתר אייבי מבצע מיוחד.

הוא פתח בשידור מרתוני רצוף של 40 שעות, כשהוא קורא למאזינים ברחבי ישראל להתקשר עימו באמצעות מספר טלפונים של ידידים ולבקש השמעת תק־ליטים כבקשתם. באמצעות שלוש תחנות רדיו של חובבים, בחולון, בגבעתיים ובי־חיפה, הועברו הבקשות תוך דקות ספורות לאניה, ונענו מיד. המבצע סחף אלפי אזרחים, שהתנדבו להעמיד גם את הטלפו־נים שלהם לרשות המיבצע. באופן ספונ־טאני אורגנה התרמה, כשכל מי שמבקש תקליט להשמעה מצרף גם תרומה. התרו־מות שנעו בין לירה אחת לאלפיים לירות, הסתכמו בסכום נאה, העשוי לפתור את בעיות אחזקת האניה למשך שבועות מספר.

נראה כי הפעם הרגיז המיבצע מישהו. שכן, לראשונה, התערבה המישטרה כדי למנוע עבירות על החוק שחיו קשורות במיבצע. בדראנסטור בתל־אביב, שם היה מרכז התרמה גדול, הופיעו שוטרים, ביקשו באדיבות שלא לנהל מיבצע התרמה ב־רחוב, שכן מארגניו לא הצטיידו ברשיון. ואילו ביום הראשון השבוע נעצר אחד ממפעילי תחנות השידור על החוף, הואשם בחריגה מתקנות הדואר לגבי תיקשורת חובבים.

זיקוקין די־נור. אולם כשם שאנייתו של אייבי הטילה עוגן מול החוף, כך חטילה השבוע תחנתו עוגן גם בישראל. מפרסמים ראשונים החלו להזרים אליה כספים לשידורי פירסומת. בתל־אביב נשכר מישרד מיוחד לניהול מיבצעי הספינה ומתוכננת הפעלת אולפן שיכין תוכניות מיוחדות לתחנה.

צוות הספינה החל לקבל חופשות חוף בתל־אביב, זוכה להארחה נלהבת מצד ה־מאזינים, שעצם קיומה של תחנת רדיו חופשית במרחב גלי האתר שלהם, מלהיב אותם.

נראה כי תחנת השלום לא תסתפק רק בשידורים. בעוד שבועיים תיערך בגלריה ליס בתל־אביב מכירה פומבית של עשרות ציורים שנדבו ציירים ישראליים ידועי־שם לטובת הספינה. לאחריה ייערך מופע אמ־נים מיוחד, אף הוא בהתנדבות, שהכנסו־תיה יוקדשו לספינה. מיבצעים נוספים הנמצאי בתיכנון מנסים להבטיח לספינה אורך חיים גדול ככל האפשר.

אייבי עצמו לא יישאר חייב לתומכיו. הוא מתכוון לערוך להם אירועים מבדרים, כולל אירועים אור־קוליים. אחד המיבצ־עים הקרובים שלו: הצגת זיקוקין די־נור שיירו מלב.ים מול חופי המרחב.

דו"ח מיוחד

ועדת הכספים נתנה ידה להעלמת מעשי שחיתות ברצועה שגילה מבקר המדינה

המחפה ח"כ ישראל קרגמן, יו"ר ועדת־הכספים של הכנסת, שוועדת־משנה מיוחדת שלה נעת־רה לבקשת נציג צה"ל, גנזה את הדו"ח המזעזע של מבקר המדינה על פרשת ה־שחיתויות במימשל הצבאי ברצועת עזה.

הבוזזים

לפיכך, נאלץ צה"ל לבקש בלבד. בקשתו הספיקה: פה־אחד, החליטה הוו־עדה לגנוז את הדו"ח.

ימים ספורים קודם לכן, אישרה או־תה ועדה את פירסומו של דו"ח ה־מבקר על פרשת ביות השלל מסיני, לאחר מלחמת ששת הימים.

באותה פרשה נוראה, לא ביקש צה"ל איסור פירסום, וגם ועדת־הכספים עצמה לא ראתה כל סיבה שלא לפרסם את הסי־פור המכוער.

מה כלל עתה הדו"ח על המימשל — שהיה אף גרוע יותר משוד השלל בסיני? מה החריד את צה"ל וועדת־הכספים?

את התשובה לשאלה זו נתן נציג צה"ל עצמו. כאשר נימק את הבקשה, הסביר כי פירסום הדו"ח יגרום נזק למדינת־ישראל, יכתים את שמה.

ספציפית, הסביר נציג צה"ל שהוא חו־שש מהתערבותו של אמנסטי, האירגון יצחק סונדק. היה זה אחרי הבנייה הח־פוזה של הביצורים בתעלה, שהביאה רוו־חים לקבלני עבודות־העפר שהועסקו בה. פרשה שהדיה הגיעו מיספר פעמים לוועד־דת־הכספים של הכנסת. ברצונם לבנות את הביצורים מהר, כל עוד לא היה בטוח שהפסקת האש עם המצרים לא תופר, לא הקפידו האחראים מטעם צה"ל על מיכר־זים, פיקוח, ושאר נוהלים. מאות מיליונים זרמו בחופשיות. עשרות קבלני הובלה וציוד כבד הפכו מיליונרים. כל מי שרק מסוגל ומעוניין היה לבצע את המלאכה — הוזמן להשתתף. לא רבים רצו או יכ־לו — אבל אלה שבאו, גבו מחירים כפו־לים ומשולשים.

בולמוס ההתעשרות בתעלה הביא גם להונאות. חלק מהקבלנים לא הסתפקו ב־מחירים המופרזים, ניסו להרוויח גם מגני־בת חומרים. הפיקוח הלקוי עזר להם.

אולם לפני שנתיים טרם בדקה עדיין בודות — לבין ראשי המימשל, שהיו אח־ראים על ביצוע הפינוי.

קשרים אלה הובילו לדרגים גבוהים ביותר. גבוהים כל־כך — שגם מבקר ה־מדינה הפסיק לבדוק, לאחר שנבהל ממה שגילה, והסתפק במה שמצא.

אחת השערוריות המרכזיות שגילה המ־בקר היתה האיכות הירודה של הבתים שניבנו עבור הפליטים במקומותיהם החד־שים. שר־הביטחון הקשוח, שביקר באתרי־הבנייה, סירב להשלים עם מה שגילה, הורה להגביה את כל הבתים ב־30 סנטי־מטר, כדי שהדיירים יוכלו לחיות בתוכם לא כבמאורות.

הכסף קודם לבני־האדם

ומם למרות הגובה הגמוך של ה־בתים, שהוזיל את מחירם בהרבה, עלו הוצאות הבנייה על התקציב: המימ־של הקציב ב־6000 לירות לדירה. למעשה, קיבל הקבלן עבורה פי שניים ושלוש.

מה שהחריד ביותר את מבקר המדינה היתה העובדה כי הקבלנים הישראלים, בשיתוף עם אנשי המימשל, לא היססו להתעשר על־ידי מעשי הונאה פשוטים. דילול מחנות־הפליטים בוצעו מתוך מגמה לחסוך בהוצאות, מבלי להתחשב בפליטים.

הנסיון הנוכחי לגנוז את הדו"ח בפרשה בה מעורבים ישירות קציני המימשל ה־צבאי — מנע גם את מסירת הנושא לחקי־רה פלילית של המשטרה.

לפי החוק, חייב מבקר המדינה להעביר למשטרה כל גילוי של מעשה פלילי. ב־פרשת עזה, הוא הפסיק את החקירה לפני השלב בו היה עליו להגיע למסקנות.

אולם שיתוף־הפעולה המדאיג בין של־טונות צה"ל, ועדת־הכספים של הכנסת, ומבקר המדינה — אינו מבטיח עדיין את השתקת הפרשה. אחדים מחברי ועדת־הכספים, שמצפונם נקפם לאחר הצבעתם, החליטו כי יתבעו חקירה מלאה בפרשה.

שכן רק לאחר הצבעתם, הגיעו חברים אלה למסקנה, כי בפניהם נחשפה פרשה חמורה מאין כמוה.

גילויים של בזזנים, שעטו על הרצועה לשלול שלל, היתה חמורה לכשעצמה.

אך נוראות יותר מכך היו ההוכחות ש־הצביעו, כי הביזה לא היתה ניתנת לבי־צוע אם מקרב הדרגים הבכירים של ה־מימשל ברצועה היו רוצים למנעה.

ועדת הכספים את פרשת הביצורים בתעלה. וכאשר החלט אז לדלל את מח־נות הפליטים, בוצע הדבר שוב בשיטת הביצורים בתעלה, תחת הסיסמה „לא תח־סום שור בדישו."

למרות שהתקציבים היו ממלכתיים — ולמרות שלמדינת־ישראל יש מחלקה לע־בודות ציבוריות, המבצעת בדרך־כלל עבו־דות כאלה עבור משרד־הביטחון — ולמ־רות שהפעם לא היה הזמן הגורם המכ־ריע, כבפרשת הביצורים — למרות כל אלה, חילק המימשל הצבאי בעזה את עבודות בניית הבתים לפליטי עזה בין קבלנים פרטיים שונים.

כל מי שהיה קרוב לראשי המימשל הצב־אי נהנה. מבקר המדינה גילה בביקורתו קשרים מפתיעים בין הקבלנים שזכו בע־

הנשק במיבצע דילול מחנות הפליטים ופינויים למקומות מגורים חדשים, הופ־לגים הישראלים, היה רק לחסוך בהוצאות. התוצאה: התנהגות חמורה ביותר כלפי הפליטים ברצועת־עזה, שגרמה לכך שצה"ל חשש מתגובות האירגון הבינלאומי אמנסטי.

הקורבנות קבוצה מבין תושבות מחנות הפליטים, שהועברו לבתים ה־חדשים שניבנו במיוחד עבורם. בתים אלה ניבנו כה נמוך על־ידי הקבלנים הישראלים — כדי להשקיע בהם פחות חומרים — עד ששר־הביטחון משה דיין הורה, כאשר גילה זאת, להגביה את תיקרות הבתים בשלושים ס"מ.

יתה זו אחת הפעמים הבודדות, ב־היסטוריה של מדינת־ישראל, שצה"ל התערב בצורה כזו בעבודת הכנסת.

הבקשה הנדירה, שהיתה בפיו של נציג צה"ל, שהתייצב בפני ועדת־המישנה ה־מיוחדת של ועדת־הכספים של הכנסת: לגנוז את דו"ח מבקר המדינה על סעו־לות המימשל הצבאי בעזה.

היתה זו בקשה בלבד. לוא היו בדו"ח קטעים אסורים לפירסום מבחינה ביטחו־נית, היתה הצנזורה הצבאית מוחקת אותם אוטומאטית.

פרשה מכוערת

ולם הפעם, לא היה מקום להתער־בות הצנזורה: דו"ח המבקר לא כלל קטעים אסורים מבחינה בטחונית.

ספורט טוטו

השבוע זכה
חושב נתניה ב־
150 אלף ל"י

* * *

מינימום כלל הפרסים
150 אלף ל"י
(כולל העברה)

* * *

עשה לך מנהג קבוע -
מלא טוטו כל שבוע!

הגלריה הצעירה

רח' פרישמן 19, תל־אביב
טל' 245294
מציגה בין ה־7.7.73 — 14.6.73

„תום ותהום"

תערוכה מיצירותיהם של אביגיל יורש ואשר עין־דור

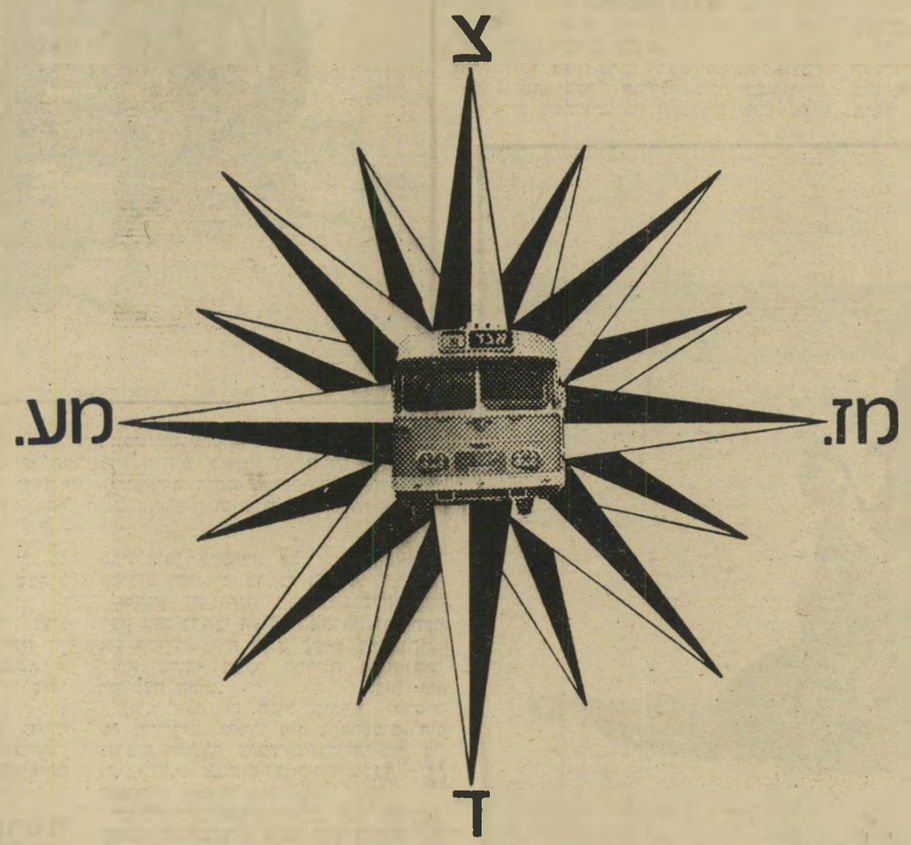
הגלריה פתוחה כל יום בין השעות 10.00 — 13.00 17.00 — 20.00
ימי ד' וה' 17 — 22.00 מוצאי־שבת 22.00 — 20.00.

מתי רגב
שירה ארוטית
„מה שעשה דודי
לדודתי בגנה
ומה שיש
לאחותי הקטנה"

הזמנת הספר: ת. ד. 6006 ת"א
תמורת המחאה ע"ס —.6 ל"י.

אולפן גרג (בר־קמא) פותח
החודש קורס בוקר וערב ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית.
הצלחה מובטחת! הרשמה:
ת"א: גורדון 5, טל. 236209.
חיפה: „במעלה", טל. 664922.

אגד מוביל בכל הדרכים

כל הדרכים מובילות לאגד

המחלקה ליחסי ציבור

החנהגותה של גולדה כלפי חבריה היא חוצפה תהומית הגובלת בהתעללות

נזק!

כמי עדה של מכשפים וידעונים, המחפשים את העתיד באותות ובמופתים נגלים ונסתרים, עוקבת צמרת המדינה מזה מספר חודשים במתח ובחרדה אחרי כל תנועותיה וכל מוצא פיה של הגברת הזקנה העומדת בראש הממשלה.

אילולא היה המחזה עגום כל כך, הוא יכול היה לשמש נושא מצויין לפארסה היתולית. רק השבוע, בעת ביקורו של קנצלר מערב־גרמניה, וילי בראנד, בישראל, הוא הגיע לאחד משיאיו הגדולים. היה זה אחרי שהקנצלר, מנהג אדיבות, באחת מפגישותיו עם הגברת ראש־הממשלה, החזיר לה הזמנה, לבוא ולבקר כראש־ממשלה במדינתו. גולדה, כראש־ממשלה של המדינה המארחת, לא יכלה שלא להיענות בחיוב להזמנה מעין זו, שאינה מופנית אליה אישית, ושובה באותה מידה גם לכל מי שיירש את מקומה כראש־הממשלה.

אבל מי שלא ראה את השמחה שאחזה בקהל חסידי מפלגת־העבודה בעקבות ידיעה סתמית זו, לא ראה התהבות מימיו. „זה הסימן! זה האות!" ששו ואמרו עסקנים ופעילים זה לזה. „אם היא נענתה בחיוב להזמנתו של בראנד לבקר בגרמניה, אות הוא כי היא מתכוונת להמשיך ולכהן כראש־ממשלה!"

משחק מחבואים

היה זה רק גילוי בודד משפע הגילויים, שכל אחד מסיק מהם מסקנות שונות ותולה בהם פירושים שונים. כולם מצביעים על תופעה שאין לה תקדים בחיים הפוליטיים: הקומדיה שמשחקת ראש־הממשלה גולדה מאיר לעיני הציבור. אך בשיקר לעיני מפלגתה, כשהיא שומרת בסוד כמוס את החלטתה — אם יש לה בכלל החלטה — אם תפרוש מהחיים הפוליטיים או תוסיף לכהן כראש־ממשלה.

בגלל משחק המחבואים הילדותי של ראש־הממשלה, נמצאת כיום מיפלגת השילטון של ישראל במצב אכסורדי: חצי שנה לפני מועד בחירות הכלליות, אין היא יודעת מי יתייצב בראש רשימתה, ואת מי היא רוצה להציע לעם כדמות שתנהיגו במשך ארבע השנים הבאות.

יריבי מפלגת־העבודה, וכל אלה המצפים למפלתה בבחירות, צריכים ודאי לשמוח על כך. אולם לא זאת הנקודה. **עצם אי־תיפעה של ההתעדות הפומבית של גולדה מאיר בחבריה לשילטון, עצם החוצפה התהומית שהיא לי־התי כהם ותתעלם בהם — היא המחייבת בחינה ותשומת־לב.**

המומיה השותקת

אף זאת פרשנויות נכתבו כבר על צעדיה הצפויים של גולדה. כולן סובות באותה מידה. אלה הטוענים כי גולדה שומרת את החלטתה לרגע האחרון, כדי להכתיב תנאים לחבריה ולסחוט מהם ויתורים כתנאי להסכמתה להמשיך בתפקידה, צודקים בדיוק כמו אלה הטוענים כי היא משהה את תשובתה כדי להעמיד את מפלגתה בפני עובדה קיימת ולא להרתיר פנאי להפציר בה לחזור בה מהחלטתה.

מבחינה מעשית אין זה משנה כהוא־זה אם גולדה תחליט ללכת או להישאר.

שום דבר לא ישתנה במפלגת־העבודה, אם יהיו פני הדברים כך או כך. לא יחולו בה זעזועים אם גולדה תפרוש, ולא תתחולל בה מלחמת ירושה אם תצהיר על כוונתה לכהן עוד שנה או שנתיים כראש־ממשלה. כל מה שגולדה תוכל לסחוט מחבריה בעוד חודש, כאשר יגיע הזמן בו תצטרך לבשר להם על החלטתה הגורלית, היא יכולה לקבל מהם כבר ברגע זה.

למרות זאת היא שותקת כספינקס, ומתעטפת בדומיית מומיה, כאשר מגיעים הדברים לשאלת המשך כהונתה.

מדוע היא עושה זאת? מדוע היא משגעת את מעריציה הנלהבים ביותר? מדוע היא מעצבנת את תומכיה העיוורים, המוכנים לרקוד ללא ערעור לפי חלילה?

כלפי חוץ אין התנהגותה של גולדה מעוררת לכאורה כל התרגשות. אולם מאחורי־הקלעים, בקרב אנשים הנוגעים בדבר, התחבטויות כיפיה הן חריפות ביותר. הגיעו הדברים עד לידי כך שהאיש המרכזי של מיפלגת השילטון, שר־האוצר פנחס ספיר, עומד בימים אלה ופוצח בצאת בימים הקרובים למסע של שבועות רבים בחו"ל, רק על מנת לא לצאת מכלי ולהתמוטט מהקפריזות של הגברת השותקת. עסקנים אחרים, בדרגים נמוכים יותר, משמיעים אף הם הצהרות של יאוש וחידלון, מכנים את הגברת ראש־הממשלה, מנהיגתם, בכינויים שלא היו ערבים ביותר לאוזנה.

ככל שתוהים על התנהגותה, ככל שבוחנים את תגובותיה, הרי אפילו מקורביה של ראש־הממשלה אינם יכולים להשתחרר מהרושם, שאין כל הגיון, אישי או מפלגתי בהשהיית תשובתה והחלטתה. אין לייחס זאת לשום תוכנית פוליטית או טכסיס שלטוני.

זהו בסך הכל ביטוי של נקמנות קטנונית, פרי הזיקנה, של אדם על סף פרישתו מהכמה היציבות.

מדברת - לא עובדת

„לא תעשה הכך להכעיס, להרגיז, למרר את החיים לאלה שיבואו אחריה." התבטא לא מכבר אחד ממנהיגי מפלגת־העבודה. „זה לא מפני שהיא רוצה להפיק מכך איזה רווח אישי — אלא פשוט כנקמה על שהיא צריכה ללכת ואחרים נישארים."

„אם גולדה תמות ארפעם," אמר אחד העסקנים הבכירים של המפלגה שנרתם כבר למערכת הבחירות שטרם החלה, „אז טוב־הלב שלה לא ייקבע בשום אופן כסיבת המוות. היא עושה הכל כדי להכביד ולהקשות עלינו, כדי שנזכור תמיד כמה טוב היה לנו איתה וכמה רע לנו בלעדיה."

יש הרבה מן האמת בהסברים אלה של האנשים הנפגעים ישירות מהתנהגותה החולנית של גולדה. ההגיון המיוחד של גיל הזיקנה, גם אצל אלה שלמדות גילם המופלג טרם לקו בהסתיידות עורקים, מכתיב לעיתים קרובות דפוסי התנהגות מציקים וטורדניים.

זקנים מסרבים להשלים עם הרעיון שאין בהם עוד צורך, שהם חפרי תועלת, מנסים לעיתים תכופות לכפות את עצמם על הקרובים להם והאהובים עליהם, בדרכים מוזרות ביותר.

בהקשר זה יש המזכירים גם את התנהגותו של דויד בן־גוריון על סף פרישתו מראשות־הממשלה. גם הוא היה אז בהתי נסבל על הבריו ומעריצו המושבעים ביותר, נהג להתעלל בהם בהחלטות ובהתנהגות שהם לא יכלו למצוא להם הסבר.

אולם כאשר פרש לגמרי מהשילטון, אם כי עדיין המשיך להופיע בזירה הפוליטית, הוא השתנה מהקצה עד הקצה מבחינת המזג האישי והיחסים אל הסובבים אותו. ברגע שהשלים עם פרישתו, וייתכן שזו היתה השלמה תת־הכרתית, הפסיק להציק למקורביו, שלא הפסיקו להעריצו למרות גילויי חרישעות שלו.

זה כנראה גם מה שקורה לגולדה עכשיו. אם בהופעותיה הפומביות היא עדיין שרמת פאסון, הרי בשיחות אישיות היא נשמעת ממורמרת ומרירה. **לא אחת בשבועות האחרונים, תקפה בפורה גסה ומחוספרת טאקט אנשים שבאו עימה במגע, ולארדוקא ירבים פוליטיים.**

לצד גילויים פסיכולוגיים אלה של הזיקנה, הופיעו לאחרונה כמה שינויים נוספים בהתנהגותה. כלפי חוץ היא שומרת עדיין על איתנות פיזיולוגית מפתיעה ומרשימה. היא עדיין מעשנת סיגריות הריפות בשרשרת, ומסוגלת להתמיד בישיבות ארוכות, בנסיעות ובטכסים, המעייפים גברים הצעירים ממנה בעשרות שנים. **יחד עם זאת, מציינים מקורביה, היא הפסיקה לאחרונה כמעט לחזטין להתעניין בענייני משרדה, ממעטת לבקר במישרדה, בשם שעשתה בעבר, ודורשת הרבה יותר זמן להכנת הקריאת יציאה מביתה, מכפי שהיתה צריכה בעבר.**

המכריעה

פשר היה ההתבזין בשמץ הנאה בהתעללות שמתעללת גולדה בחבריה בצמרת השילטון, ולהתנחם בעובדה שהם עצמם הביאו עליהם צרה זו. אלא שלרוע המזל אין גולדה מאיר רק מנהיגת מפלגת־העבודה.

בין השאר, היא גם ראש־הממשלה של מדינה זו.

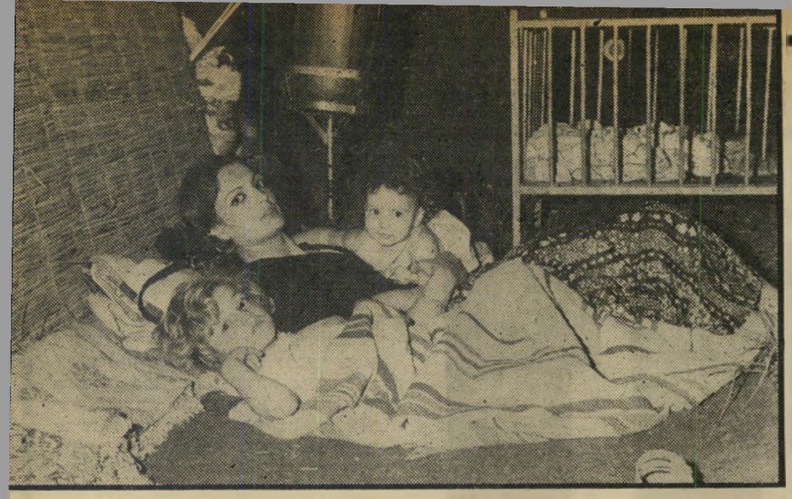
אין זה מהתענוגות הגדולים ביותר להשתעשע ברעיונות מה עלול לקרות אם תיקלע המדינה למצבי הכרעה מהירים, ואשה מעין זו, במצב כזה, תצטרך להיות הדמות השיקולית, תבונתה, וכושר השיפוט שלה, יצטרכו להכריע את גורל העם.

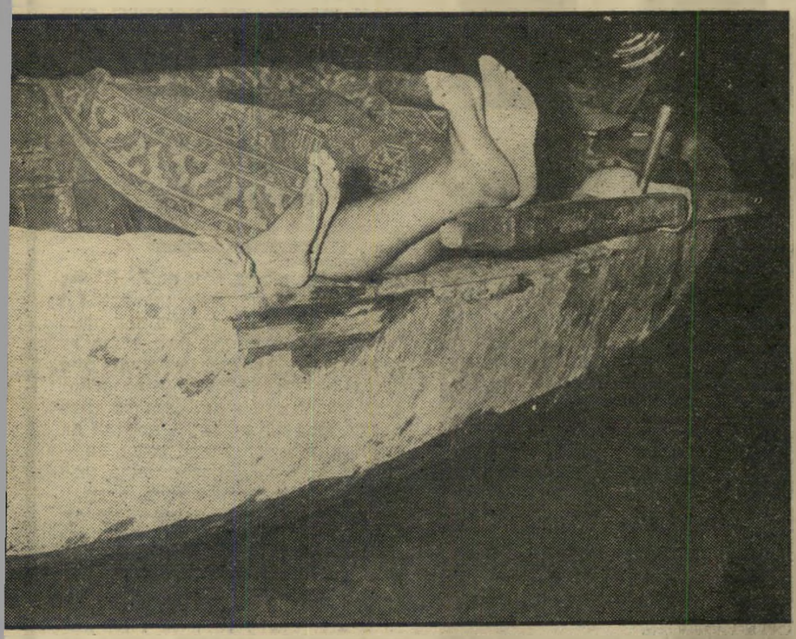
זוהר באוהל

הדוגמניות קארן וג'ון מחליפות תלבושות בתנאי שדה, בתוך אוהל שהוקם ליד הבמה. הקהל קיבל את תצוגת־האופנה באדישות, התעניין הרבה יותר במה שנעשה בתוך האוהל, אשר שלושה שומרים שמרו על ירעותיו הסגורות. משמאל: זוג שסיים את הלילה בהתבודדות בסירה.

בריחה מהשיגרה

משפחת זרהן מקריית־שמונה, על מיטלטלין וילחיתוליו, הפנינג או לא הפנינג. הבנאדם צריך לצאת בשיגרתיות מהשיגרה שהוא רגיל

אוי! כינרת

ו לא תהיה עוד חלטורה, הבטיחו המ־ארגנים. זה יהיה אירוע ברמה בינלאומית. ראשון מסוגו בארץ. מאות בדרנים, מופעי ספורט, התעמלות המונית, מסעדות

מאת אלה זוהר

אכסקלוסיביות לאניני־הטעם, קומזיצים גדולים בהשתתפות בדרנים, שיהפכו קומזיצים אלה למרכזי בידור ושימחה. וכל זה, במשך יממה שלמה, על שפת־הכינרת. במחיר השווה לכל נפש של 40 לירות ישראליות בלבד לראש.

וכך קרה, שבערב חג השבועות צרח הרמקול שבחוף האילנות על שפת הכינרת, באוזני שש אלפי האנשים שהאמינו: „גבירותי ורבותי! השעה שבע ושלושים בדדדדיוק! ההפנינג מתחילללל! שתו קוקה־קולה קר כקרח! תנו צ'אנס לשלום, במכנסי ג'ינס משופשפים מדוכן מספר שתיים. כולנו חתיכים במכנסי ג'ינס אוריגינל. וואוווו !!!"

הרמוניה סימולטאנית

יש לא נבהל מהרעש. אבא ואמא המשיכו לאכול את האוכל שהביאו מה־בית, על שולחן שהביאו מהבית, עם הילדים, שהביאו מהבית.

הפחות מאושרים אכלו סטייקים דקים כנייר וקשים כמו סוליה, שנמכרו בחמש לירות, לצליליו המעודדים של אנו נתגבר.

ריח שום ועשן. האווירה — תערובת אכזוטית של ערב יום העצמאות וחוף־רחצה תל־אביבי בשבת בבוקר בשיא־העונה. השלאגרים של צביקה פיק מעל במה אחת, ומיטב שירי המזרח מפי עליזה עזיקרי על במה אחרת, מתמזגים בהרמוניה סימולטאנית עם „נוסקה החשמלאי לבמה המרכזית" ו„מוישלה האינסטלטור לקופה".

על מירפסת בית־הקפה מוצג סרט ישן של קירק דוגלאס. יפה דווקא אך איש אינו מתעניין. כולם רצים בין הבמות השונות ודוכני האוכל.

מקשיבים באוזן אחת לבדיחות של מני פאר ובשנייה למוטי גלעדי המחקה את אבא אבן. אלה שהגיעו בגפם מרוכזים סביב האוהל בו מחליפות הדוגמניות התיכות את בגדיהן לתצוגה האופנה, בתיקווה לזכות בהצצה.

הפנינג זה... נו...

מה זה הפנינג? מתברר שלאיש אין מושג. „זו מילה באנגלית. זה, נו... איך אומרים... תכי שהחבר שלי יוסי יבוא. הוא יודע." „זה פסטיבל כזה, עם הרבה בידור, כמו פה."

אמצעי מניעה

הביתן של או
היה היחידי ש
לתשומת־לב. זוגות ובודדים הציצו מסביב אם
שהו רואה אותם, ניגשו לחזות במוצרים המוצ

מחכים לאריק

קהל אלפים ליד הבמה המרכזית חיכה שעתיים לה־הופעתו של אריק איינשטיין, אשר הגיע למקום, בדק את איכות המיקרופונים, סירב להופיע וחזר כלעומת שבא. אמנים אחרים עשו כמותו. אמנים אחרים הופיעו על במה אחת, בתכנית חלקית ולא המשיכו בהופעתם.

הכושי עושה את שלו

פעם, לפני הרבה זמן ו־300 הצגות של אל תקרא לי שחור, ישב לו המפיק מנחם גוביק וחשב: איך ילמדו שחקני המחזמר, העוסק בבעיות הכושים בארצות־הברית, להיות כושים על הבמה? עד שנזכר: מי מלמד את האפרוחים להטיל ביצים? התרנגולות.

נזכר ועשה. פנה לבדרנים הכושים דידי ג'קסון ורוי יאנג, והללו הסכימו ללמד לאפרוחיו של גוביק את כל התורה כולה.

בינתיים הצליח המחזמר, ועדיין ממשיך לרוץ. כמה מה־אפרוחים המקוריים, כמו רותי נבון, התעופפו בינתיים מהקן. אחרים, כמו ריקי גל ועליזה אביב, באו במקומם. עוזי פוקס עף קצת וחזר.

והכל היה נמשך כרגיל, לולא החליט גם אברהם פריירה שהגיע זמנו לפרוש כנפיים. זה קרה במסיבה לכבוד ההצגה ה־300, וגוביק החליט שנמאסו לו עסקי הלול.

כדי לחסל אותם, הוא עומד לייבא שלושה זמרים כושים מארצות־הברית, שיצטרפו למחזמר ויתרמו לו מאותנטיותם.

יחד איתם תחזור לארץ, בתור תרנגולת, מיכל נוי, אשר תדאג להם, כי בעברית ובידיעת הארץ הם עוד לא התפתחו לדרגת ביצה סוג א'.

כאשר ילמדו ויגדלו, ויהיו לתרנגולים יתעופפו בחזרה לניו־יורק, להפקה אנגלית של המחזמר, שילמד סוף־סוף את הכושים על בעיותיהם, ויאיר את עיניהם אחת ולתמיד.

אם עכשיו התבלבלתם ואתם כבר לא יודעים מי אפרוח, תרנגולת, פרגית או ביצה, ומי מלמד את מי מה ולמה — אל תתייאשו. אם ירצה השם — יתבהר הכל אחרי הבכורה הניו־יורקית. אם הוא לא ירצה — וישבור למחזמר את הביצים, לא אתם תאכלו את החביתה.

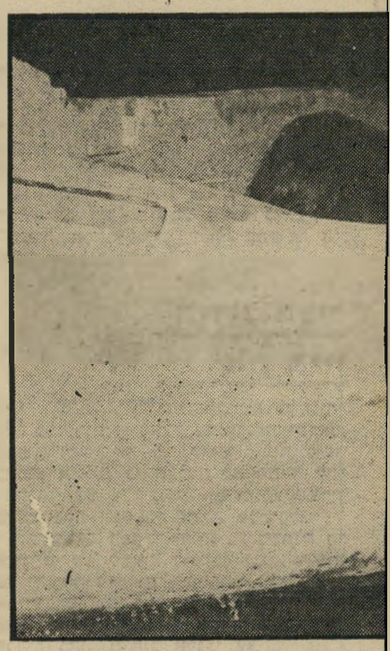
החרנגולים והביצים

עליזה אביב וריקי גל, המורים יאנג וג'קסון. המסיבה היתה גם פרידה מהבאס אברהם פריירה, שעזב.

ההפנינג האמיתי שמאחרי

לילות ישראל

ההפנינג בכינרת

שבי...

כולם ממשיכים להסתובב, לעמוד בתור כדי לזכות בבקבוק משקה פושר. האוויר חם ויבש. הכינרת שקטה, מבריקה לאור הירח. אך איש אינו נכנס למים.

קשה להבין מדוע טרחו לבוא עד כאן מכל קצווי הארץ.

מנוחת הזוגות

כך עוברת שעה ועוד אחת. אחרי שסס־גו דיים אוירה וקולטורה, פורשים להם המשתתפים, זוגות זוגות, למנוחה קצרה. החרוצים שראו את הנולד — לאוהלים שהקימו קודם. והעצלנים — לתחת כל גבעה, עץ רענן וסירה פנויה בשטח.

הסירות, שעד אז התנודדו להן בקצב הגלים, קיבלו לפתע חיים משלהן. כ־אחוזות־תזזית החלו מקפצות בקצב הולך וגובר — עד שעוד הפנינג הגיע לשיאו. הפסקה של עשר עד חמש עשרה דקות — וישוב הכינרת גועשת.

השחר מפציע. סירה אפורה ודהוייה נחה סוף־סוף, אחרי הוריקאן שגרם רגשי נחי־תות לשכנים.

גם מנקודת ראותו של קרפיון מצוי לא היה זה מצחיק. תעשו חשבון: שש אלפים משתתפים כפול כך וכך סערות — ותראו.

זה גם מסביר אולי מדוע וילי בראנדט תפס למחרת רק דג אחד קטן.

אורי מזרחי

משה דנינו

ציון אבוטבול

אלה הם שלושת הצעירים שנעצרו כחשודים ברצח חיים איפרגן ושריפת גופתו

מלחמת הרציחות שפרצה בעולם התחתון החיפאי בין סוחרי הסמים וסרסורי הזונות מגיעה לשיאה

סמים, זונות וחיסול חשבונות

אני הייתי שם במקום, כשניסו להרוג את חיים איפרגן.

„זה היה בחצר של הבית שלי, ב־24 באפריל. אותה פעם, לא פגעו בו. אבל אחרי חודש בדיוק, הצליחו."

האיש, ממקורביו של הצעיר שגופתו הושרפה נתגלתה בשבוע שעבר במורדות הכרמל, ידע גם להסביר את הסיבה לניסיון הרצח — ולרצח: „חיים היה מרגיז אנשים. כל הזמן היה מרגיז את החברים שלו. אני מבין מה שקרה."

בעולם התחתון, מסתבר, מסוכן להרגיז חברים: „אנשי העולם התחתון לא מתלוננים במשטרה על ניסיון לרצח," המשיך האיש וסיפר, „וגם לא מעידים בבית־משפט. כשלא משלמים להם חובות — הם לא פונים להוצאה־לפועל. הם פשוט שולחים את האשם לכרמל.

„שם, על ההר, יש בית־קברות של העולם־התחתון. שם גילו את אילן אשרוב, לפני כשנה. שם גילו עכשיו את חיים."

חיים איפרגן (משמאל) לא השתמש במשך השנים בהן היה פעיל בעולם התחתון, בנשק. בתמונה חיים איפרגן בשעת בילוי, נראה במועדון־לילה חיפאי, מחזיק סכין בידו בהפגנתיות היתולית, יחד עם שניים מחבריו.

סכין ביד

חתכו את האב

מה בדיוק עשה חיים איפרגן, שהצדיק את הצעד המישמעתי החמור שנקטו נגדו עמיתיו?

בקרב חוגי העולם התחתון של חיפה, נחשב חיים תמיד לכוכב בר־מזל. לאחר שהקים לעצמו כמה דוכנים למימכר חפצי־ימאים — שכל אחד מהם יכול לפרנס אדם בכבוד — פתח לאחרונה גם סטייקייה באילת. בנוסף, היתה לו גם הכנסה צדדית משתי פרוצות שעבדו למענו. בקיצור — חיים היה אחד שהולך לו.

חיים (32), יליד מרוקו שעלה ארצה ב־1939, סיפר תמיד כי ערבים חתכו לאביו את אשכיו במרוקו, נהג בעצמו להפגין את עצמאותו וגבריותו במולדת החדשה בכל הזדמנות. הוא לא שיער כי אחיו היהודים ינהגו בו באכזריות נוראה לא פחות.

תחילת הפרשה — או סופה, ליתר דיוק — אירעה ב־24 לאפריל. חיים עלה אותו יום לחיפה, לאחר שהות ממושכת באילת. לדברי ידידים, חזר צפונה רק כדי לקנות סחורה בשביל העסקים באילת, ולגבות את רווחיהן של צמד הפרוצות שלו.

הוא הצליח לגבות את הכסף רק מאניטה הבלונדית, שמע ממנה כי נערתו השנייה, אסתר זגורי, עברה בתקופת היעדרו לסרסור אחר.

הידיד הציל את חייו

יפרגן גילה את עקבותיה של זגורי במהירות — אצל מחמוד אבו־עבאס, סרסור ופורץ בן 25. לאחר ויכוח סוער שוכנע איפרגן כי העלמה לא תחזור לרשותו, תבע, לחילופין, פיצויי פיטורין על הפסקת העסקתה אצלו, כמקובל.

אבו־עבאס הסביר לחיים כי בשאלת הפיצויים יש לפנות לראובן וגנר, שהוא בעליה החוקיים של אסתר, בעוד הוא, אבו־עבאס, רק המפעיל שלה. בו במקום סוכם על פגישה, עוד באותו ערב, אצל מרכוס כהן, ברחוב אלנבי 42.

הפגישה התקיימה כמתוכנן, בהשתתפות חיים, אבו־עבאס, וגנר (25) ומשתתף רביעי. היא גלשה במהירות לריב סוער, כשחיים תובע פיצויים, ואילו וגנר תובע, לפי אחת הגירסות, החזרת חוב של חיים ממשחק־קלפים.

מילה פה מילה שם — ווגנר שלף אקדח, הרביץ לעבר חיים שני כדורים, ופיספס את שניהם.

הסיבה לפיספוסו, מטווח כל־כך קצר: חיים ליברטי, ידידו הטוב של חיים, הסיט את ידו של וגנר, הציל את חייו של איפרגן.

תסיסה בעולם התחתון

יפרגן וליברטי היו ידידים ותיקים. כאשר היו עצורים יחד, ביקש איפרגן להעבירו לתא אחד עם ליברטי. כשסירבו למלא את בקשתו, קפץ מקומה שנייה, שבר שתי רגליים. רק אז גילה כי ידידו כבר השתחרר.

בעקבות נסיון הרצח, נעצר וגנר, והוגש נגדו כתב־אישום. העד המרכזי נגדו היה צריך להיות חיים, כמובן.

בחוגי העולם התחתון החיפאי עוררה השאלה תסיסה רבה: לוא היה המודבר בקולגה אחר, היו הכל בטוחים כי הוא לא יעיד לעולם נגד חבר. אבל איפרגן היה בן סורר, שמעשיו בלתי צפויים, זאב בודד שמעולם לא הלך בתלם ונכנע למוסכמות. האם יעיד איפרגן נגד וגנר, גיסו הכל לנחש?

המשטרה עצמה התייחסה בחומרה רבה למעשהו הפזיז של וגנר. חוקרי המרחב ידעו בדיוק על כל פעילויותיו של איפרגן — החל מסחר בסחורות־ימאים מובחרות, עבור למסחר בסמים, וכלה בסירסור שתיים־שלוש פרוצות, במקביל, במשך השנים.

יחד עם זה, לא היו למשטרה כל תלונות נגד איפרגן. מסיבה זו או אחרת,

זהו סרסור הזונות שנרצח

הוא חי בשלום עם השוטרים, נהג לספר להם בגלוי על מעשיו.

4 שנות מאסר

ס יפר לכתב העולם הזה רס"ר עמר, ממשטרת חיפה, בנוכחות סגן־ניצב חיים פרנקל, דובר משטרת חיפה וראש לישכת החקירות:

„הייתי נפגש עם איפרגן. לפני כחצי שנה הוא סיפר לי שהרוויח במשחק קל־פים בעכו 120 אלף ל"י, ושאל אותי מה לעשות עם הכסף.

„אמרתי לו להכניס את זה לבנק. הוא שמע בקולי, ואחר־כך גיליתי שהוא באמת הכניס לבנק חמישים אלף ל"י עבור ה־ילדים שלו.

„הוא היה מעביר גם כל חודש כמה מאות ל"י לאשתו רחל, בשבילה ובשביל ארבעת ילדיהם. חיים התגרש מאשתו לפני כשנה וחצי, והיא עברה לגור בתל־אביב. היא לא היתה מסוגלת לסבול את המצב, שבעלה מתגורר תמיד עם שתיים־שלוש פרוצות.

„לאיפרגן היו כשלושים תיקים פלי־ליים. הוא ישב מספר פעמים בכלא, בת־

הוא נחטף בלב העיר

קופות שהסתכמו בארבע שנים. כשהיה מחוץ לכלא, עשה כסף רב."

הפרוצה ירדה דרומה

ב מאמציה להגיב בחומרה על הפ־גיעה באיפרגן, נעורה המשטרה ב־שגיאה חמורה שעשה וגנר עצמו. לדברי מקורות בעולם התחתון, הודה וגנר בכך שירה בחיים עוד בחקירתו במשטרה.

לוא היה שותק, או מכחיש — היה יוצא לחופשי. כי כאשר הובא בפני בית־המשפט המחוזי בחיפה, ביום השלישי ליוני, ב־אשמת נסיון־לרצח — כבר היה איפרגן מת.

בעקבות שני הכדורים שירה וגנר ב־אוויר, באותה פגישה דרמאטית התפוצצה הישיבה, והצדדים נפרדו איש לדרכו. אי־פרגן אסף את כבשת־הרש שלו, אניטה בעלת הצלקת על האף, ירד איתה חזרה אילתה.

הוא לא ידע, כי נותר לו בדיוק חודש ימים לחיות.

יומיים לאחר הירצחו של איפרגן, אירעה תקרית נוספת בשרשרת מלחמות היהודים בחיפה. באותו יום, ה־29 למאי, התקיימה בקריית־ים התחנתה של אחותו של חיים ליברטי. אחד האורחים, ציון אבוטבול, הוזמן לצאת רגע החוצה. הוא יצא — וצרור יריות, שנורה מתוך מכונית אדו־מה, פגע בביטנו.

החשוד הראשון נעצר

ע יון התמוטט לכביש חסר־הכרה, הו־עבר לבית־החולים רמב"ם על־ידי שני מכרים, אורי מזרחי ומוחמד אבו־עבאס. מיד לאחר מכן, נעצרו השניים על־ידי

חיים איפרגן עם בנו משה

איש לא ידע זאת, מלבד רוצחיו.

לדברי המשטרה, נרצח איפרגן ב־27 לחודש מאי. אולם הדבר נתגלה רק בשלישי לחודש יוני.

איפרגן עם אשתו רחל

פחד רודפיו, בין מרצונו, כדי שלא ייאלץ להעיד נגד וגנר.

סגן־ניצב פרנקל, לעומת זאת, משוכנע לחלוטין כי הגופה היתה של איפרגן. ל־דברי פרנקל, גם נשדד איפרגן בעת הי־רצחו: „היו עליו כ־6,000 ל"י וכ־300 דולר, והכסף נעלם," גילה פרנקל.

שועל ותיק

א ם אכן היה הנרצח אמנם איפרגן, היתה הצורה בה נמצאה גופתו רבת־משמעות: כך בדיוק נמצאה גם גופתו של איש העולם התחתון התל־אביבי, אילן אשרוב, לפני כשנה וחצי: ללא מכנסיים.

זהו הסימן המקובל בעולם התחתון ל־חיסול חשבונות בידי בית־הדין הפנימי של המקצוע, נגד חבר שבגד או פגע בכללי האתיקה של הענף.

המשטרה הצליחה לשחזר את יומו ה־אחרון של איפרגן: באותו יום, הוא ביקר בתל־אביב, הביא כסף לאשתו. אחר, המ־שיך בדרכו צפונה, בילה את הערב בפאב בחיפה. אלמוני הצליח לשכנעו לצאת איתו לנסיעה במכונית. היתה זו נסיעתו האח־רונה.

דבר אחד בטוח מעל לכל ספק, לדעת החוקרים: אותו מישהו היה ידיד מקורב של איפרגן. איפרגן היה שועל ותיק ו־זהיר, ולא היה חולם לצאת בחברת מישהו שבו לא בטח.

יבול של חשודים

ב עקבות הרצח ונסיון הרצח, אספה המשטרה יבול עשיר של חשודים. ב־נוסף לציון אבוטבול, אורי מזרחי, ומח־מוד אבו־עבאס — כשהשניים האחרונים חשודים גם בהשתתפות ברצח איפרגן וגם בנסיון לרצוח את ציון — עצרה ה־משטרה גם את משה דנינו (27). כן עצרה את משה פרדו מתל־אביב, כחשוד אף הוא בהשתייכות לקבוצת המחסלים. כדי להש־לים את היריעה, הוסיפה לרשימה גם את אסתר זגורי, ושתיים מחברותיה למקצוע. בסוף המסע, היו בידי המשטרה ארבעה גברים ושבע נשים — 11 חשודים בסך־הכל.

לטענת משפחתו של חיים איפרגן, נר־צח חיים על־ידי אסתר זגורי ופאטחייה, אחת משתי הפרוצות הנוספות שנעצרו. לעומת זאת, גורסים בעולם התחתון כי דווקא אסתר זגורי — ולדברי אחרים פאטחייה, גם היא נערתו של אבו־עבאס — שיתפה פעולה עם החוקרים, הובילה אותם למקום־מחבוא סמוך לביתו של אבו־עבאס, ברחוב מדרגות הרחבה 10.

שם, גילו החוקרים מזוודה מלאה כל טוב. אישר סגן־ניצב פרנקל: „במזוודה היו

(המשך בעמוד 26)

גופה שרופה וערומה

ה יא התגלתה במורד ואדי בואכה, באיזור כרמליה. זיהוייה לא היה קל. היתה זו גופה שרופה של גבר, שהיתה ערומה ממותניה ומטה. מאוחר יותר, התגלה בבדיקה הפתולוגית כי האיש נרצח בחניקה, לפני שגופתו נשרפה.

בכיס החולצה גילו החוקרים פנקס של חיים איפרגן.

האם באמת היה הנרצח איפרגן? לשם מה שרפו הרוצחים את הגופה, עד שלא ניתן היה לזהותה — והשאירו סימן־זיהוי של חיים איפרגן?

רבים בעולם התחתון בחיפה מאמינים כי היתה זו גופה של מישהו אחר, וכי סימן־הזיהוי נועד לטשטש את העובדה כי איפרגן עצמו נמלט מהארץ — בין מ־

איפרגן (שני מימין) וידידים בחיפה התחתית

במדינה

תחבורה

מטרטרי הנכים

מסלול ייפורין של נכה שנזקק לרשיון נהיגה

אורי בריל (33), נכה מלידה בשיתוק־מוחי, חלה לפני מיספר חודשים במחלה לא ברורה. לאחר שורת בדיקות ממושכת ומתישה, החליטו רופאיו, ביניהם שני נוירולוגים מפורסמים, שמחלתו — כנראה — דלקת במערכת־העצבים ההיקפית.

הסימפטומים היו נדירים ביותר, והרופאים לא הצליחו לקבוע אבחנה מדוייקת, אולם נטו להסכים ביניהם כי תהיה המחלה מה שתהיה — היא לא תחלוף כנראה.

לא זקוק. המסקנה, לגבי אורי, היתה שהוא יישאר רתוק לכיסא־גלגלים, ייזקק למכונית־נכים. הוא פנה למכון לבטיחות בדרכים שליד מישרד־הבריאות, ביקש לבדוק את כושרו להמשיך לנהוג — למרות שהיה לו כבר רשיון נהיגה.

„למעשה, רציתי יותר לברר עם הרומחים כמה פרטים טכניים," מספר אורי. „איזו מכונית רצוי שאזמין, כדי שאוכל להכניס בקלות את עגלת־הנכים לתוכה בעצמי, איזה מנגנון־היגוי, וכדומה. לא נזקקתי להם כדי לדעת שאני יודע לנהוג."

בדיקת בזק. כבר התחלה היתה מלבבת: רופאו של אורי קיים שיחה עם מנהל המכון לבטיחות — אך כאשר הוסיעה אישתו של אורי במכון, לא ידע כלל המנהל במה מדובר.

ההמשך היה באותה מסורת: כעבור שבוע הוזמן אורי לבדיקה נוירולוגית ב־תל־השומר.

מספר בריל: „חיכינו ארבעה איש לבדיקה. בשלוש ושלושים אחר־הצהרים נכנס הראשון. חמש דקות אחריו, נכנסתי כבר אני — השלישי בתור. הושם ידיים קדימה,' אמר לי הפרופסור, ועילעל ב־ניירות. הושטתי. ‚תודה, זה הכל.' רשם מה שרשם, ובירכני לשלום. ‚אני אוכל לנהוג — ?' התחלתי לשאול. ‚זה תצטרך להוכיח באופן מעשי,' ענה לי הפרופסור."

עקשנות. לאחר שבועיים ללא תשובה, ניסה בריל להתעניין בגורלו. לאחר שורת שיחות טלפון מייגעות, זכה לגלות מפי מזכירתו של מנהל המכון לבטיחות כי הוא „רשאי לנהוג עם מנגנון." פרטים נוספים — כמו מה השלב הבא? למי עליו לפנות? — לא הצליח לשלות מפיה.

בשלב זה, החליט אפילו בריל הסבלן שהטיפול בו קצת מוזר.

משחר ילדותו, התמודד בריל עם קשיים. למרות נכותו, למד בבתי־ספר רגילים, שירת בצה"ל, סיים בהצלחה את הפאקולטה לחקלאות, קיבל ג'וב בזכות כישוריו, הוציא רשיון נהיגה, נשא לו אשה. פעולות שיגרתיות לאדם בריא — אך התובעות עקשנות, התמדה וכוח־רצון עילאיים מנכה.

„חמכון — לא בסדר". הוא הרים טלפון למישרד־התחבורה, שפך שם את מרי־ליבו, זכה לתשובה המנחמת כי ידוע להם ש„מכון־הבטיחות לא כל־כך בסדר," בעקבות השיחה, זכה גם לקבל, חפלא ופלא, הוראות מדוייקות כיצד והיכן יוכל לעבור מיבחן.

מסתבר שעל־סמך אותה בדיקה רפואית מדוקדקת של הרמת־ידיים, קבע המכון לבטיחות כי למרות שהיה בעל רשיון־נהיגה מזה חמש שנים — חייב בריל ללמוד מחדש, לעבור מיבחן, ולהתייצב אליו בלווייית מורה־נהיגה ורופא המכון.

קץ המסלול. בריל לא הבין מדוע עליו להתחיל שוב ללמוד נהיגה. בינתיים, בין בירור לבירור, חלפו שבועות. מחירי המכוניות התייקרו ב־10־15 אחוז. בריל לא יכול היה להתחיל בעבודתו, ללא מכוניתו. הוא הרים טלפון למישרד הבריאות, שוחח עם עידית רון, מנהלת לישכתו של השר, שהבטיחה לו תשובה ולא נתנה.

לבסוף, לאחר שיחה עם פסחוביץ, מנהל מישרד הרישוי, הגיע מסלול הייסורים שלו לקיצו. בריל נבחן — ללא צורך בלימודים — עבר את הבחינה, זכה ברשיון החדש.

„האם היה הכרח בכל מסלול־הייסורים הזה?" סיכם השבוע את חוויותיו. „האם מכון הבטיחות המשונה הזה קיים בשביל לטרטר נכים — או לעזור להם? האם ייאלצו מחר נכים אחרים לסבול את מה שאני סבלתי?"

צח וענוג
יהיה עור גופך
בעזרת
דפילטור
הקרם הקוסמטי המושלם
להסרת שיער מיותר

נוח לשמוש השפעתו ארוכת טווח
אינו מכאיב

דפילטור מוצר צמרת נוסף של "וולה"

הפרס כפליים
ב־2 עיתונים
מינימום פרס ראשון
150,000
ומצטבר עד
500,000*
*הזכות בפרס הראשון לרב טופס אשה יכולה לעלות על מכסימום של 250,000

הייתי המאהבת של ראש העיר

טלפון: היא גם המתינה לגבר־חלומותיה הקשיש בפינות־רחוב, בחצרות, מול חדרי־מדרגות, ליד מכוניתו — בכל מקום בו חשבה שיש לה סיכוי לראותו, ולוא רק לרגע.

בשבוע שעבר, זכו האיש ומישפחתו בקרן־אור ראשונה, בתוך ערפל־האהבה האופף את ראש־מישפחתם: השופט־תמחוזי שלמה לובנברג הוציא נגד שרה צו־מניעה, אסר עליה להמשיך לטלפן

הגימנזיסטית שרה שפי־זיסטית יפהפייה בת 16, כולם אמרו לה אז שהיא דומה לשחקנית אינגריד ברגמן.

ג בר אחר היה מן הסתם מתמוגג מנחת. לא כל יום זוכה אדם שאשה חולת־אהבה תטלפן אליו מאה פעם ביום, כגימנזיסטית מוקסמת.

אולם הגבר בן ה־66 לשעבר ראש עי־ריה בגוש דן, היה רחוק מלהתמוגג. הוא היה קרוב יותר להתפוצצות.

שרה שפירא היתה רחוקה כבר קצת מימי חגימנסיה שלה — היא כיום בת 50 — אולם לחט־הנעורים שבו הביעה את אהבתה עייף אותו: צילצולי־חטלפון הבלתי־פוסקים שלה לביתו ולמישרדו חפכו את חיי־משפחתו לבלתי־נסבלים.

ומה שהיה גרוע יותר — לא נראה היה כאילו יש כוח בעולם חעשוי לצנן את תשוקתה האדירה של נערת־חטלפון חשקדנית: למרות שחורשעה כבר ארבע פעמים על מעשיה, חמשיכה שרה בשלה.

חאשה חולת־האהבה, בעלת הגוף ח־מלא וחשיער האדמוני, לא הסתפקה ב־

עקרת הבית שרה במי־טב שנ־תיה, כשהיתה נשואה לבעל חברת יבוא.

גברים רבים חולמים על נערת טלפון - אך לא על כזאת!

אל ראש־חעיר לשעבר.

זהו סיפורה האישי של שרה שפירא, חאוחבת חנמרצת שחופש חדיבור שלה נקטע בעודו באיבו:

מהיום, אסור לי אם ככה לנגוע בטלפון. אם רק ארים את השפופרת ואצלצל אליו שוב יבואו השוטרים ויזרקו אותי כמו פושעת לאבו־כביר, איפה שכבר החזיקו אותי חמישה ימים.

טוב. אני לא אטלפן יותר אליו. אבל אני לא אשכח אותו.

לא אשכח אותו, בגלל שהייתי המאהבת שלו. היתה לי פרשת־אהבים איתו, והוא בגד בי. עכשיו יש לו מאהבת אחרת.

היכרתי את האיש הזה בשנת 1967. הוא ביקר אותי בבית, ויצאנו יחד כמה פעמים. סירבתי לו בהתחלה, עד שביום אחד נכנעתי לו, כמו שקורה. ידעתי שהוא נשוי. אבל הוא הבטיח לי שהוא אוהב אותי. היה מבקר אצלי פעמיים בשבוע. פעם הוא סיפר לי שיתגרש ויתחתן איתי.

אני האמנתי לכל מה שהיה מספר. אהבתי אותו, וחשבתי שגם הוא אוהב אותי.

כך עברו שנתיים, ואז הרגשתי שמשהו לא בסדר. התחלתי לעקוב אחריו.

פעם עמדתי ברחוב, כשבביתו היה נשף פורים. וראיתי אישה מלובשת מאוד יפה, יוצאת למכונית מפוארת. חשבתי שזו ה־חברה החדשה שלו. התקרבתי אליה, אבל היא התחילה לצעוק. זו היתה חיה הרצוג. היא לא היתה החברה החדשה שלו. היא הגישה נגדי תלונה על הטרדה.

„כן בובה, לא בובה"

פ עם גירושי אצלו כרטיסים של משלוחי פרחים לבתים. חשדתי בו שהוא שולח מתנות לנשים אחרות. למחרת, הוא הביא לי 100 כרטיסים של אירוס, ואמר לי שאין לי במה לחשוד.

אבל היחסים שלנו נפגעו. הוא אמר לי שאני כבר זקנה בשבילו, והעליב אותי בדברים אלה שאמר.

אך אני לא עזבתי אותו. הלכתי אחריו לכל מקום. חיכיתי לו ברחוב, לפני הבית. אבל הוא התחמק ממני.

הייתי מצלצלת אליו הביתה למישרד, וגם לביתו בבת־ים. אישתו היתה עונה לי. הייתי שואלת אותה אם הוא הלך עם הנשים שלו, ומתי יחזור. היא היתה משיבה לי באדיבות, ומעליבה אותי. היתה עונה לי: „כן בובה, לא בובה."

יום אחד, כשחיכיתי לפני הבית שלו, יצא בנו, חיים, והרביץ לי. הוא הפיל אותי ארצה, ונפגעתי בפנים.

אחרי זה היו לי הרבה צרות. כשלא הייתי בבית פרצו לי אלמונים את דלת הכניסה. פעם אחרת ליכלכו לי את הקיר ואת הדלת בזפת. הכל היה מלא זפת. גם היום אפשר לראות את הזפת על הקיר.

(המשך בעמוד 26)

הפרשית שרה בעת רכיבת כף בחוות הסוסים גורדון. אז, ראתה את העולם מגבוה.

המאהבת שרה שפירא כיום — המאהבת במלוא־קומתה. לדעתה של שרה, נפגמה שמץ דמותה והופעתה עקב הייסורים הנוראיים שעברו עליה: „זה הוא שהרס אותי, שגרם לי להיראות כך," קוננה. „מה שהוא עשה ממני. פשוט קשה להכיר אותי. אני אהבתי אותו כל כך, למרות שהיה נשוי — והוא בגד בי."

(המשך מעמוד 23)

שני עודים וציוד נוסף." הציוד הנוסף, מספרים יודעי־דבר, היו מסכות ובגדים.

מבין העצורים, היה דניגו הראשון לנפנף באליבי. לדבריו, היה בשעת ה־רצח, שבוצע בסביבות שמונה—עשר ב־ערב, בקפה שטראוס ברחוב הרצל. „היה לי שם עניין עם בחורה ואנשים ראו אותי." טען במשטרה. לדניגו החתיך — שישב ארבע שנים על שוד מזויין, אך מאז לא הסתבך יותר — יש הצלחה מדי־הימה בקרב נשות־הצמרת של חיפה.

בינתיים, פנה אליהו קידר, סניגורם של אורי מזרחי ואבו־עבאס, לבית־המש־פט בבקשה לשחרר את לקוחותיו ממע־צר. המשטרה, בתשובתה, טענה בפני ה־שופט כי בידה עדות לכך ששני החשודים, מערבים ברצח איפרגן.

אך כשביקש קידר לראות את העדות הזו, טען התובע המשטרתי כי אם יעשה זאת, יחוסל גם עד זה תוך זמן קצר.

לגבי החשד נגד ציון אבוטבול, קיימת סברה כי המשטרה גילתה ברשותו אקדח.

היידיד משה ליברטי (משמאל) שר־מר מועדוני־הלילה **פאב** ודניה בחיפה, בחברת נתן הירש, כדורגלן מכבי יפו, בעל מועדון **פאב**. לדברי אנשי העולם התחתון, הציל ליברטי, ידידו של איפרגן, את חיי איפרגן בנסיון ההתנקשות.

המוחזק ברשיון על־ידי אהיו אליעזר, ימאי במקצועו.

תגובות שרשרת

מרית כץ המעצרים, לא היה השבוע כל ביטחון ששרשרת חיסולי־החש־בונות בעולם התחתון החיפאי הגיעה ל־קיצה.

מלחמת הרציחות, שפרצה סביב פעי־לותו העצמאית של חיים איפרגן, גרמה לתגובות־שרשרת חריפות, העלולות עוד להרעיד את יסודות הענף בשורת נקמות ונקמות חוזרות.

ראשי העולם התחתון, בחיפה וברחבי הארץ, אינם ששים למצב זה. להם נהיר שהסחר בסמים וזונות, המכניס הון־תוע־פות, יכול להתנהל בשלווה רק כאשר התוותחים אינם רועמים.

המסקנה, מבחינתם, היא לא להרשות להבא צמיחתם של אינדיבידואלים כחיים איפרגן, המסרבים להשתלב באחת הכנו־פיות, מתפרשים על ענפים רבים בבתי־אחת, במקום להתרכז בענף אחד, ואינם נרתעים מלהפריע ולהציק לאחרים.

במדינה

דיעות

מחירו של כיבוש

מפקד קרבי לשעבר מנתח את השפעת הפיכתו של צה"ל לצבא כיבוש

מה יקרה אם תנועת הגרילה הפלסטינית המצטמצת כיום בפעילות אירגוני החב־לנים מחוץ לגבולות ישראל, תתגלגל ותה־פוך יום אחד לתנועת מרי כללית של תושבי השטחים המוחזקים בשלטון הישראלי?

תהזית למצב תיאורטי כזה נותני אלוף־מישנה (מיל.) מאיר פעיל, מראשי התנועה לשלום וביטחון, מרצה לשעבר באוניברי־סיטת תל־אביב, שפיטוריו הפוליטיים עו־ררו תגובות נזעמות. חוזה פעיל מה יקרה במצב כזה: „אם אכן תגיע מלחמת הגרילה של הפלסטינים למימדים חריפים מאד, לא יהיה מנוס מלגייס את מרבית צה"ל, לטהר את השטחים המוחזקים בשיטתיות, תוך שימוש במסוקים, בשריון, בלחימה רגלית, בסיוע חיל־האוויר ובסיוע ארטילרי הנדסי. סופו של טיהור זה, שלא יימשך זמן רב, שיביא שואה איומה על העם הפלסטיני בנוסח דומה לאשר נעשה בביאפרה על־ידי צבא ניגריה. מדינת ישראל תמשיך כמובן להתקיים, אולם העם הפלסטיני בתחומי ארץ־ישראל יפסיק להיות קהילה בעלת משמעות פוליטית. זו הפרספקטיבה הסופית של מלחמת הגרילה הפלסטינית, אם יגיעו מימדיה לעוצמה ניכרת... זה יהא סיום טראגי של מישטר כיבוש, כשהמפסיד העיקרי יהיו הפלסטי־נים והזוכה העיקרית, מבחינה אסטרטגית־פוליטית, תהא מדינת ישראל.

„מה יהא מחירה המוסרי של זכייה צפויה זו?

„דומה שהצבא־העם הישראלי אשר ייאלץ להשתתף במלחמה מזוהמת זו, ייצא מן המערכה כשהוא בעל ערכים אחרים מאלה שהיו נחלתו כשנכנס אליה. חלק מבני העם היהודי הישובים בציון, ישובו מן המערכה כשהם שבורים בנפשם עקב אי־הצדק הנובע מעוצמתם ומכוחם. אולם רוב בנינו וחיילינו ישקיטו את נפשם על־ידי אימוץ אידיאולוגיה לאומנית הגורסת פרימאט של העם היהודי על ארץ־ישראל, על־ידי דהיית כל זכות וכל מעמד לעם הפלסטיני...

„עדיין לא הגענו כמובן לשיא האפשרי הצפוי של טראגדיית האומה הפלסטינית." קובע פעיל, „אולם התפתחות האיבה הערבית—יהודית בשלושת הדורות האח־רונים, והתחזקותה הצבאית של מדינת ישראל עלולים להביא לכלל טראגדיה זו אי־שם בחיק העתיד.

„מדינת ישראל חזקה עדיין אינה נותנת תשובה מליאה לכל הבעיות של העם היהודי והתנועה הציונית. גם לעוצמה זו־כוח יש דינאמיקה דיאלקטית, המחייבת לעיתים הרהורים מוסריים."

פרוסיה של המזרח־התיכון. תיאור זה של פעיל לקוח מתוך מאמר אידיאולוגי ארוך הנושא את השם דינאמיקה של כוח, שפורסם לא מכבר בשדמות, בטאון בני התנועות הקיבוציות. המאמר, העוסק בניתוח מוסר הלחימה של צה"ל בתקופה שלאחר מלחמת ששת־הימים ולהשלכות הנובעות מכך לגבי אופיה של החברה הישראלית, לא נשאר רק בתחומם של בני הקיבוצים. תדפיסים ממנו הופצו לאח־רונה באלפי עותקים בין חיילי צה"ל, זוכים לתהודה עצומה.

פעיל, לשעבר מח"ט חטיבת גולני, עוקב אחר התפתחות מוסר הלחימה בקרב חיי־שוב היהודי בארץ, מתקופת השומר ועד מלחמת ההתשה.

הוא יוצא מתוך הנחה שיש להקפיד על הרעיון המוסרי של טוהר הנשק, מארבע סיבות, כדלהלן:

- שלילת העיקרון של עין תחת עין, במשמעותו הוולגארית.
- טוהר הנשק אינו פוגם ברמת ה־לחימה.
- טוהר הנשק הוא כלי פוליטי.
- המוסר הלאומי הכולל — „מי שמ־קבל קונצפציה של זילזול בטוהר הנשק מקבל, בעצם, קונצפציה של חינוך מחדש של כולנו, החל מבראשית. יש בכך סכנה פנימית עמוקה, שמא תתפתח מדינת ישראל בהדרגה ובאיטיות לקראת הדימוי של פרוסיה של המזרח־התיכון. דימוי זה ודאי רחוק מאוד מכל חזון פוליטי ומכל משאת נפש חברתית של התנועה הציונית."

שינאה מפעפעת. כשהוא מנתח קט־עים מתוך ספרו של רב־סרן יגאל לב המלחמה אוהבת גברים צעירים, העוסק בסיגנון החיים של צה"ל במשימותיו כצבא כיבוש, וכשהוא מסתמך על שורה ארוכה של מאורעות ותגובות שפורסמו בעתונים מאז מלחמת ששת־הימים, מגיע אל"מ פעיל למסקנות הבאות:

„הדוגמאות שהובאו לעיל מוכיחות ב־עליל, כי תהליך ההתלבטות המוסרית אכן מתרחש בנפשם של חיילי צבא הכיבוש הישראלי. התלבטות זו, אם היא נמשכת זמן ניכר, חייבת למצוא לה פורקן באחד משני הכיוונים הבאים:

- הכיוון המוסרי ההומניסטי, המביא לרגשות אשמה קשים ולאיבוד ההזדהות של החייל עם המטרה המדינית והרעיונית שלשמה הוא פועל בשטחים מוחזקים.
- הכיוון הלאומני גזעני, המתבטא בפיתוח הדרגתי של אידיאולוגיה של שינאה ובוז לערבים באשר הם. אידיאו־לוגיה זו משמשת מעטה פסיכולוגי קשוח הנועד להגן ולהשקיט את מצפונו של החייל, ולהצדיק בעיניו כל פעולה שתיעשה כנגד הערבים, ללא הבחנה."

קובע פעיל: „הסכיזה בכיוון הלאומני־גזעני היא תופעה הרבה יותר נפוצה, משום שהיא מקנה צידוק רעיוני־כולל והחלטי לפתרונות ביצועיים פשוטים, מהי־רים ואלימים...

„כל הקטעים שהבאנו לעיל מעידים ב־עליל על תהליך גידול של שינאה מפעפעת והולכת והידרדרת יותר אל תחום הכרתנו."

אר"מ (מיל.) פעיל
„מלחמה מזוהמת"

על סמך כל אלה מציג פעיל שאלות המכוונות כלפי אחריותה של ההנהגה המדינית והצבאית של מדינת ישראל, להידרדרות המוסרית של הלוחמים.

„הנהגה כזו, דומה שהיא שוקלת רק את התועלת הבטחונית, הכלכלית והמדינית של הפעולות המתבצעות מטעמה (מעשים מסוג פינוי פיתחת־רפיח וריסוס שדות עקרבה) מנקודת מבט של האינטרס ה־תועלתי הצרוף, המקיאוולי־סטי, של ישראל. גם אם שיקולים אלה מוכיחים את עצמם כנבונים, לפחות בטווח קצר — האם שוקלת ההנהגה איך משפיעים המעשים הללו על ההידרדרות המוסרית של אותם החיילים המצווים לעשות את המלאכה?"

מסיים פעיל: „האתגר הרציני ביותר של מדינת ישראל כיום הוא איך לשמור על צידקתה ומוסריותה, כלפי פנים וכלפי חוץ, דווקא בתקופה שהיא חזקה ומתפתה לנהוג בדרכי עושק וכפייה."

הייתי המאהבת

(המשך מעמוד 25)

היו מצלצלים לי ואומרים לי: „זונה זקנה, יש לך שדיים גדולות, ואת כך וכך." מה יכולתי לענות? אכלתי את זה ב־שקט, וסבלתי.

נכון שהייתי מצלצלת אליו כדי לשוחח איתו. לפעמים הייתי תופסת אותו, לפעמים היו עונים לי בני־מישפחתו.

זה לא נכון שצילצלתי לו מאה פעם ביום, בגלל שאין לי בכלל טלפון בבית. מה אני ארוץ כל דקה לטלפון ציבורי כדי לצלצל?

עשו לי את המוות. כשהלכתי למישטרה והתלוננתי שהוא לייכלך לי את הקיר ואת דלת־הכניסה בזפת, אמרו לי השוט־רים שזה לא יכול להיות, ולא קיבלו את התלונה שלי.

באבו־כביר הכניסו אותי יחד עם הפרו־צות. הפרוצות התייחסו אלי דווקא יפה. האחרות לא. שוטרת אחת, ששמעה מה אמרתי עליה, התנפלה עלי, ועד היום יש לי סריטות על הידיים ממנה.

לקחתי את עורכי־הדין הכי יקרים. את צבי לידסקי, את הגלר. העסק הזה עלה לי יותר מ־10,000 ל"י. עד שבסוף נכנעתי וסיימתי עם ההוצאות לעורכי־הדין. נשארתי ללא כסף, ואמי היתה חולה.

אני עליתי לארץ מווארשה ב־1935. אבי, ישראל, היה איש עשיר, הוא עסק במסחר כלי זהב ונכסף. עוד לפני שה־מישפחה עלתה לארץ, הוא קנה כמה בתים גדולים ברחוב אלנבי בתל־אביב. הוא זה שיזם את הקמת בית־הספר סיני בת"א, והיה נשיא אירגון תומכי אסיריי־ציון ב־חו"ל.

אני התחתנתי עם יהודי עשיר, שעסק ביבוא־יצוא. אך התגרשתי ממנו. כשאבי נפטר, הוא השאיר את כל הרכוש שלו לי ולאמי — אבל בתנאי שאני לא אתחתן.

אינני יודעת מה יהיה איתי. המישטרה לא נותנת לי מנוחה. השוטרים צוחקים ממני. הזמינו אותי שוב למישטרה, למרות שאני כבר לא מצלצלת אליו. אך הוא ואישתו ובנו ממשיכים להתלונן נגדי.

אבל אני ממשיכה לעקוב אחריו, לחכות לו בחצרות, לעמוד ליד המכונית שלו.

איני יכולה להפסיק לחשוב עליו.

גם גולדמן היה קורבן

ע"ד כאן סיפורה של שרה שפירא, בת ה־50, על נסיבות הפרישה שהביאה אותה השבוע אל בית־המישפט.

לא היתה זו הפעם הראשונה בה הגיעה אל כס המישפט בנסיבות דומות. מזה חמש שנים שמשפחתו של ראש־העיר לשעבר מנסה להיפטר מהסרדותיה. חמש פעמים כבר הגישו בני משפחתו של ראש־העיר לשעבר תביעת נגדה. תחילה בוטלו המישפטים אחרי ששרה התחייבה לא ל־הוסיף ולהטריד עוד את האיש, שהוא חולה־לב קשה ועבר לאחרונה בשלום התקף־לב חמישי. למרות זאת המשיכה שרה לארוב לאיש ולהטריד את משרדו וביתו בטלפונים ללא ספור. בשניים מה־מישפטים שהוגשו אז נגדה הורשעה שרה, ונגזר עליה עונש של מאסר על־תנאי. גם כיום תלוי ועומד נגדה מאסר של חודשיים על־תנאי על שהטרידה את האיש, שלפי טענתה היה מאהבה.

בידי פרקליטו של ראש־העיר אף מצוי מכתב, חתום בידי שרה שפירא, בו היא מצהירה כי מעולם לא היה לה דבר עם האיש.

הגיב השבוע ראש־העיר לשעבר על הפרשה: „כל מה שהיא מספרת הוא שקר. אני לא הראשון וגם לא האחרון שהיא מגמה להיטפל אליו. היא שמעה שיצא לי שם של מיליונר ולכן חיפשה דווקא אותי."

בעבר, כך מסתבר, נהגה שרה להטריד בצורה דומה אישי ציבור אחרים. במשך שנתיים, למשל, הטרידה את מי שהיה נשיא ההסתדרות הציונית, הד"ר נחום גולדמן, בשיטות דומות.

הבחיר עורך־הדין התל־אביבי שמחה חייס, פרקליטו של ראש־העיר לשעבר: „הגברת הזאת מוכרת עוד מתקופת ה־מנדט. לא רק שלא היו בינה לבין ראש־העיר לשעבר כל יחסים, אלא שיחסים כאלה לא היו יכולים להיות בכלל, בגלל מצב בריאותו של האיש בשנים האחרונות. היא נטפלה אליו כשם שנטפלה בעבר אל אנשים עשירים אחרים. היא פשוט שמעה שהוא מיליונר וניסתה להוציא ממנו כסף בצורה הזאת. לא היה חסר הרבה שהיא תוציא לו גם את הנשמה!"

פרק אחרון בסידרת זכרונותיה של הצעירה הרחובותית שנישאה למשורר וגילתה שהוא אביר הקאראטה

סוף המירוץ

כל הדברים הטובים בא הסוף וגם סופה של החוויה הזו, להתחלק איתכם, קוראי היקרים, בעלילות חיי הנשואין שלי ושל משוררי, מתקרב ובא.

מאת

לילי אבידן

לשני על הכל. לאיש לא היתה כל דרישה מחברו. החלטנו לצאת מהנשואין האלה, כל אחד עם מה שהוא בא והביא איתו. וכך גם היה. יום הגירושין שלי מאבידן היה אחד הימים המאושרים בחיי הנשואין שלנו.

לא־גיבורה של סרט פורנו

כשיו, קוראי היקרים, כשאני מתקרבת לרגע הפרידה מכם, אני לא נותרו בנפשי היגעה מאותו מעמד.

מה שאני זוכרת זה רק את הרקע. המסדרונות היו מלאים זוגות במצב שלפני גירושין, שהמשיכו לריב עד לטכס הגט והצעקות בקעו עד לב השמים. אני לא יודעת למה אבל זה הצחיק אותי. כמעט והתגלגלתי מצחוק כששמעתי איך בני זוג מתנפלים זה על זה בטענות ובטרוניות. רציתי להאמין שלפחות אני שונה מהם. ואחזתי בידו של אבידן בחווקה. כשנכנסנו אל אולם הרבנות שם עמד להיערך טכס הגירושין, נראנו ודאי בעיני רבים כזוג יונים העומדים לפני החתונה. בהסכם הגירושין בינינו ויתרנו האחד

לילי ב„הטרמפיסט": האם היתה חדירה?

כפי ששמתם ודאי־לב, התדרדרו חיי הנשואין שלי עם אבידן מפרק לפרק, והגיעו אל המצב הבלתי אפשרי. שנינו הגענו, כל אחד בנפרד, למסקנה, שאין אנו מסוגלים עוד לחיות יחד. הסיטואציות בינינו הלכו ונעשו יותר ויותר בלתי סימפאטיות והמוצא היחיד שנותר לנו היה זה המקובל על כל הזוגות הנקלעים למצבים דומים: גירושין.

לכלל שיחה על הנושא כמעט ולא הגענו. בכל פעם שהייתי מנסה לדון עם המשורר בבעיה הוא היה משתיק אותי. אבל גם הוא הגיע כנראה באיזה שהוא מקום למסקנה שאין עתיד למשפחה שהקמנו, ביחוד לאור העובדה שיום אחד עקרתי לבית אמי ברחובות ולא חזרתי עוד למישכן האהבה שלו.

זוג יונים לפני הגירושין

יהי ברור לנו שצריכים לשים גם סוף פורמאלי למה שמת כבר קודם. וכך, בבוקר נעים אחד, מקץ שתי שנות נשואים אומללים, באו נשואי עם דויד אבידן אל קיצם בבנין הרבנות בתל־אביב, בטכס גירושין לפי כל כללי ההלכה היהודית. בדרך כלל, גונב לאוזני, כשזוג בא להתגרש, נוהגים הרבנים לנסות לשכנע אותו להתחרט ולהחזיר את שלום הבית. אבל אותנו עזבו הרבנים במנוחה, ואני אסירת תודה להם על כך. כנראה נראנו בעיניהם ממבט ראשון כזוג שלא ניתן עוד להשכין אצלו שלום בית. הרב ושני העדים שביצעו את טכס הגירושין עשו זאת בהרמור ראוי לשמו, ושום טראומות מיוחדות

לילי אבידן כיום: מערך של שלווה

לילי ואבידן: ניתוק

מרגישה שאני חייבת לכמה מכם התנצלות על האכזבה שאולי גרמתי לכם. אם סיפרתי עד כה את סיפור נשואי למשורר דויד אבידן לא עשיתי זאת כדי לברבר על נערת כפר שנמשכה כמו פרפר אל הזרקורים ונכוותה שם. פשוט רציתי לספר סיפור פשוט על איש מסובך וילדה־אשה שהסתבכה עימו. היה לי צורך לפרוק מעלי מיטען רגשי מסויים. ועם אלה שחיפשו בסיפורי אלמנטים שעוריתיים, מיניים ופורנוגרפיים — הסליחה.

מה שכתבתי — זאת אני עצמי. לילי של בפנים היא לא גיבורה של סרט פורנו ובתוכה היא די פוחדת משערוריות. מין לגבי הוא התרחשות יפה השייכת למיסגרת מסויימת של חיים אישיים בין גבר לאשה, ולא משהו שצריך להתחלק בו עם הכלל. משום כך כמו שלא סיפרתי לכם מה היו התפריטים של הארוחות שהכנתי לאבידן, כך גם לא נכנסתי לפירוט בכל מה שנוגע למין.

אם היה בסיפורי עניין הרי זה באור שהם מטילים לא עלי אלא על מי שהיה בעלי. חייו של דויד אבידן הם קרב קאראטה בלתי פוסק. ואומנם, בשלב מסויים של חייו הבין זאת גם אבידן והלך ללמוד קאראטה. ראוי לציין שזאת היתה תרפיה יעילה וחשובה מאוד עבורו. נדמה לי שמאז הוא מתרגל בקאראטה הוא נעשה סימפאטי יותר. חשוב לדויד מאוד להיראות תמיד אלים ותוקפני. זהו אולי האמצעי שלו לחפות על כל מיני דברים פנימיים, שנדמה לי שבינתיים הספיק בעצמו להיווכח שהם אינם קיימים.

כתבתי מה שכתבתי לא כדברי הספד לאישיות דגולה, אלא כחוויות מחיי יום־יום משותפים לצידה. הרבה מהקוראים יכלו ודאי להשוות סצינה זו או אחרת מתוך חיינו לחיי הנשואין שלהם. אך ודאי שקשה לעבור את כל מיכלול הסצינות האפשריות בחיי נשואין, בתקופה קצרה שנמשכה רק שנתיים.

קול היסטרי בארבע בבוקר

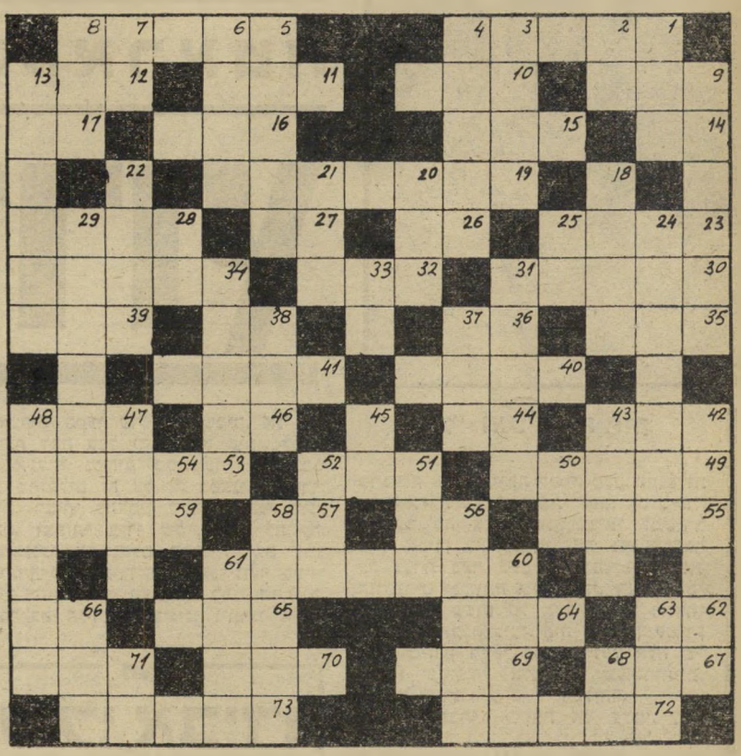
תקופה המשעשעת ביותר בחיי עם אבידן היתה זו של לפני הגירושין וזמן קצר אחריהם. יום אחד, למשל, כשנפרדתי כבר ממנו והתגוררתי בבית אמי ברחובות, צילצל הטלפון בשעה 4.00 לפנות בוקר. מנומנמת ורדומה הרמתי את הספורפרת ושמעתי את קולו ההיסטרי שואל ללא כל הקדמה: „היתה חדירה או לא היתה חדירה?"

התשובה הראשונה שעלתה בדעתי לשאלה מעין זו במצב של שינה היתה: „לא שמעתי רדיו ולא קראתי עתונים."

כעבור חצי שעה היה אבידן שוב על הקו. הפעם זיהה את עצמו וחזר שוב על השאלה בעניין החדירה. „איזו חדירה לכל הרוחות?" שאלתי. רק אז הסתבר שהוא מתכוון לסצינה, בה התגפפתי בעירום עם אחד השחקנים בסרט הטרמפיסט. המשורר לא יכול היה לתת מרגוע לנפשו מבלי שידע אם בסצינה זו ביצע אומנם אותו שחקן חדירה מינית לתוכי.

(המשך בעמוד 35)

תשבץ העולם הזה 1867

מאוזן:

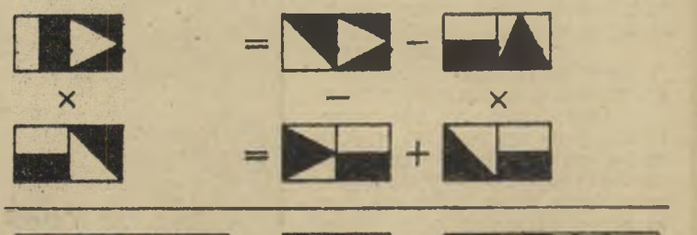
1) מומר. 5) אחד החושים. 9) נערה. 10) זונה מפורסמת. 11) מחשבה, הגות לב. 12) ז'רגון. 14) יחידת הספק חשמלי. 15) קליע מונחה. 16) מיפלגה עממית שנוסדה במצריים בשנת 1918 ע"י סעד זגלול פחה. 18) לבוש אבל. 19) אישיות בחדשות. 23) בעל „מורה נבוכים". 26) מילת שלילה. 27) נכרי. 28) ארמון מלוכה צרפתי. 30) תאנים מיובשות. 32) נוזל בפה. 34) מייסד דת. 35) מאפה שלא החמיץ. 36) רטוב. 38) תואר כבוד אנגלי. 39) בחילה. 40) קללה. 41) צער. 42) לתוכו מכניסים את התקע. 44) מיכל לנוזלים. 46) מילת תנאי. 47) רקורד. 49) בית ספר חקלאי. 51) מהר. 53) צואת יונים. 55) בנה של בתולה. 56) שאין נשמה באפו. 57) קמין. 59) סופר, סוכן חשאי, שמיספרו 007. 60) מה שקרה בשבועות. 62) קריאת צער. 64) ההר ממנו ראה משה את הארץ המובטחת. 65) אישון. 66) מתיהד. 67) עולם. 69) כינוי לאשה פאטאלית. 70) עם הארץ. 71) כואב. 72) דמות ממגילת אסתר. 73) מין קוץ.

מאונך:

1) קשה למצוא אותה בערימת שחת. 2) מבני נוח. 3) שור אבוס. 4) מפחיד צפרים. 5) לא נחתך. 6) קבצן, חסר פרוטה. 7) קידומת שם הולנדי. 8) חומר המשמש לבניין אנדרטות. 9) עיר נמל אירופית. 13) שר צבא יווני שנלחם ביהודה המכבי. 18) תורת נסתר יהודית. 20) על ידה פגש יצחק את רבקה. 21) עטרה. 22) הרווח בין שתי נקודות. 24) כינוי לאחת ממלחמותינו. 25) תו נגינה. 28) אות באלפבית. 29) נהר אגדי. 31) נביא בתרי עשר. 33) גף. 34) רחב ידיים. 37) כינוי ליהודי דתי מאוד. 38) קאדר. 42) מושג סטטיסטי. 43) עיקום. 45) מושג גיאוגרפי. 47) שארית. 48) מדינה אירופית קטנטונת. 50) לא טוב. 51) חיוני בכל חתונה. 52) מחזאי נודע (פיגמליון). 54) איש דת. 56) צורה הנדסית בעלת 8 צלעות. 58) יובש. 60) לבירינת. 61) חלק מלה. 63) גיס. 66) מושג בכדורגל. 68) שופט שיצא לגימלאות. 71) צמד, זוג.

חשבץ 1867

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסור וכפל. יש למצוא איזו סיפרה מצייר כל סמל של ריבוע.

משימה בלתי אפשרית

(המשך מעמוד 14)

(ובהקבלה למציאות הישראלית־ערבית: היה זה כאילו הסתפקה ישראל בפחות מהסכם־שלום רשמי, אחרי משא־ומתן שהתנהל על בסיס תנאים מוקדמים מוגדרים מראש, באווירה קרירה — וכל זה מתוך חישוב שההסכם ייצור בהכרח את ריקמת־השלום המיוחלת, גם ללא הכרזות ותרועות. כל זה, כדי לחזק את יסודות־השלום בעולם הערבי, ולעזור להנהגה הערבית להתגבר על מישקעי הרגש, השינאה והסלידה, שנוצרו בעקבות מאורעות העבר.)

חיים למוכרי הנקניקיות

ה גרמנים ידעו, כמובן, שלא הנוסחאות המילוליות של ההסכם קובעות, אלא המציאות שתיווצר בעקבותיו. והם צדקו.

במשך 12 שנה שלט הסכם־השילומים בכלכלה הישראלית. הוא חדר לכל פינה של חיינו, הגיע לכל מישפחה. המתנגדים הקיצוניים ביותר (כמו יעקוב מרידור, המנהיג מס' 2 של תנועת־חרות) נהנו ממנו לא פחות ממחייביו.

2000 מיפעלים ישראליים קיבלו סחורות־שילומים. אותה שעה זרמו כספי פיצויים אישיים לרבבות מישפחות ישראליות, יוצאות גרמניה, והרימו אותן מן האשפתות. גרוטאות אנושיות, פליטי המעמד הבינוני היהודי האמיד בגרמניה, שהפכו בארץ לקבצנים ולמוכרי־נקניקות, חזרו לרמת־מחייה הוגנת.

תחילה באו מכונות וסחורות. היה צורך ללמוד איך להפעיל את המיתקנים. מכיוון שאי־אפשר היה אף להעלות על הדעת שגרמנים ירדפו על אדמת ישראל, נשלחו טכנאים ישראליים לגרמניה, ללמוד.

כל דרכון ישראלי נשא אז את הכתובת: „פרט לגרמניה". בהדרגה נמחקה כתובת זו ביותר ויותר דרכונים. טכנאים נסעו לעבוד במיפעלים גרמניים, כדי להתמחות במכונות המוזמנות. מישפחות נסעו לגרמניה כדי להוכיח תביעות־פיצויים. כל אלה שלחו הביתה מיכתבים, מתנות, סחורות. נרקמו יחסים אנושיים בין ישראליים וגרמנים.

פה ושם נתעורר הצורך להביא לארץ טכנאים גרמניים, לקמת המיתקנים. הם התחפשו לשווייצים ולאוסטרים, חיו בצינעה ובנ. רד. אך בהדרגה הם התערבבו בין הכרויות, והימצאות בני עם־המרצ.ים על אדמת־הקודש לא היתה עוד יוצאת־דופן. מה גם שאוסטריה, שבה נולד היטלר, ושחיוליה השתתפו בצבאותיו, קיימה יחסים עם ישראל.

הזמן עשה את שלו — במהרה. הכל הבינו שהכלכלה הישראלית תלויה בגרמניה, ש־12% מכל היבוא לישראל בא מגרמניה, שנוצרו יחסים חדשים. בבתי־הקולנוע הוצגו סרטים גרמניים, בין גרמניה וישראל התנהלה תנועת־תיירים ערה ודו־צדדית.

דשיא חדש הגיעו היחסים באשר עשתה גרמניה מעשה גאוני מבחינה פסיכולוגית; היא קנתה מישראל נשק.

כל מישלוח של עוזים לגרמניה עורר גל של גאווה בלב הישראלי המצוי („הגרמנים המנוולים האלה יכולים ללמוד מאיתנו איך לייצר נשק!"). רק מעטים ידעו אז שגרמניה חיזקה קשר זה על־ידי מישלוחי־נשק חשובים (וחשאיים) לישראל, בעיקר ממחסני הצבא האמריקאי, ובראה בהסכמתו.

בתום תקופת ההסכם השילומים כבר היה קיים בין ישראל וגרמניה מצב של שלום גמור. יחסי־המיסחר בין המדינות נמשכו במהוא התנופה, בלי שילומים. העוויינות ההדדית נעלמה כימעט כליל.

(זהו מה שנקרא בלשון הישראלי „שלום־אמת". לא הוכרז עליו בהסכם, אלא ההסכם יצר את הריקמה המעשית שהולידה אותו. המהלכים הנבונים והמחושבים בראשית הדרך יצרו בהכרח, מבלי שהצד השני אף הרגיש בכך, את השלום הממשי, שכל הישראלים סירבו אף לחשוב על אפשרותו בהתחלה.)

הצדעה לאיש זקן

ב ממוך יסיום השילומים נוצר מצב כימעט אבסורדי — מצב שעוד תריסר שנים לפני כן לא היה איש חולם עליו.

ישראל רצתה ביחסים רשמיים וגלויים עם גרמניה. גרמניה ביקשה להתחמק מכך, מפני שחששה מפני התגובה הערבית.

באותם הימים סערו הרוחות סביב „פרשת המדענים הגרמניים" — אחת השטויות הרבות שנולדו במוחו הפורה של איפר הראל, בתקופת־הזוהר של שילטון בן־גוריון. כיום, בדיעבד, ברור שהפרשה כולה היתה איוולת, שהדיבורים על פצצות־קובאלט היו מגוחכים, שכל ההיסטריה, המפוברקת בישראל היתה בגדר סטייה נפשית. המדענים לא יכלו לעזור לצבא המצרי, ועבד־אל־נאצר ביזבז עליהם את משאבי העם המצרי לריק.

אותה שעה גילו הערבים את מישלוחי־הנשק הגרמניים לישראל, והקימו המולה. גרמניה הפסיקה את המישלוחים. עבד־אל־נאצר לא הסתפק בכך, ובהתקפה של רוגז הזמין למצרים את נשיא גרמניה המיזרחית. זה דחף את בון סופית לכינון יחסים דיפלומאטיים עם ישראל, ורוב מדינות־ערב (מילבד תוניסיה) ניתקו יחסיהן עם גרמניה.

האקט הרשמי של כינון היחסים בא בצורת חילופי־מיכתבים בין הקאנצלר לודוויג ארהארד וראש־הממשלה לוי אשכול, ב־21 במאי 1965 — 14 וחצי שנים אחרי המהלך הראשון של אדנואר.

במישור הנפשי הושלם מעשה זה במילחמת ששת־הימים. הדאגה הכנה של העם הגרמני לשלום ישראל בימי־החרדה, ושימחתו הגלויה על ניצחון ישראל, היו כה בולטים וספונטאניים, עד שאחרון המחיצות בין העמים נפלו.

אדנואר ביקר בישראל אחרי שהתפטר. בראנד הסוציאל־דמוקראטי, הלוחם האנטי־נאצי ללא־רבב, בעל פרס־השלום, ערך ביקור בישראל בעודו בתפקיד.

אין לדעת מה עבר בראשו כאשר עמד בדוד מול חייל צה"ל, וחקשיב לצלילי ההימנון הגרמני. ייתכן מאד שהצדיע, כפתר לבו, ראדנואר הזקן.

וילי בראנד זכה בפרס־נובל לשלום, כהכרה עולמית בהישגיו לכינון שלום בין גרמניה ובין הגוש הקומוניסטי, ובכללו גרמניה המיזרחית. זה היה מיבצע כביר של מדינאי שהיה מוכן לסכן את עצמו במהלכים שיכלו לקבור אותו. הפרס הגיע לו.

אך מהלכיו של אדנואר להשכנת שלום בין גרמניה וישראל היו קשים עוד יותר, נבונים לא פחות. גם זיקן ההוא הגיע, מן הסתם, פרס־נובל. הוא ניצח השבוע אחרי מותו.

אם נרצה; אין זו אגדה

מ דיע אני חוזר ומספר את כל זאת לגולדה מאיר?

איני מצפה ממנה לקלוט את הלקח הטמון בפרשה זו. המוח שלה בנוי בתבנית פשוטה. מה שאינו מתאים לתבנית, אינו נקלט.

לה ברור שלנו אין מה לעשות למען השלום. אנחנו כבר אמרנו מה שאמרנו. הערבים צריכים לעשות. הערבים צריכים „להתפכח". הערבים צריכים לשנות את עמדתם. הערבים צריכים להבין שאנחנו צודקים. לא צודקים מעט, לא צודקים הרבה, אלא צודקים לגמרי.

(כאילו אמר גרמני לאדנואר, בסוף 1949: „אם היהודים ה — — רוצים משחו, שיבקשו! שיוכנסו למשא־ומתן בלי תנאים מוקדמים!")

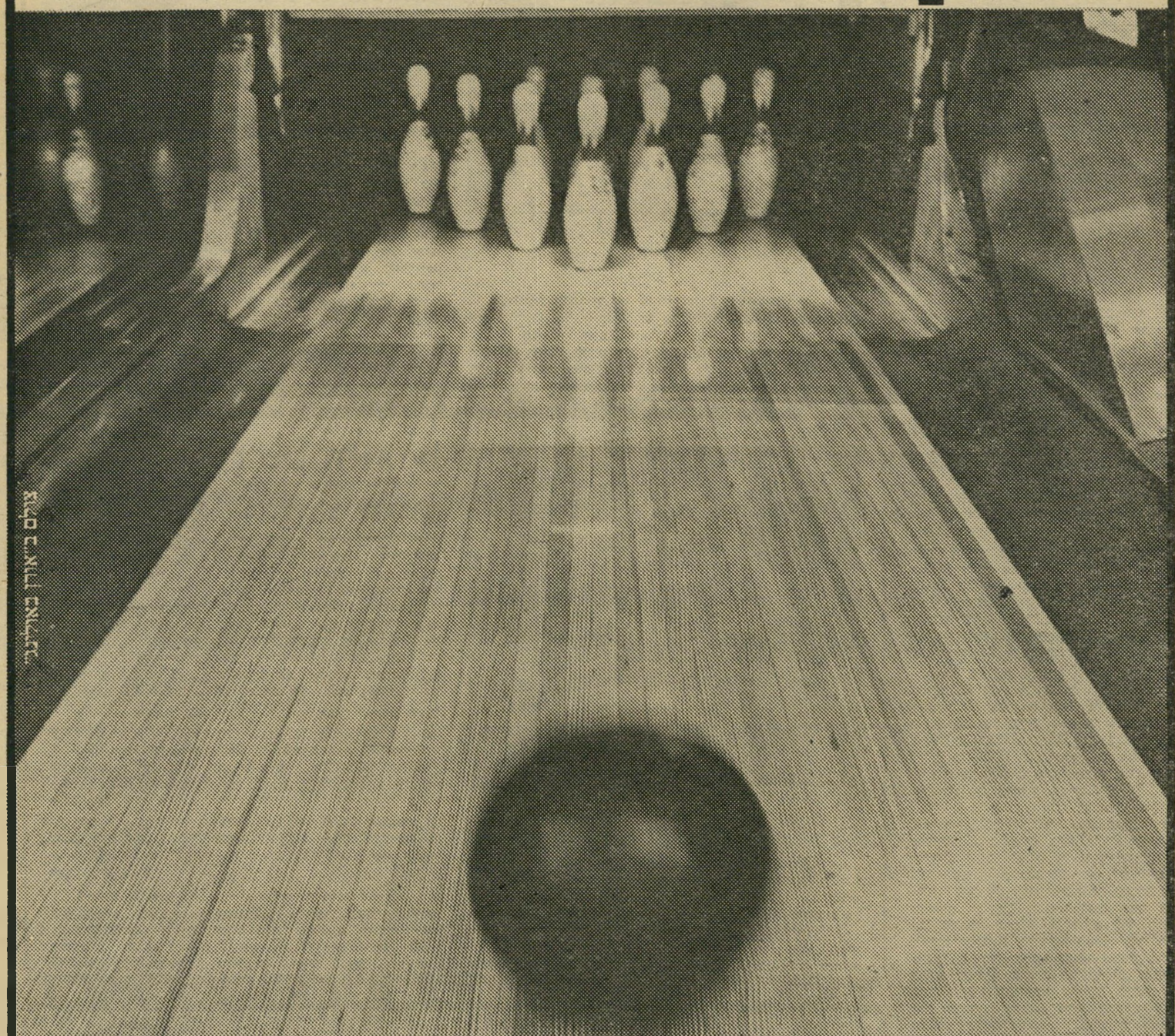
גולדה אינה מסוגלת ללמוד. היא מסוגלת רק לחלק ציונים.

לכל אדם אחר, ביקור הקאנצלר הגרמני בישראל צריך לשמש נושא לאוסף־מיות רבה. אם זה היה אפשרי, כל דבר אפשרי! ואם הגרמנים, שלא הצטיינו מעולם בחוש פוליטי מובהק, היו מסוגלים לבצע זאת — גם אנחנו יכולים! בלי גולדה.

דגל ישראל יתנופף בקאהיר, ראש־ממשלה ישראלי יערוך בה ביקור ממלכתי. צלילי התיקווה יישמעו, וחיילים מצריים ידגלו את נשקם לכבודה.

אם נרצה ככך — ואם נדע לתרגם רצון זה לשפה של מעשים פוליטיים.

קליעה לכל מטרה

תכנית "יתרון לכל" עוזרת לך להשיג כל מטרה:

* לימודי תיכון ואוניברסיטה. * הרחבת בית העסק שלך * נסיעה לחו"ל-לארץ
* חסכון עבור הילדים * קנית מכונית וכל מטרה אחרת

בתכנית "יתרון לכל" חתסוך בתשלומים חודשיים נוחים. לפי יכולתך, החל ב־25 ל"י לחודש ותחנה:

* מהלואה בתנאים נוחים במיוחד בסכום המקביל לחסכונך ועד ל־25.000 ל"י. * רבית נבוהה והצמדה על כל תשלומיך. * מענק של 5% כבר אחרי שלוש שנות חסכון. * אפשרות להוסיף סכומים חד־פעמיים לחשבונך במשך השנה הראשונה לחסכון. אחת לשנה אתה יכול גם לשנות את גובה התשלום החודשי.

הצטרף עוד היום ל"יתרון לכל" – תכנית החסכון לכל חוסך ולכל מטרה.

פרטים מלאים בכל אחד מסניפי

בבר BOB

בנק דיסקונט לישראל בע"מ בנק ברקלים דיסקונט בע"מ

קולנוע

סרטים

פריץ כוכב שליון

„כן, כן. אני זוכר שפעם חשבו שזה מעשיר מאוד, כל הספרות והסוציולוגיה המחורבנים האלה. נהיית שמוק אינטלק־טואלי, שרצה להיות יותר אינטלקטואלי מכל השמוקים האחרים. שנים על גבי שנים הלכו לך לאיבוד בתוך הספרים הארורים, והעולם כולו חלף מתחת לאפך. „אבל אני הרי משורר וסופר, שצריך להתנסות בכל ההרפתקאות והנסיונות. צריך לחיות את כל החוויות, הפאראדוק־סים והאירוניות שבחיים. ללכת בכל דרכי העולם, לעבור בכל הערים, הנהרות וה־אוקיאנוסים, ולדפוק את כל החוויות, ה־סאראדוקסים והאירוניות שבחיים. ללכת בכל דרכי העולם, מספיק לרבוץ במקום אחד ולהסריח!"

כה אמר פריץ החתול, בסרט מצוייר הנקרא פריץ החתול, שיוצג בסוף החודש בישראל.

כן, סרט מצוייר. כמו טום וג'רי, ו־חתולי הצמרת. או כמעט כמותם. היו פעם ימים, כאשר חתול מצוייר צד עכברים ונמלט בפני כלבים בסרט מצוייר. אז חש־בו שהעניין כולו חינוכי בהחלט ומתאים לילדים קטנים.

עתה מגיע פריץ — והוא בהחלט אינו מתאים לילדים קטנים. הוא מעדיף לדחוף אפו לפוליטיקה, להפליט שטויות על עניי־ני גזע, לעשן חשיש ולבלוע כדורים מכל הצבעים, והעיקר — להשכיב כל נקבה, מכל סוג שהוא, הנקלעת בדרכו. חתולות, כלבלבות, בנות עורב או סוסות, לא חשוב. הכל כשר. התוצאה: פריץ החתול הוא „הסרט המצוייר הראשון למבוגרים בלבד".

פריץ הוא מוצר תת־תרבות של עיתו־נות־המחתרת האמריקאית. האיש שהמציא אותו, רוברט קראמב, נחשב היום לאחד המנהיגים הרוחניים של תת־תרבות זו. ה־דמויות שהוא מצייר מהוות תערוכה שלמה של הביזנויות האמריקאית כפי שהיא נר־אית בעיני הדור הצעיר שם.

ראלף באקשי, הבחור היהודי מברוקלין שהפך את הסידרה המצויירת לסרט, נאלץ לתמצת את שפע העלילות וביטל קצת מכל הרפתקאה של פריץ. ואם כי התוצאה לא היתה תמיד לרוחו של קראמב — אשר דרש כי יסירו את שמו מן הסרט — הרי שאין ספק כי רוחו של הצייר שורה על כל מה שקורה בסרט.

וקורה בו הרבה מאוד: בפגישה ראשונה עם פריץ, בכיכר העיר, בין מאות היפיז אחרים, סותב פריץ גיטרות עם כנופיית ידידים, ומוכן לקונן על גורל העולם — כדי למשוך תשומת־לב של עכוז הגון. אלא שהעכוזים מעוניינים יותר בהכרה סו־ציאלית. שלושה מהם חולפים תחת אפו של החתול החמדן, ונעצרים ליד כושי. בעלות־העכוזים מתחילות לצפצף שהן מא־מינות בשוויון בין הגזעים, שכמה מחב־ריהם הטובים ביותר הם כושים, שהכו־שים והיהודים דווקא קרובים ברוחם זה לזה (אחד העכוזים יהודי בהחלט), וכן הלאה, וכן הלאה... עד שהעורב הכושי מניד את עכוזו שלו בחיננויות, ובמשפט אחד היוצא מפיו מבהיר את המצב: הוא אינו מעוניין במין הנגדי.

עתה נכנס פריץ לפעולה. מתגלגל על הארץ מרוב מכאוב אקזיסטנציאליסטי, ו־משכנע את העכוזים שרק בעזרת אורגיה בריאה באמבטיה יוכלו להרגיע את נש־מתו הדואבת. אלא שבדיוק באמצע האור־גיה מגיעים שני חזירים, שוטרים מטופ־שים, ופריץ נאלץ לפוצץ את אסלת בית־השימוש, להציף את הדירה במי־ביוב ול־הימלט לבית־הכנסת הקרוב.

שם, נפסקת התפילה באמצע — כאשר הרדיו מודיע בחגיגיות כי הנשיא ניקסון הסכים לספק נשק לישראל, אחרי שגולדה מאיר נעתרה לבקשתו להחזיר לו את ניו־יורק ואת מיאמי.

החזירים־שוטרים דולקים אחרי החתול גם לבית־הכנסת, עם כל הכבוד (אחד ה־חזירים הוא כמובן יהודי, ואילו השני, לפי שמו, אירי) ופריץ נמלט להארלם. כאן הוא מרצה על שוויון בין הגזעים — וב־אותה נשימה פונה אל המלצר הכושי בכי־נוי המעליב בוי.

פנייה קטנה זו כמעט עולה לו בחייו, אילולא מצא לו מיפלט ברגע האחרון, בעזרת חבר שפגש במקום, בזרועותיה של ברטה השמנה, שהיא ההתגשמות הכושית של כל החלומות האירוטיים הלבנים. פריץ

רישאר: מצחיקן עלי כינור

בו נוכחותה הנמרית של מיריי דארק, וסגולותיו הקומיות של פייר רישאר (חכנר). יש בו מישחק מעולה של שניים מכוכבי הקולנוע והתיאטרון הצרפתי: ברנאר בליאר וז'אן רושפור, ושניהם בו מוסיקה של ולדימיר קוסמה, המלחין היהודי־רומני שאביו חי בישראל.

סליחה, טעות בנורגל

הבכורה עם הנעל השחו־רה (גורדון, צרפת): אין הגדרה קולעת יותר לסירטו של הבמאי איו רובר (מלחמת הכפתורים, אלכסנדר המאושר) מהגדרתו שלו: „אני אוהב שסרטי יצחיקו, אך בהגינות, ולא בצו־רה וולגארית ובאמצעים קלים."

מרגע בו נפתח הסרט, כשחליל צועני לגלגני מלווה את מזימותיהם האפלות של אנשי השרות החשאי המע־מידים פני כמרים העוסקים במלאכת הקודש הרצינית — ברור כי לפנינו סיטואציה קומית פשוטה וטיפוסית: ח־ברנשים הרעים נגד חברנשים הרעים־עוד־יותר — כשב־תוך טיפוס שאינו שייך לאף אחד ממחנות האופל; כנר עם נפש של גאון: תמים, ילדותי, מפוזר, ומפחד מרופאי־שיניים.

הכנר התמים, שנבחר במקרה כמלכודת לפתאים, ניק־לע בעל־כורחו — ובלי־ידיעתו — לסיכסוך בין שני דגים שמנים בשרות החשאי. כתוצאה הופכים חייו לגיהינום.

למשל, כשעליו להגיע אל רופא־השיניים — מכינים לו מעקב בכל פינה. הוא, ככל אדם המפחד ממכונת־הקי־דוח של הרופא מחליט ברגע האחרון לא לעלות, פשוט משום שהכאב אינו מציק לו כמקודם. לעוקבים אחריו, מהווה צעד קטן זה מוקד לבילבול שלם.

יש בסרט בימוי אלגנטי וצילומים אסתטיים. ישנם

בשם האקדח והחבר הטוב

המחסל (תל־אביב, תל־אביב, צרפת) — המשותף לכל כתביו, תסריטיו וסרטיו של ז'וזה ג'יו־באני, היא ההתעסקות המתמדת בעולמם של גברים קשו־חים, החיים בדרך כלל מחוץ לחוק, ומתנהגים לפי מע־רכת מוסר פרטית משלהם. חכוח המניע את גבוריו של ג'יובאני — היא בדרך כלל הידידות העמוקה והכנה ה־קושרת אותם זה לזה, המזכירה את החברות המיתולוגית בין גברים בסרטיהם האמריקאיים של תוקס תוורד.

המחסל, המוצג עתה בארץ, חינו חולייה נוספת בשר־שרת זו.

זהו סיפור על אנשים שחיים ומתים בצל האקדח, סי־פור שגיבורו הוא איש המטיל אימתו על העולם התחתון, כאשר הוא בא לשחרר מן הכלא ידיד שנאסר על לא עוול בכפו.

תוך כדי העלילה מספיק גיבור זה להפוך למנהיג ה־עולם התחתון, לאסיר בכלא, למתנדב אחרי מלחמת ה־עולם בפעולה לפירוק מוקשים על שפת־הים, ושוב לרוצח שכיר, וכן הלאה.

מסביב לסיפור זה יוצר ג'יובאני אווירה דחוסה, מק־שט אותה בטיפוסים ססגוניים, ומטבל אותה בחומור מיוחד במינו. קרבות האקדוחים מוכירים להפליא את תחרויות השליפות במערב הפרוע, ובדיחות־הדעת השורה ללא־הרף על בלמונדו, בתפקיד הראשי, מעלה גם היא

בלמונדו: ידידות מיתולוגית

זכרונות של אקדוחנים מקצועיים תוצרת אמריקה.

חבל רק שתוך כדי בניית הסרט, העדיף ג'יובאני את הסופר על התסריטאי שבו. הסיפור מתפשט על פנים רבות, ולא פעם צריך לנחש את הסיבות למה שקורה על הבד, משום שהסרט אינו מספק מידע די הצורך.

עם זאת, ג'יובאני הוא איש שיש לו מה לומר, והוא עושה זאת בצורה מעניינת, גם אם לא המושלמת ביותר.

היתה לנו דודה

מסעות עם דודתי (אורלי, תל־אביב, ארצות־הברית) — היה פעם ספר שנון ומבריק של גרא־הם גרין, על אשת בת שמונים, סמל הנונקונפורמיזם, ה־נהניית מכל רגע בחייה ומנצלת אותו עד תומו, ולעזאזל המוסכמות והמוסר — ועל אחיינה בן השישים, שבילה את כל חייו מאחורי דלפק בבנק, ומגלה רק אחרי יציאתו לגימלאות שהחיים יכולים להיות מרתקים, מעניינים ומ־גוונים הרבה יותר מחשבון עובר ושב.

אבל זה היה בספר. מה שנותר מן המקור, לאחר ש־הוכנס למטחנת הגדולה של הוליווד, הוא מוצר שבלוני למדי, קצת משעשע, קצת סותט דמעות, קצת פיקנטי, קצת משעמם, מאוד אלגנטי והדור.

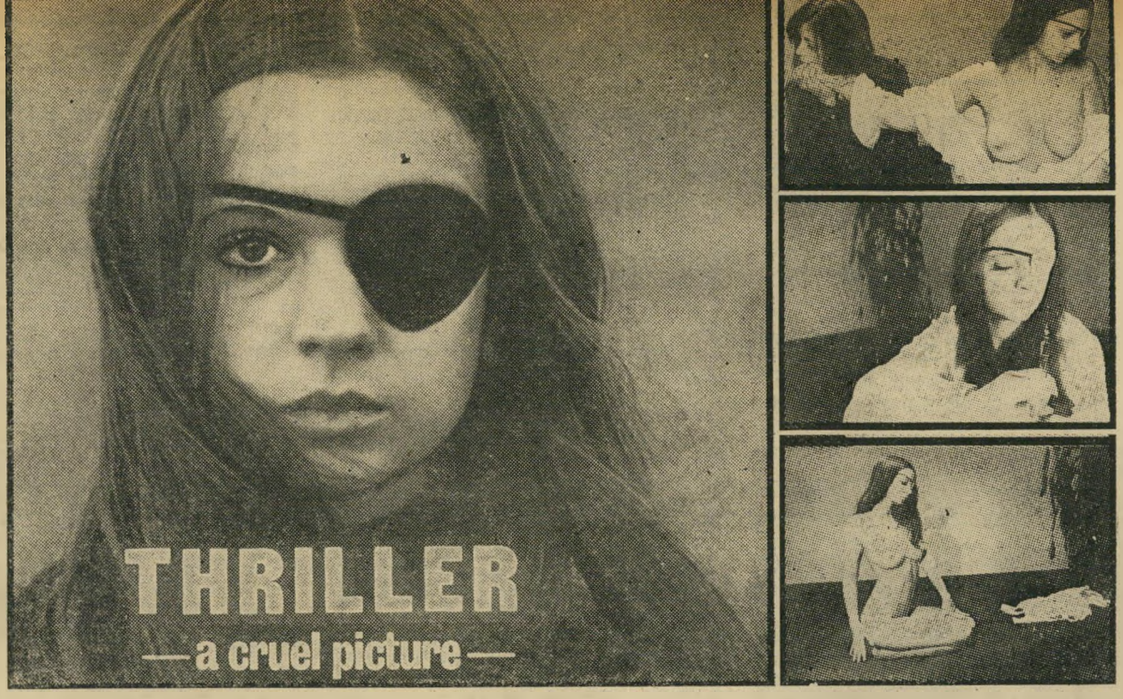
הדודה אוגוסטה התוססת והמפתיעה הפכה לזקנה קצת מוזרה, שכל מעייניה בחשגת מאה אלף דולר לשיח־רור מאהב נעוריה. במקום ליהנות מכל דקה שהיא חיה, היא שוקעת בזכרונות מתקתקים על עברה בבתי־זונות מפוארים או כפילגשו של תעשיין צרפתי. מובן שבתנאים כאלה אין לאחיינה הרבה מה ללמוד ממנה, והסיפור מאבד כל טעם.

חבל להתעכב על כל השינויים שנעשו בספר לפני ש־הגיע אל הבד. אפשר רק לומר שאף אחד מהם לא היה לטובת העניין. ומה שבעיקר לא היה לטובתו, זו השח־

מארשן וסמית: פריצות מתוקה

קנית הראשית שמגלמת את דודה אוגוסטה, מאגי סמית היא ללא ספק מן השחקניות המוכשרות של אנגליה כיום. אולם בסרט זה היא מציגה את כל תערוכת התגזמות התיאטרליות שעלו פעם על דעתו של שחקן — ובכך היא מחסלת כל חלקה טובה שנותרה עוד בתסריט.

ניגש ישר למלאכה, אבל נזכר לפתע ש־עליו להרצות בפני הכושים על זכויותיהם. התוצאה: מהומה ההופכת למרד־זוטא ו־מסתיימת במטוסים של חיל־האוויר המפ־ציצים את הארלם כאילו היתה ויאט־נאם.

פריץ בורח שוב. הפעם, בחברת אחד משלושת העכוזים שהכיר בתחילת הסרט. אלא שתוך נסיעה מחוף־אל־חוף מסתבר שהעכוז ממוסד מדי. הוא נוטש את הח־תיכה באמצע, מתחבר לקבוצת אנארכיס־טים נוטלי־סמים, צופה באונס המוני של סוסה, נשלח לפוצץ תחנת־כוח. בסצינה האחרונה, כאשר נדמה כי הוא כבר גוסס, לאחר שעלה לשמיים עם מטען חומר־הנפץ שלו, בעלות העכוזים מבכות אותו ליד מיטתו בבית־החולים — הוא משליך את התחבושות לכל הרוחות, מסדר את ידי־דותיו לפי התור, על המיטה, וניגש לעבו־דה בכל המרץ.

לעומת החיות, הדמיוניות לגמרי, הרי המקומות שבסרט אמיתיים בהחלט. רחו־בות ניו־יורק והארלם, בית־הכנסת, הגגות המרופטים וגלי־האשפה — כולם צולמו על־ידי באקשי — וצווירו בדיוק לפי ה־צילומים. כפי שאפשר לראות הלכה למע־שה בתחילת ובסוף הסרט, כאשר צילום רגיל הופך לתפאורה מצויירת.

ומה שמתרחש בין התפאורות האלה, גם אם החיות תופסות את מקומם של בני האדם, הוא כל־כך אמיתי — שהצליח להרגיז את כולם.

רוברט קראמב כועס, משום שנדמה לו כי זה לא נאמן די הצורך לציוריו. היהו־דים כועסים על ההערות המעליבות ב־בית־הכנסת. הכושים רותחים על הלעג ה־מוטח כלפיהם בסצינת־המסבאה, בה הם מוצגים כשטופי־סמים או סתם שיכורים. הנשים צועקות שהן אינן יותר מאשר חפץ לשימוש־מיני בעיני פריץ ויוצריו. מלאכ־יה הגיהנום הבטיחו לדרוס את באקשי ל־מוות, על שהציג אחד מהם בדמות של שפן שאינו מסוגל להתרחק ממזרק ההרו־אין שלו (זה שהוא מכה את פילגשו הסוטה בשלשלאות, זה דווקא בסדר מצי־דם). בני הדרום בארצות־הברית טוענים שזה קירקר יותר מדי (זוכרים את אדם בעקבות גורלו?)

גם הליברלים אינם מרוצים ביותר מה־עובדה שפריץ, המייצג אותם, מושם ללעג כריקא, פוחז, מעדיף נקבות על אידיאלים, ופטפוטים על מעשים. והמהפכנים, המוצ־גים בסרט כחבורת סוטים שפרט לייצר ההרס אין בהם כלום — עוד עשויים ל־פוצץ את באקשי ואנשיו, אם מלאכי ה־גיהנום לא ישיגום קודם.

בקיצור, כולם רותחים — חוץ מבאקשי. משום שכל עוד ימשיכו האנשים לרוץ כדי לראות את עלילות פריץ החתול, אין לו כל סיבה לדאוג.

ובינתיים, הם רצים.

נקמת שתומת־העין

השוודית סוף סוף סרט. שמו מותחן — **סרט אכזרי**, והבמאי שלו, אשר הכנים לסרט את כל הזוועות האפשריים, התגאה כל כך במוצר, עד שהעדיף לחתום בשם בדוי, אלקס פרידולינסקי. תוך שעה וחצי, מצליחה גיבורת סרט זה להיאנס כילדה, לסבול מהלם שנוטל ממנה את כוח הדיבור, להיגרר לשימוש בסמים, שלא מרצונה, לעבוד בבית בושת אקסקלוסיבי המשרת את ה־בורגנות הרקובה והסוטה, ובסופו של דבר היא מתקוממת נגד עולם ומלואו, רוצחת את כל מי שנמצא בסביבתה, וכל זה אחרי 14 שנות בט־לה, אסרה הצנזורה מוצג במהירות איטית, כדי שאפשר יהיה להבחין בכל טיפה של דם ובכל פרפור גסיסה של הקרבנות. נוסף לכך, מכוסה עינה השמאלית ברטיה שחורה, שהזכירה לרבים דווקא שר־ביטחון מאוד מפורסם, למרות שזה גם יכול להתפרש כסמל של שודד־ים, נונקונפורמיזם ומרידה במימסד. בפסטיבל קאן, שם הוצג הסרט במסגרת השוק, היו אפילו כאלה שטענו כי זה לא סתם סרט למחפשי סנסציות, אלא תיאור מעמיק ואמיתי של האשה המתקוממת נגד מנציליה הגבריים, ובמובן רחב יותר, תיאור המהפיכה העולמית של המעמדות הנחותים והבזויים, נגד ה־מעמדות השבעים. מה שעושה הפוליטיקה לבני האדם.

את רוביהם, לאחר שבאקשי הראה כיצד אחד מהם, נהג משאית של תרנגולות, רו־צח בדם קר את כל המטען שלו, משום שהוא קירקר יותר מדי (זוכרים את אדם בעקבות גורלו?)

גם הליברלים אינם מרוצים ביותר מה־עובדה שפריץ, המייצג אותם, מושם ללעג כריקא, פוחז, מעדיף נקבות על אידיאלים, ופטפוטים על מעשים. והמהפכנים, המוצ־גים בסרט כחבורת סוטים שפרט לייצר ההרס אין בהם כלום — עוד עשויים ל־פוצץ את באקשי ואנשיו, אם מלאכי ה־גיהנום לא ישיגום קודם.

בקיצור, כולם רותחים — חוץ מבאקשי. משום שכל עוד ימשיכו האנשים לרוץ כדי לראות את עלילות פריץ החתול, אין לו כל סיבה לדאוג.

ובינתיים, הם רצים.

פריץ והשדוש באורגיה באמבטיה
לרחוץ את כל העכוזים

תדריך

תל־אביב

★★★★ הצנת הקונוע האחרי־נה (פריץ, ארצות־הברית) — מבט נוס־טאלגי אל עיירה אמריקאית קטנה בתחילת שנות החמישים, כשמוסר, השקפות העולם והחיים באמריקה היו שונים לגמרי מן המקובל היום. סרט רגיש ומשוחק היטב.

★★★ סיזאר ורוזאלי (צפון, צרפת) — אשה הנקרעת בין איש מעש דינמי לבין צייר פרע חולמני. סרט מעניין, מרתק ורגיש של קלוד (אלה הם החיים) סו־טה, עם איוו מונטאן בתפקידו הטוב ביו־תר, רומי שניידר וסאמי פריי.

★★★★ הטאנגו האחרון בפריז (סטודיו, צרפת — איטליה) — בני החמי־שים מול בנות העשרים, בסרט שלמרות הפירסומת המלווה אותו, אינו פורנוגראפי, אלא מתאר את העימות בין דורות — עימות שבו אין למבוגרים כל סיכוי להצ־ליח. משחק וצילום מעולים.

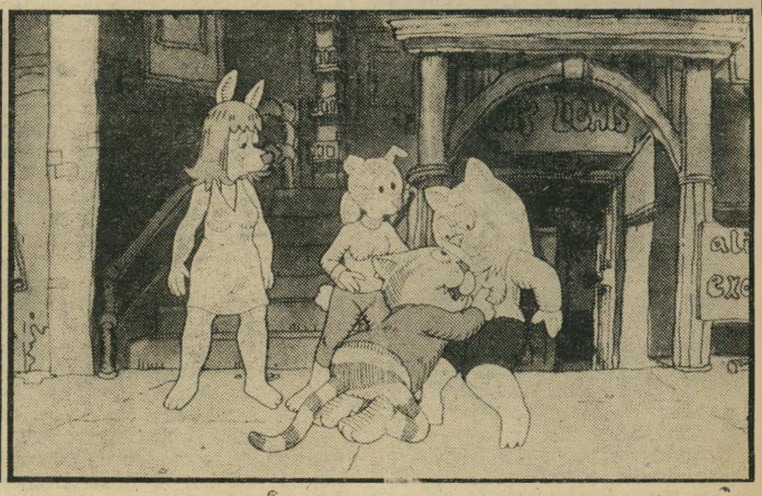
ירושלים

★★★★ הייצנים — (ארגון, איטליה) — מסעו של פליני לתוך עולמם של ליצני הקירקס. סרט תעודי שמכיל בתוכו את כל האהבה וההתפעלות שהבמאי האיטלקי רו־כש למיקצוע זה שכמעט ונכחד.

★★★★ התפוז המיכני (ירושלים, אנגליה) — מה מותר ומה אסור לחברה לעשות כדי להגן על עצמה, בסרט שמת־רחיש אמנם בעתיד הקרוב, אבל כמה מן הסצינות שלו מזעזעות דווקא בגלל האק־טואליות שבהם. בימוי מבריק של סטאנלי קובריק. חובה לראות.

חיפה

★★★ הרפתקה בפוסאידון (אורה, ארצות־הברית) — קבוצת ניצולים מנסה לפלס דרכה החוצה מאוניית־תיור שהת־הפכה בלב־ים. סרט־מתח שטחי, אבל מלא אירועים וגדוש כוכבים.

פריץ מתלבש על שדוש בבת־אחת
להשכיב את כל החתיכות

היחודי בבית־הכנסת
לספק נשק לישראל

במדינה

חינוך
מילחמת הבורים
חלק ניכר ממסיימי בתי־הספר העממיים בישראל אינם יודעים קרוא וכתוב

רפי אברג׳יל, 14, בן למשפחה יוצאת מרוקו שנולד בארץ, מחזיק בידיו תעודת־גמר של בית־ספר עממי ממלכתי ביש־ראל. תעודה זו מוכיחה, לכאורה, כי רפי סיים שמונה כיתות לימוד וכי הוא נמנה במסיימים הבורים של בתי־הספר ה־עממיים. רבים מהם נידונים לנכות אינטלקטואלית לכל ימי חייהם.

יורדים אל התלמידים. מזה כמה שנים מנסה מחלקת עליית־הנוער של הסוכנות היהודית, לעגות על אחד הפערים שבתוכניות הטיפוח הרבות של המדינה לילדי הסביבה המקופחת. התשובה ניתנת בצורת הקמתם של מרכזי נוער ל־חינוך מיקצועי שהוקמו באזורי פיתוח שונים.

דוגמה ליעוד שממלא מרכז מעין זה יכול לשמש מרכז הנוער על שם משה קול, הנמצא באשדוד. באשדוד 17 בתי־

תלמידות מרכז הנוער באשדוד בשיעור ספרית
מחצי מיליון תלמידים —

מנהל קולסקי
— נשארים בחוץ 20 אלף

ספר עממיים, שמהם ניפלטים מדי שנה עשרות תלמידים שלא הסתגלו כל תקופת לימודיהם לדרישות בית־הספר, ולא הפיקו כל תועלת מהשעות הרבות בהן ישבו צמודים אל ספסלי הלימודים. לחלק ניכר מתלמידים אלה אין שום מיסגרת אחרת להיקלט בה מלבד מרכז הנוער.

במרכז הנוער הכיתות הם קטנות ומצומצמות. בתיכנון המרכז ובקביעת אורח החיים בו משם הדגש על יצירת אווירה אינטימית ובלתי פורמאלית, שלא תיצור רתיעה אצל התלמידים. ואילו תוכנית הלימודים בכיתות השונות נקבעת כך שהיא תהיה מותאמת ליכולת העיונית והמיקצועית של התלמידים. אם מסתבר שבכיתה ט׳ מסויימת יש תלמידים שרמתם העיונית הממוצעת היא זו של ילדים בני 8, יורדים המורים אליהם עם תוכ־

(המשך בעמוד 34)

על אותם 79.9% מאוכלוסי ישראל שלמדו יותר מאשר בכיתה ה׳ של בית־הספר העממי.

מבחינה סטאטיסטית שייך רפי לרוב. מבחינה מעשית הוא אינו יודע קרוא וכתוב. הוא יודע אומנם את צורת האותיות העבריות, אך אינו מסוגל לקרוא עיתון. הוא יכול, במאמץ רב, לקרוא קטע מתוך ספר ילדים, אך בשום אופן לא יבין את תוכנו.

הוא אינו מטומטם וגם לא מפגר. מבחינה אישית הוא ער, פעיל ופיקח. אלא שמראשית ביקוריו הסדירים בבית־הספר העממי הוא התגלה כילד פרובלמטי. הוא היה נעדר מהלימודים, כשהיה מבקר בבית־הספר היה מפריע בכיתה והמורים היו מוציאים אותו. איך שהוא, הוא נסחב שנה אחר שנה אל בית־הספר, תוך מאבקים מתמידים, ותוך הרגשת כישלון הולכת וגדלה. מכיוון שבמערכת החינוך של ישראל אין משאירים עוד שנתיים באותה כיתה, עבר רפי מכיתה לכיתה עם שאר חבריו. כאשר סיים את כיתה ח׳, היתה רמת ידיעותיו כזו של תלמיד ממוצע בכיתה ג׳.

נכות אינטלקטואלית. רפי אינו יוצא־דופן. הוא חלק מאחת הפיקציות של מערכת החינוך בישראל, לפיה כל מי שמסיים בית־ספר עממי הוא בכיכול בעל רמת ידיעות מינימליות בתחומים שונים. למעשה ניתן לסווג את רפי כאנאלפבית.

מתוך למעלה מחצי מיליון התלמידים הנכללים בחוק חינוך חובה, נושרים, לפי הערכות מומחים, כ־20 אלף תלמידים, בשלבים שונים של הלימודים, ואינם מבקרים עוד בבתי־ספר. ואילו מתוך למעלה מ־50 אלף התלמידים המסיימים מידי שנה את כיתות ח׳, קיימים, לפי ההערכה, יותר מאלפיים, הנמצאים במצבו של רפי: בוגרי עממי שהם חסרי השכלה יסודית כלשהיא.

מה עולה בגורלו של ילד כזה? את לימודיו אינו יכול להמשיך. לבית־ספר מיקצועי אינו יכול להתקבל. הוא מצטרף אל המחנה הגדול של אלה שנשרו מהלימודים, ניפלט אל הרחוב או הוגף לשוליה של בעל־מלאכה.

בעוד שלמילחמה בתופעת הנושרים מגייסת המדינה „קציני ביקור סדיר" ועובדים סוציאליים, ונילחמת בכל האמצעים שבידה כדי להחזיר את הניפלטים ממעגל הלימודים אל בית־הספר העממי — הרי אין כל מיסגרת ממלכתית לטיפול

לטלה זה שבוע של שיחרור מלחצים מעיקים, בעיקר פיזיים. תלבטים אם להיענות או לסרב ייפתרו אם תפגשי בן מזל אריה בסוף השבוע. אל תסרבי. בן טלה שזכה להצלחה בשבוע שעבר עלול למצוא עצמו מבודד. גלי יותר עורמה בעסקים ותצליחי להתגבר על כמה מיכשולים המטרידים את מנוחתך. בת טלה הרבי לחמר השבוע. חישמרי מבן־אדם הלבוש בחליפה בחירה.

טלה
21 במרס – 20 באפריל

* * *

הצטברות ייתר של עצבים עלולה לגרום לך להתפרץ ולהזיק לעצמך. גלולות ארגעה או מנוחה בבית־הבראה ישפיעו עליך לטובה. נטייתך הטיבעית, להמר על דברים חסרי סיכויים של ממש עלולה להפיל השבוע בפח. פקחי עיניך והישמרי. מחלה קלה עלולה לפקוד את ביתך. טפל בה לפני שתדביק את שאר בני ביתך.

שור
21 באפריל – 20 במאי

* * *

אם אתה חושב על בילוי חופשה קצרה בעתיד הקרוב, זה הזמן המתאים לתכנן את הפרטים באופן מעשי. מוטב שתצא לחופשה זו בחברת קבוצת אנשים מצומצמת, ותניח להם את מלאכת התיכנון וקביעת התאריך. מכתב רישמי שאתה עלול לקבל בסוף השבוע, יגרום לך אי־נעימות מבחינה כספית מיידית.

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

* * *

יום ד׳ פתח פרק חדש במאבקך המיקצועי או האישי. אם תדע להסתכל מסביב לפני שתקפוץ, לשקול את כל האפשרויות ולא להיכנס להתנגשויות מקרוב — יש לך סיכוי להרחיק לכת. פגישה עם נערה בחירת שיער תוביל אותך לבחירה מביכה. תצטרך להחליט — ומהר, אחרת תפסיד הזדמנות רומנטית גדולה מאוד. היזהר מלהסתכן השבוע יותר מדי.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

* * *

אט־אט, מתחילים מאמציך המהוססים לשאת פרי. דאג שלא יקלקלו לך את העניינים, ועוד יותר — שאתה עצמך לא תקלקל לעצמך, מתוך חזנחה או מתוך שינאה עצמית. זכור שלא רק אתה אדם עם כבוד עצמי. לביאה: הוא אוהב אותך, אבל אם תלכי בדרך שהחלטת, כלפיו, את עשוייה להפסיד אותו. כסף ממקור סמוי יגיע לידיך. היזהר! זה כרוך בהתחייבויות שלא ברור אם תוכל למלא. צבע כחול טוב השבוע.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

חשבת שלא תגיע לזה? ובכן, השבוע זה קורה. אבל רק לאחר מאמצים ארוכים ויקשים, ובעזרת ידידים שלא ידעת כלל שיש לך. כסף לא מועט מתלווה לשינוי החיים הצפוי לך בעתיד הלא־רחוק. אבל היזהר! מישהו זומם לקלקל את השורה. ואתה, האוהב תמיד לנצל את המצב עד למכסימום, עשוי להסתבך בהרפתקה מיותרת, שתעלה לך הרבה כאב־ראש, אם כי תגרום לך מעט הנאה. צפה למכתב בלתי־רגיל ממקום רחוק.

בתולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

כתבת הרבה השבוע במיסגרת עבודתך. אך למרות ששורה עליך המוזה והיית מעדיף לנצל זאת ל־כתיבה לשמה, אתה מוצא את עצמך שנון, עם נטייה ביקורתית חדיפה, הכותב ומדבר קצרות ישר לעניין. אל דאגה, תרגיש עוד השבוע בתמורה שתחזול בגישתך לחברה הסובבת אותך במיסגרת עבודתך וחיי משפחתך.

מאזנים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

כוכב מארס, שהוא כוכב האנרגיה, משפיע ביותר על פעילותך, לחיוב או לשלילה. משהו, שיש בו שמץ של הרפתקנות, מתעורר בך, ולכן מוטב אולי שתרסן את עצמך, אם ברצונך להטות את אפיק הפעילות שלך לכיוון קונסטרוקטיבי. אתם עלולים למצוא את עצמכם מעורבים בסצינה של קינאה. תצטרך להקריב משהו כדי לזכות ביחס הנראה לך חיוני ביותר לשיווי המישקל הנפשי שלך, המתעורר כתוצאה מהפעילות שלקחת בה חלק.

עקרב
23 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

הענן הכבד שהיה מונח על זכרונך ועל תקוותיך מוסר. השבוע על־ידי חווייה פשוטה, תמימה, ובלתי צפוייה. את מוצאת עצמך בחברתם של אנשים מסוג אחר לגמרי, והם מטהרים את מצב־רוחך ואת מסוגלת, שוב, ללכת בגנים ובשבילי החיים כאילו וניתן לך להתחיל הכל מחדש. אותו בן קשת שעליו עברה חווייה קודרת, יצא, לעומת זאת, פיצוי באושר אישי גדול.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

נו, עוד שבוע מאומץ שכזה. אבל אם את עושה את כל המצווה עלייך על־ידי ממוניך או הבוסים שלך — יבוא הפסדך (בזמן) על שכרך (ביוקרה ובהתקדמות). אל תבזבז! עד לשבוע הבא אתה חייב לקמץ בהוצאות ובהחלטות. לעומת זאת, זוהי תקופה מצויינת לתגות תוכניות, לחשוב דברים חדשים. בת גדי — לבשי אדום.

גדי
22 בדצמבר – 19 בינואר

* * *

הבעייה העומדת במרכז השבוע, בן דלי, היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — מצויין. כל אשר תעשה העלול לפגוע בה — מסוכן מן הרגיל. גש לרופא, לבדיקה שיגרתית, ואל תזניח את פוליסת־הביטוח בגלל הצלחתך העסקית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפיננסי — אך מס הכנסה...!

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

מצבך הנפשי מוסיף להשתפר — וזאת, בזכות תיכרויות חדשות, ועל־יסוד כמה התפתחויות המוכיחות לך, כי יש לך כל הסיכויים לפענח את הקשרים שקשרו אותך למצב סטאטי. כישרונך יתגלה ברבים ממכתך ולשימחתך. אל תהיו שוטים, בני דגים: נצלו זאת לפרנסה.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

המשוררת הערבייה היחידה בישראל היא נערה ברמלה

ס יהאם דאוד היא משוררת צעירה, השרה משירי ציון. היא שרה על הארץ בה ינץ השקד והתומר, על נופת צוף ההרים, על סנסיני התמרים, על עמק השרון, הלבנון הישן, על הטל בחרמון, ועל דמעותיה המרוות את עפר הרגבים, את ארץ כנען ומיבחר ההררים, את הכרמל וקריית היערים.

אלא שארץ ציון, עליה שרה סיהאם, אינה הארץ עליה שרו ביאליק או יהודה הלוי. זוהי ארץ אחרת, שבה צומחים תמרים ערביים, בה זורם ירדן ערבי, ועל גבעות הכרמל שלה מטפסים עצי־זית ערביים. זוהי ארץ ערבית, אבל סמליה נשארו אותם סמלים: השמש, הרימון, הזית, השקד, נושאים לגעגועים של דורות, שקיבלו כאן גילגול חדש. „השקדים נפזרים בדמי / למען קנות נשיקה מעורי." או: „לקחה השמש על גופי את / דיוקנה של יפו, משנה / את שמות רחובותיה, / ואת גווני התפוזים / יוצאים ממסמרים של דלת / ואין אני רואה עוד — / שמש!..."

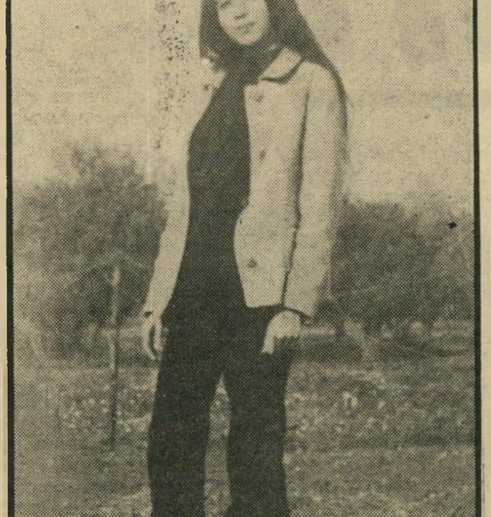
■ ■ ■

ב ין הערבים בישראל יש כמה משוררים. אין משוררות. סיהאם דאוד היא היחידה. „האשה הערבייה," היא מסבירה זאת, „אין לה זמן לקרוא שירים, ובטח שאין לה זמן לכתוב שירים. בדרך כלל היא לא גומרת בית־ספר תיכון, היא מתחתנת בגיל צעיר, יש לה הרבה ילדים, ויש לה הרבה עיסוקים בבית."

סיהאם היא בת תשע־עשרה. אין לה בעל, אין לה ילדים, אין לה עיסוקים מקובלים. היא מסתובבת במיכנסי ג'ינס, מעיל־רוח, שיער מפוזר, מופיעה בערבי־שירה, מפרסמת את שיריה בקשת ומוספים ספרותיים אחרים, היא לא נושאת עליה שום סימן למוצאה הלאומי, מילבד שמה: סיהאם. שבעברית פירושו חיצים.

היא גדלה כישראלית לכל דבר, ועד מילחמת ששת הימים לא הרגישה עצמה כלל כערבייה. היא גרה בבית קטן ברמלה, ושם למדה בבית־ספר תיכון יהודי. החברים והחברות שלה היו יהודים, השפה שלה היתה עברית, החומר הנלמד היה יהודי. „זה היה בית־ספר לתלמידים מצטיינים מכל הסביבה," היא מספרת, „לא הרגשתי כלפי יחס מיוחד. הדבר היחידי שהרגשתי, בהתחלה, היה התחשבות מיוחדת, וניסיון לעזור לי, כיוון שלא ידעתי טוב את השפה.

„אף פעם לא שמעתי מילים כמו ‚ערבוש' או דברים כאלה. מלים כאלה שומעים רק מעדות־המזרח, ובבית־

„שכנות יהודיות באות ואומרות לאמא שלי: ‚אני אפילו לבתי לא מרשה לחזור בשתיים בלילה הביתה.' אז אמא שלי אומרת להם: ‚אבל הבת שלך לא כמו סיהאם. היא לא צריכה לנסוע לערבי־שירה בגליל."

סיהאם נמצאת בקונפליקט לא קל בין רגשות אי־שיים לרגשות לאומיים. „אני אישית לא מרגישה שום קיפוח," היא מודה, „אין לי רגשי־נחיתות בין יהודים. כשאני מסתובבת עם אנשים, אני לא מבדילה בין יהודים לערבים. החברה הכי טובה שלי היא יהודיה. ואם יקרה לי ואני אתאהב ביהודי, אני אתחתן עם יהודי. אף־על־פי שאני לא אתאהב אף פעם ממבט ראשון, ואני לא אתאהב במישהו שלא מכבד את הדיעות שלי."

עד גיל 17 היא הסתובבה בין יהודים

עד שהיא גילתה פתאום שהיא ערביה

הספר הזה לא היו כאלה. לא היה ברור לי כלל ההבדל בין יהודי לערבי."

כל זה עד 67'. הפגישה עם הקרובים במחנות־הפליטים, אחרי המילחמה, שינתה לגמרי את כיווני ההתדהות שלה.

במילחמה עצמה היא ישבה עם שכנים יהודים במיקלט משותף, חיכתה יחד איתם לאות האזעקה, וקיוותה יחד עימם שהפצצות לא תגענה אליה. „הייתי אז בת 17," היא מסבירה, „זה היה בשבילי כמו מישחק. לא חשבתי של מי הפצצות, לא חשבתי שנהרגים במילחמה. רק אחרי המילחמה, כשפתחו את הגבולות, הלכתי למחנות־הפליטים, ומה שראיתי שם השפיע עלי כל־כך, שקשה היה לי להמשיך בלימודים. פתאום הרגשתי שאני שייכת להם."

היא עובדת כמתרגמת בין יהודים. היא מפרסמת את השירים שלה במוספים יהודיים וערביים כאחד. „את מה שיש לי להגיד אני אומרת לכולם," היא מודה, „כולם שווים, אני לא מבדילה בין יהודי לערבי."

ויחד עם זה היא שרה מעין קינות על הארץ המחרוסה, מעין שירי־מחאה נגד מי שלקח מהזיתים את צבעם הירוק, ושינה את שמות רחובותיה של יפו, שירי געגועים לבית שנלקח, לתחייה מחודשת: „הלילה ארך / וכשנוחת ערפל על הנמל / וכשבוכים הבריות, העננים, וידי הזאטוטים המנפנפות פרידה / מתאבדים אז פני הלבנה על החוף / והתחייה גוועת בעינינו כאשפתות / ואני מקושטת שאריות הציפייה מעל המדרכה, מעל האבנים. / יעמוד לו הבית כאשר יעמוד — לעולם יצפה לאוהבו."

אפשר להחליף אהוב - אך איך מחליפים מולדת?

באותו זמן היא גם החלה קוראת שירה ערבית (בעיקר: מחמוד דרוויש) וכותבת שירה ערבית. „בהתחלה לא ידעתי בכלל אם מותר לי. אני הרי נולדתי אחרי 48', ותמיד אמרו לי: את ישראלית, את לא ערבייה. לא ידעתי אם מותר לי בכלל להזדהות עם ערבים.

„אבל בלי שאדבר על זה, התחלתי להרגיש שביאליק הוא לא שלי, והישראלים לא בדיוק אני, והעברית לא שפה שלי. כי ביאליק כותב על העם שלו. חושב על המולדת שלו, ובאותו זמן הוא רוצה, אולי, לקחת משהו שלי. זאת אומרת, שאם יהיה לו טוב, יהיה לי רע, ולהיפך."

כל אלה היו מחשבות שעלו בה תוך קבלת מעין זהות חדשה, כתוצאה ממגע עם חברה חדשה שהגדירה אותה כערבייה. ואכן בשירים שלה יש הרבה מאוד געגועים אל התפוזים של יפו, אל חשמש של יפו, והרי ליפו היא יכולה לנסוע מתי שהיא רוצה.

„בכל זאת אני מרגישה שזה לא שלי," היא מסבירה, „כשאני יושבת עם כל מיני אנשים בגדה, אנשים שמתגעגעים לארץ שלהם, אני מרגישה כמוהם. אני מרגישה את הגעגועים שלהם."

■ ■ ■

ב שירים של סיהאם דאוד מתקשר האישי והכללי־הלאומי באופן מאוד ברור. שירי האהבה הם שירי אהבה לגבר ולמולדת כאחד: „לא יטלו מהזיתים את ירקותם," היא אומרת, „כי דימעתי כצבע עיניך / ירוקה." או: „הארץ נצחית כשמש, כיום / בילדות / דע את גופי / עתה הנני בין קווי ידיך / קוראת את תווי פניך / מבקשת את מפתי בין טבעות עשנך / וגופי מיובש / אראך רחוק... רחוק / כחלקת אדמתנו הקטנה / ואני... קרבה! — — — —"

„זה קשור אצלי יחד," היא מסבירה, „כשיש לי חוויה עם מישהו, ואני רוצה לכתוב על זה שיר, אני שוכחת את האדם ואני שוכחת את האהבה. הם נשארים ברקע, ומתקשרים עם המולדת והנוף. לפעמים אפילו המולדת נעשית יותר חשובה מהאהוב. למשל, בשיר אחד כתבתי משהו כמו: „אני לא אבכה כל זמן שהכרמל והזיתים יקרים לי יותר מהנשיקות שלך."

כיצד מקבלת הסביבה הערבית בחורה צעירה, שעדיין לא התאפסה וכותבת שירי־אהבה, ומסתובבת במיכנסי ג'ינס בחברה של יהודים וערבים כאחד?

„ברור שההורים שלי רוצים שאני אתאפס, אבל הם לא מעזים להגיד לי את זה. נכון שבהתחלה זה היה קשה לי, אבל עכשיו, אחרי שההורים שלי שמעו מכל מיני אנשים על השירים שלי, הם מקבלים את זה שאני לא כמו כל בחורה.

„זאת לא סתירה שלי," היא מסבירה, „זאת סתירה של כל הערבים הגרים במדינה. לא יודעים מה לעשות. מזדהים עם הערבים, אבל גרים כאן, עם חברים יהודיים וחברות יהודיות, ולא יודעים איך לצאת מזה. רוצים שהפליטים יחזרו, כי יש שם קרובים שלנו ואחים שלנו, אבל אם יחזרו לא יהיה ליהודים איפה לגור. ולא יודעים מה להחליט. מחפשים פיתרון לסתירה, ולא מוצאים. „חושבים שהפיתרון יהיה לגור יחד, אבל איך?"

(המשך מעמוד 32)

ניות הלימודים המתואמות ליכולת תפיסתם.

בעזרת מורה, מדריך חינוכי, אם־בית, עובד סוציאלי ופסיכולוג העומד לרשותם במרכז הנוער, יכולים התלמידים לקבל שם טיפול אישי יותר. תוך השנתיים או השלוש, שהם אמורים לשהות במרכז, מ־שעה 8.00 בבוקר עד 4.30 אחר־הצהריים, נעשים מאמצים להקנות להם יסודות רא־שונים במיקצוע כלשהו, מנגרות ומסגרות ועד ספרות ותפירה לבנות, ותוך כדי כך לאפשר להם במיסגרות של הוראה משקמת, להשלים את מה שהחסירו בשנות הכי־שלון שלהם בבתי־הספר.

מספר יהושע קולסקי, מנהל מרכז הנו־ער באשדוד, בו לומדים כיום 227 תל־מידים ב־16 כיתות, והמוצג כדוגמה להצ־לחת שיטת שיקום זו: „אחת המשימות הראשונות שלנו כאן היא לטעת בתלמיד ביטחון עצמי אחרי כל השנים בהם ראה את עצמו ניכשל ונחשל. ברגע שאנחנו מוכיחים להם שהם מסוגלים ללמוד ולע־שות דברים, פתוחה הדרך לשיקומם. המר־כז אינו סוף הדרך עבורם, אלא התחלת הדרך. מפה הם יוצאים לחיי העבודה. וזהו אולי המקום היחיד בחייהם בו הם זכו עד כה לטפיחות על השכם.“

פיתרון לבעיה מעיקה. שישה מרכזי נוער מסוג זה פועלים עד כה בארץ. כולם באזורי פיתוח. לפני שנתיים אישרה הסוכנות היהודית תוכנית לפיה תכוון פעילותה של עליית הנוער בעיקר כלפי בני־נוער במצוקה, יוצאי סביבה חב־רתית־תרבותית מקופחת. על־פי מדיניות זו נקלטים מדי שנה כמה מאות תלמידים נוספים במיסגרת מרכזי הנוער. התוכנית היא להרחיב את המיפעל.

אמר על כך ישעיהו דקל, האחראי על מרכזי הנוער של עליית הנוער:

„זה לא בית־ספר תיכון ולא גימנסיה. אפילו לא בית־ספר עממי. אבל אנחנו סבורים כי מרכזי הנוער עשויים להת־פתח למיסגרת המשלימה של חינוך ה־חובה.“

אם תורחב רשת מרכזי הנוער, ותוכל לקלוט גם את מעגל הנושרים מבתי־הספר העממיים, ולכוונם ללימודים מיק־צועיים עוד בכיתות הנמוכות של בית־הספר, תוך לימודים עיוניים שיותאמו ל־רמתם — היא עשוייה להיות פיתרון ל־אחת הבעיות החינוכיות והחברתיות ה־מעיקות ביותר במדינה.

מנגנון

אסור להשמיע ביקורת

לקראת הבחירות, נקבע רשמית, ובניגוד לחוק, כי הרדיו והטלוויזיה אינם עצמאיים, אלא חייבים לשרת את הממשלה

עד השבוע, נמשך עדיין נסיון העמדת־הפנים. השבוע, עם היכנס ההכנות למע־רכת הבחירות להילוך ראשון, עלה ה־מסך, ונחשפה האמת:

הרדיו והטלוויזיה, שלפי החוק הם רשות עצמאית שאינה כפופה לממשלה — הינם, למען האמת, כלי־שרת בידי הממשלה.

אסור. אמת זו, שעד היום ניסו דוברי הממשלה להכחישה, נחשפה במכתב רשמי שהופץ בין עובדי רשות השידור. כתב נתן כהן, היועץ המשפטי של הרשות, ל־עובדי הרשות: „לקראת הבחירות, מן הראוי להביא לידיעתכם את האיסורים ה־חלים עליכם... אסור לבקר את המדיניות של הרשות, של הממשלה או של אחד ממשרדיה, במסיבת עיתונאים, בראיון עי־תונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, ב־עיתון או בספר.“

היה זה, סוף־סוף, אישור רשמי ל־טענותיהם של אישי־ציבור מכל גווני קשת האופוזיציה, שטענו ללא הרף כי קיימת ברשות השידור רשימה שחורה סודית, שאת שמות חבריה אין להזכיר.

דמוקרטיה מיותרת. כל זאת הוכחש עד היום. ממשלת ישראל היתה מודעת לעובדה, שאחד הסממנים של דמוקרטיה אמיתית הם רדיו וטלוויזיה עצמאיים.

אולם עם התקרב מערכת הבחירות, הפך המאמץ לשמור על התדמית הדמוקרטית ליקר מדי. וכך, בניגוד לחוק, שלפיו אין לממשלה כל מעמד מיוחס ברדיו והטל־וויזיה — יצאה ההוראה כי אסור להשמיע בהם ביקורת על הממשלה.

אליהו חדד ואשתו החדשה

זהבה בת ה־19. אליהו בן ה־45, שהתגרש מאשתו הראשונה, אם ארבעת ילדיו, נראה בתמונה זו בטקס נישואיו לזהבה, שעזרה למשפחה בגביית הכסף, עם שני בניו, אבי בן ה־27, וקדוש בן התשע. הבן אבי הפך לא מכבר את אביו לסבא.

בחזית שכונת ההתקווה

„כ שהתחילו היריות, הייתי עומד על יד מכונית גדולה של תנובה. מיד התכופפתי מאחורי המכונית, והתחל־תי מחפש מאיפה יורים.

„השעה היתה אחת, או אחת וחצי, אחרי חצות. הנהג של המשאית התחנן שנעזוב את המכונית שלו, שהוא יוכל להסתלק. הייתי שם עם עוד כמה בני משפחה.

„הבחנתי מאיזה כיוון באות היריות — ומה אני רואה? משיח פוזיילוב מתקרב אלינו, עם שני אקדחים בשתי הידיים, ויורה בלי הפסק, וצועק: „נו, בואו אלי.“

„איתו היו כמה חברים שלו. כמה כדו־רים עברו לי ממש בין הרגליים.“

בספרו על החוויה המרעישה שעב־רה עליו, לא נראה רחמים חדד מזועזע ביותר. רחמים הינו גבר חסון, בשנות הארבעים שלו, המתנהג בנימוס ומדבר בשקט, אך הנראה בהחלט כמי שאינו נב־הל מכמה כדורים שנשלחו לעברו.

השבוע הוא שוחרר מהמעצר. אליו נל־קח בעקבות קרב־האש שפרץ בשבוע ש־עבר בחזית שכונת התקווה. יחד איתו נעצרו שני אחיו, אליהו ובנימין (32) — שנשארו עצורים. היה זה לאחר שפרק־ליטם, עורך־הדין דרור מקרין, עירער על החלטת שופט־השלום לעוצרם ל־15 יום, והשופטת המחוזית חנה אבנור דחתה את העירעור.

משיח פוזיילוב, שלדברי רחמים היה התוקף — לא נעצר כלל.

לרחמים עצמו אין הסבר לתופעה מופ־לאה זו. אולם למשטרה יש חשדות, ש־מטר־היריות לא היה כלל חד־סיטרי, וכי לפחות אחד מהאחים חדד השיב אש, באותו לילה.

עסק של האחים חדד הוא פרוטקשן — רשת־הגנה על הסוחרים בשוק התקווה. עד כאן, מסכימים להגדרה זו גם האחים חדד עצמם. מכאן ואילך, נחלקות קצת הדיעות. לדעת המשטרה, ולא רק ה־משטרה, הסכימו הסוחרים והרוכלים לק־

תפסתי את היורה

ע ? המשכו של אותו לילה, ממשיך רחמים חדד ומספר:

„כשמשיח היה במרחק עשרים או שלו־שים מטר ממני, יצאתי מהמקום שלי מ־תחת למכונית, ועשיתי סיבוב מאחוריה. כשהוא התקרב, קפצתי עליו ותפסתי אותו חזק. הוא הצליח למשוך את עצמו מהחי־בוק שלי, והשאיר בידיים את הסוודר שלו, וברח.

„אחרי כמה רגעים, הגיעה גם המשטרה. הם עצרו את האחים שלי ואותי, למרות שלי אין קשר עם העסק של האחים שלי.“ ועל זה בדיוק, מסתבר, נסבה כל ה־פרשה: על העסק של האחים של רחמים. לטענת המשטרה, ולא רק המשטרה, ה־

14 שנה שלטו האחים חדד בשוק התיקווה - המישטרה הכירה את ארגון הפרוטקשן שלהם - עד שהתחילו היריות...

בל על עצמם הגנה זו בלית־ברירה — לאחר שקיבלו מהאחים חדד הצעה שאין לעמוד בפניה, כלשון הפתגם. לדברי ה־אחים חדד, הם לא איימו מעולם על אף סוחר, מעניקים הגנה ושמירה רק לאותם לקוחות המבקשים זאת.

„אליהו ובנימין שומרים בשוק התקווה כבר 14 שנה," הסביר רחמים, בעצמו בעל מסעדה בשכונה, את העסק של אחיו.

עבודת השמירה, מסתבר, איננה כה זוהרת, כפי שמאמינים כל אלה הרוצים להידחף לתוכה. „לא קל לעמוד כל הלילה על הרגליים, ולסייר עשרות פעמים בין

כל המשפחה

שלושת האחים חדד ובני משפחותיהם, מבלים במסעדתו של רחמים חדד, ברחוב אצ"ל, מול השוק. ראשון מ־ימין, עומד — אליהו, יושב — בנימין. משמאל, מחייך עם סיגריה בידו — רחמים.

הסימטאות בשכונה, כדי להבטיח את ה־רכוש של הקליינטים. למרות זאת, עבדו האחים שלי בנאמנות כל השנים, ול־קליינטים שלהם לא נגרם שום נזק.

עד שלפני שבועיים התחילו ההצתות. דוכנים וחנויות של קליינטים שלהם הת־חילו לעלות באש. בגלל זה, יצאנו כל המשפחה לעזור לאליהו ולבנימין להת־גבר על המצב. היינו בסיור מוגבר כזה, כשהחלו היריות עלינו."

משיח פוזיילוב, שלדברי רחמים היה האיש בעל שני האקדחים, הינו בעל דוכן בשוק, ומוכר אבטיחים בעונה — עסק מכניס מאוד.

רחמים חדד מכחיש כי השתתף בקרב־האש: „יש לי אקדח ברשיון. לא השתמשתי בו. השוטרים בדקו אותו, והחזירו לי אותו. אחרי זה באו ולקחו אותו שוב.

„אחרי המעצר הראשון של שבעה ימים, לא ביקשו להאריך את מעצרי. אבל ה־אחים שלי נשארו במעצר — ומשיח וה־חברים שלו מסתובבים חופשי."

נסיונה של קבוצה מתחרה לשבור את המונופול בן 14 השנים של האחים חדד — אינו מרשים במיוחד את האחים. הם נר־אים, מדברים ונוהגים כאילו הם בטוחים בעצמם, ובכוחם לשמור על הביזנס.

עד כדי כך בוטחים בעצמם — שהם הכניסו חידוש פיקנטי לעסקי הפרוטקשן: בניגוד לגובים המסורתיים בעסק זה, שהם בדרך כלל ברנשים קשוחים ואלימים, ש־הופעתם בלבד דייה להבטיח את שיתוף־הפעולה מצד הלקוח — מפעילים האחים חדד גובה ממין חדש.

זוהי זהבה, אשתו הנחמדה והצעירה — בת ה־19 — של אליהו חדד, בן ה־45 (שהוא כבר סב לנכד, ובנו הבכור הינו בן 27).

סיפרה השבוע הגובה המקורית על דרכי עבודתה:

„אני הגובה היחידה של העסק שלנו. יש לנו קרוב ל־300 בעלי חנויות ודו־כנים. כשבעים אחוז מהם משלמים עד שש ל"י לשבוע דמי־שמירה. אבל ישנם כאלה שמשלמים גם לירה אחת.

„לצד התכנסות, יש לנו גם הרבה הו־צאות. לפעמים, כשהיה צורך, היינו לוק־חים עוזרים, ומשלמים להם 35 ל"י ללילה."

אבל הצרות האמיתיות התחלו לאחר ה־יריות: „המשטרה אמרה לאנשים לא לש־לם לנו יותר דמי־שמירה. אתה לא מאמין? תבוא איתי, ותשתכנע."

בדוכן אחרי דוכן, בחנות אחרי חנות, חזרה על עצמה אותה גירסה. לא היה ספק: המשטרה הורתה לבעלי עסקים בש־כונת התקווה להימנע מתשלום דמי־ההגנה לאחים חדד.

המשטרה אכן הודתה שבעקבות היריות, החלה חוקרת את עסקי הפרוטקשן בה־תקווה. לדברי המשטרה, ניגבו דמי־השמי־רה מהרוכלים והסוחרים באיומים — אולם איש מהם לא העז להתלונן. רק לאחר מעצרם של האחים חדד, הצליחה המש־טרה, לדבריה, לשכנע את המאויימים לד־בר, ועתה יש בידיה 17 עדויות של מת־לוננים, לפיהן אולצו לשלם את דמי־השמירה תחת לחץ ואיומים.

זהבה ורחמים חדד מכחישים בתוקף כל קשר ללחץ ואיומים: „אחרי ההצתות, שי־למנו אפילו פיצויים לקליינטים שהעסקים שלהם נפגעו," טוענת זהבה. המשטרה דו־חה את דבריה, טוענת כי הנפגעים הכחישו שקיבלו פיצויים כלשהם.

קורבנות אדם

כך או כך, לא היה ספק השבוע שקרב־היריות הלילי יגרום לשינויים דרסטיים בחזית שכונת התקווה.

ברגע ששליטתם התערערה, והמאבק עלול היה לגרום — ואולי עוד יגרום — לקורבנות אדם — החליט מפקד המחוז, ניצב דויד עופר, לחסל את שליטתם של האחים חדד בשוק.

השאלה היא רק — למה יגרום חיסול שליטה זו? האם בעקבות כך יחוסלו גם עסקי הפרוטקשן בשוק — או שמא רק יוחמר המצב, וכוחות חדשים ייכנסו לעסק המרשך, המכניס אלפי ל"י לחודש — בהשקעה אפסית של איומים והצתות?

התשובה נראתה ברורה מאוד השבוע, כאשר מאחורי הקלעים התכוננו היריבים להמשך הקרב.

נציגת הארגון

זהבה חדד (מימין) הינה גובת־הכספים של ארגון השמירה של האחים חדד. מדי שבוע, עוברת היא בין דוכני הפירות והירקות, והחנויות הקטנות שבשוק, גובה את „דמי־השמירה השבועיים. לאחר מעצר האחים חדד, נפגע הביזנס, בעקבות אזהרת המישטרה לקליינטים שלא לשלם דמי־שמירה.

סוף המירוץ

(המשך מעמוד 27)

הרגעתי את המשורר וסיפרתי לו שלא רק שלא היתה כל חדירה אלא שאני ואותו שחקן כלל לא הרגשנו באותו מעמד ש־אנחנו שייכים לשני מינים שונים.

שיר על מערך השלווה

צינות הקיאנה שערך לי אבידן לפני ואחרי גירושינו, נמשכו תקופה די ארוכה. הן היו הופכות לתגובות אלי־מות ביותר מצידו בכל פעם שהיה מגלה שאני מופיעה במקומות בילוי ציבוריים בתל־אביב, בגפי או בחברת אחרים.

אבידן ניסה לשכנע את כולם, ואותי בכלל זה, שעם גירושי ממנו גזרתי על עצמי גלות מתל־אביב, ואין לי עוד שום זכות, מוסרית או אחרת, לשהות בעיר הגדולה הזאת. עד היום איני יורדת לי־סוף דעתו בעניין הזה. הוא התנהג כמי שמפתח העיר שמור בידיו ושבזכותו לקבוע מי רשאי להכנס בפתח העיר ומי לא. הוא לא יכול היה לסבול את נוכחותי הפיזית בתל־אביב ופעל באמצעים פיזיים לסלק אותי מכאן.

נדמה לי שבתקופה זו התמוטטה לילי אבידן סופית. נכנסתי למשבר חריף מאוד. וירוס הפאראנויה תקף אותי. פחדתי ב־תקופה זו מכל דבר שהזכיר לי את אבידן. ומכיוון ששום דבר לא הזכיר לי אותו יותר מאשר אני עצמי, פחדתי גם מעצמי.

ויסלחו כל אותם אנשים שנסגעו ממני בתקופה נוראה זו. לא היתה לי כל כוונה רעה במעשים שעשיתי אז. פשוט הדברים לא היו בשליטתי. הרגשתי נפשית כאשה בת 40, מרירה ומתוסכלת. אומנם כלפי חוץ, בעזרת מלבושים ואיפור, ניסיתי לשמור על חיצוניות נוצצת. אבל בתוכי ניהלתי מאבק עקשני. היה זה המאבק על הרצון להישאר שפויה ולהוכיח לדויד אבי־דן שאני משהו גם בלעדיו.

אולי דברים אלה ישמשו לקח לאלה התועות בדרכי החיים, בין הרצון לחיים שלווים לבין יצר הפירסום והחשיפה ה־עצמית. אין לי טענות נגד יצר זה, בו התברכתי גם אני כפי שהספקתם ודאי להיווכח. אך היום, כשאני יכולה להעיד על עצמי שאני כבר ילדה גדולה, אני מוכנה להעיד ששנת שקט ורגיעה אחת בירושלים בנתה בי מערך שלווה כזה המסייע לי בחיי הפרטיים ובעיסוקי, יותר מאשר הרבה שנים סוערות יכלו לעזור לי.

דויד אבידן הוא עד היום הסוכן האישי שלי ותתפלאו ודאי לשמוע שכיום אנחנו בהחלט ידידים טובים. לא מפני שהת־אהבתי בו לפתע מחדש. פשוט למדתי להבין שלכל אדם יש דרך חיים משלו ומהירות אישית משלו, הפסקתי לשנוא את האיש הזה, כי הפסקתי לשנוא בכלל. החלק הזה שהיה בי — של חשנאה — מת ואני שמחה על כך.

אל תנסו להבין את השינוי שהתחולל בי. גם אני איני מבינה אותו, אבל טוב לי.

תקופה ארוכה לא כתבתי שירים. יכול להיות שבסינה מסויימת בתוכי חששתי שאנשים יראו בשירתי רצון להידמות אל המשורר חידוע. אך בשלב מסויים הבנתי, שלי עצמי אין כל קשר לכך. אני כותבת שירה מגיל 14. נכון שקיבלתי תמריצים מהמשורר ואף למדתי רבות מאביר השירה העברית, ועל כך נתונה לו תודתי.

השיר האחרון אותו כתבתי, נכתב בתוך מערך השלווה שבניתי לעצמי מול הרחוב הסואן, שאינו מפריע לי עוד:

הכל נמחק נשחק נדחק, / שולחן ערוך לשניים.
סתם בוקר, שמש בפינה / מהחלון כוכב יחיד
עצוב לאנשים, לב כואב / למה כל הארץ כוכב
זה לא צודק שכואב / תקיעת כף הפסקה.
בחוץ מירוץ לשלווה / בשלווה מירוץ שלווה
בג'ינס משופשפים / מארש דח פנטגון
הריעו לסמים מיצעד / בכדור עגול אל המרכז
בלי כדורי מלחמה / על סף השיגעון
בריחוף על יבשות / יסתובב הכדור
השמש תזרח / והאופנה שנות השלושים
בג'ינס משופשפים / מארש דה שלווה.

שלום לכם קוראי היקרים. והלוואי ש־פרקים אלה של זכרונות נשואי האומ־ללים יביאו לי את מזלי.

ילדי
הטבע
יוגורט עם פרי טעים וטבעי, זהו דנונה
היוגורט היחיד בארץ המכיל
פירות טריים וטבעיים.
תות שדה, מישמש, אוכמניות.
דנונה-יוגורט מפורסם
ברחבי אירופה הודות
לטבעיותו הבריאה והטעימה.
יוגורט עשיר בויטמינים
ודל שומן-1.5% בלבד.
יתרון נוסף וגדול-דנונה תמיד
מוכן לאכילה כי אין כל צורך
לבחוש אותו.
יוגורט דנונה-מיוצר ומוגש ע"י
מחלבות שטראוס נהריה.
דנונה של שטראוס
שטראוס
DANONE
YOGHOURT
DANONE

סיקורת

הקאפיטל של לנין

בימים הטובים דיברו על התנ"ך כעל הספר המתורגם ביותר בעולם. אלא שמאז תירגמו אותו לכל השפות, באו אחרים ומשכו את תשומת־הלב של המוציאים לאור.

לפי סטאטיסטיקה שנערכה לאחרונה, מסתבר שממלא־המקום של התנ"ך הוא לא אחר מאשר ולאדימיר איליץ' לנין, אשר זכה לכבוד להיות הסופר המתורגם ביותר בעולם לסוף השנה שעברה.

מספר התירגומים לכתביו — 448 — עולה בהרבה על כל מתחריו. שקספיר המיסכן הוא במקום השני, עם 141 תירגומים בלבד, ז'ול ורן שלישי (128), ו־ג'ורג' סימנון, אביו הרוחני של המפקח מגרה, רביעי (119).

אילו היה עדיין ולאדימיר איליץ' בין החיים, היה יכול לחיות, מהתמלוגים ה־מגיעים לו, כקאפיטליסט מובהק עד סוף ימיו, ואפילו להשאיר ירושה שמנה ל־משפחה.

בידור

דודאים ברי־בוע

מי הם הדודאים יודעת כבר כל הארץ. ואשר לסוזן ופרן — אם כי הן ותיקות פחות, קנו לעצמן גם הן שם בעולם־הזמר הישראלי. מכאן, שמיזוג בין שני הצמדים התבקש כאילו מאליו — בהתחשב בעובדה שהרפרטואר שלהם דומה, הטעמים המו־סיקליים שלהם דומים ודרך הביצוע של השירים דומה.

ואכן, קשת בענן היא בדיוק התוכנית לה אפשר לצפות. אוסף שירי־עם מכל ה־עולם, רובם מוכרים היטב בשפת ה־מקור, תורגמו לעברית ומושרים בנועם על־ידי הארבעה. מדני בוי האירי לפנינת המערב האמריקאי, דרך זמירות ופזמונים שמזכירים את שלישיית קינגסטון או את האורגים. בתוספת הרבה הומור בעזרתו האדיבה של ישראל גוריון, שהופך את הסיפור על הגברת שבלעה פרפר (זוכרים

ארבעת הדודאים
גבר ואשה בדמות אחת

את בורל אייבס שר זאת?) להצגה וירטואוזית פרטית משלו, ומוסיף עליה פארודיה לשירי־אהבה מן המאה ה־16, בה הוא מגלם את דמות הגבר והאשה גם יחד.

בקיצור, ערב שירים טובים וישנים, ש־כמותם כמעט ואין שומעים עוד מאז רועמים התופים מעל גלי־האתר. ואם כמה מן התרגומים אינם הולמים כל־כך את השירים (למשל ברגע הראשון בו ראיתיך), הרי המנגינה לעולם נשארת.

והדודאים עם סוזן ופרן, משרתים היטב את המנגינה.

ספרים

לראות את המוות

ולחיות

„רגל של בובה". מאת יעקב ה־עליון. הוצאת עם־עובד, תל־א־ביב. 213 עמודים.

„אהיה נכה לצמיתות. אך גם אדע כי אם רוצה אני, ככל האדם אני."

משפט קטן זה נבלע כמעט בפתח־הדבר של יעקב העליון לסיפורו רגל של בובה, אך הולך ומגדיל את אורו, כלפיד בוער, לאורך 213 עמודי הספר.

רוב העמודים ריחם ריח הדם והסבל, שהיו מנת־חלקו של עיתונאי בן 29, שיצא למלחמת ששת־הימים כשהוא נשוי שמונה שנים, אב לילדה בת שנתיים וחצי ובעל דירה חדשה — וחזר מן המלחמה כשהוא בעל תעודה המעידה על 72 אחוזי נכות, שהם למעשה 115 אחוזים.

אך מבעד לזעקת־הכאב והזוית סמי־ההרגעה, דרך העולם הסגור שבין סורגי המיטה בבתי־החולים, הנאקות והשיניים הנוקשות של מרכז השיקום — בוקעת התקווה הגדולה לרצון־הברזל של האדם: אם אתה רוצה — אתה יכול.

ספרו של העליון אינו דן בנושא בלבד. ישנם אנשים שדי להם לעבור במסדרון בית־חולים, וכבר ברכיהם פקות. אבל ה־חוויה שמעורר הספר, בעוצמה רבה, היא נסיון דו־ערכי: על אף היותו מלא תאורים כואבים — הוא מרתק כלילה בלשית.

אולי משום שהעליון התברך בזיכרון חושני מפורט עד כדי התחיות מחודשת. אולי משום שהקורא חש עצמו שותף להתמודדות עם אוייבו האכזרי ביותר — המוות. בעצם הקריאה המרגשת, יש משהו מעין שותפות־בקרב נגד הייאוש, הסוף, הגסיסה, הגורל.

צידה השני של החוויה מוקדש לאלה שמזלם הטוב החזיר אותם חיים מן ה־מלחמה, ומזלם הרע הביא אותם הביתה פחות רגל או עין או יד — או שלשתם גם יחד. למרות הכאב, אין בספר טיפה אחת של מרירות או זעם, שהם מנת־חלקם של נכים אומללים רבים.

„יעברו שנים," כותב העליון, „עד ש־אוכל לבחון את עצמי, כדי שאקבע כי שקר אעשה, אם אומר ביני לבין עצמי, או באזני אחרים, כי השלמתי עם מה שאירע לי. אך גם אידע כי אי־השלמה עם הכפייה לשלם חוב, שאת שטרותיו אצטרך לפרוע עד סוף ימי — אין פרושה אי־הסתגלות."

זהו נסיון של אדם שנפגע על־ידי ה־מפלצת שיצר במו ידיו — המלחמה — וגבר עליה בכוחותיו שלו. אלה המשלמים את המחיר היקר שאחרי המלחמה, בכל יום ויום של ימי חייהם עשויים למצוא בספר מקור כוח ועידוד. האחרים, אולי יחשבו פעמיים, לפני שייחיו את המפלצת מחדש.

אהובי הוויבראטור

„מה שעשה דודי לדודתי בגינה ומה שיש לאחותי הקטנה." מאת מתי רגב. הוצאת „שירה מחתר־תית".

הוא בן 23, מנומש וג'ינג'י, לחמט בהחלט. במיקרה הוא יליד הפרובינציה הגדולה של הרצליה־פיתוח, הלא היא תל־אביב. אם היה כותב את פזמוניו החצופים במונ־מאר — היה כבר ודאי אורח קבוע של השאנטוניירים החצופים.

אבל הבורגנים התל־אביביים אינם שו־תים יין אדום, ואינם רוצים ספרות תועבה בסלון. משום כך הדפיס לו מתי רגב סיפרון צנוע וורדרד, לקח שולחן קטן, ונעמד באחת הפינות הלא־מגודרות של יריד הספרים בתל־אביב.

לידו עמד מוטי בהרב ומכר שירה, כשהוא קורא בקול גדול מחרוזיו. מתי, שהוא עצור ואלמוני מאד, לא העז לפצות פה. אנשים סקרנים נעצרו, נטלו חוברת, קראו וחייכו, קראו עוד וצחקו — וזרקו את הספר בשאט־נפש.

רגב

זוג בגיל העמידה עילעל בידיים משו־תפות בדפי הספרון, ונראה נהנה מן ה־עניין. האשה רצתה לקנות. מתי היה מוכן למכור ב־6, ו־אפילו ב־4 לירות. הבעל לא רצה לק־נות. למחרת חזרה האשה לבד, וקנתה את הספר.

„כשמסתלק לו ה־נודניק האחרון / והכלים שוב במז־נון / אני מוציאה אותך עמוס מהא־רון / ומלקקת לך לאט עם הלשון / ...וביום שימאס לי מהכל / אכניס אותך מבריק וגדול / אקח את הגלולות וידען כולם / כי אתה לי היית יחיד בעולם / אהובי הויברטור..."

אלה הם כמה מחרוזי מתי רגב — על המאהב החשמלי של שנות ה־70. ואילו מי שסבלנותו כבר הגיעה לקיצה, בנושא המדובר ביותר בעיתונות הישראלית של שנת 73, יקבל סיכום מחודש של רגב בעניין:

„אלהים לא אוהב את הבתולות השומ־רות על גופן / ונתונות אותו מאכל לחלום ולזמן / בכלוב של בדידות וטיפשות ו־טוהר שמן / בשר ורדרד, שנרקב על סדין לבן / ...ואם תשמע על אשה שישנה במקרה לבדה / אז תקום ותבוא ותלך ותשכב לצדה / ותאהב אותה בכל אונך ובכל מאודך / ואלוהים ממרום יברך את מיטתך. / כי אלוהים לא אוהב שנשים ישנות לבדן...

טרשקובה חותמת לגילה אלמגור
פיתרון מבחוץ, לבעיות מבפנים

גילה ואשת החלל

א חת החוויות הנדירות של גילה אלמגור תחת שמי מוסקווה היתה פגישתה עם הקוסמונאוטית ולנטינה טרש־קובה, בפגישת היכרות מיוחדת שערך ועד־הנשים הסובייטיות למשלחות של שח־קניות מ־40 מדינות.

מתוך משלחות אלו הוזמנו רק שש שחקניות שלא מן העולם הקומוניסטי — ביניהן גילה.

הפגישה היתה מרתקת ביותר. השחקניות שאלו את הקוסמונאוטית לתחושותיה ה־נשיות לגבי המקצוע הגברי הזה. אחת מהן היקשתה: מה הטעם לבוזבז כספים כה רבים על טיסות בחלל, שעה שהאנושות טרם פתרה את בעיותיה האומללות? תשו־בתה של טרשקובה: דווקא התמודדות עם החלל החיצוני והכרתו עוזרת לפתרון בעיות של חיים על פני כדור הארץ.

■ ■ ■

ה לק מתוכנית הקונגרס ה־15 הבין־לאומי לתיאטרון הוקדש לנשים בלבד. כל אחת סיפרה על חשיבות התיאטרון במולדתה, על תפקיד האשה בתיאטרון ובאמנות, על נשים במישחק בכלל ועל סולם הרגישות המיוחד־במינו שיש ל־אשה, והמתבטא בתפקידיה באמנות.

מרגש במיוחד היה ביקור בבית־אבות לשחקנים בפנסיה. ביקור עצוב, אך לדבריה של גילה, מחווה אנושית נעלה לגבי כוכ־בים שדעכו עם הגיל.

חוויה אחרת, לנשים בלבד, היתה ביקור בתצוגת־אופנה. אמנם, מספרת גילה, ה־אופנה הסובייטית אינה בדיוק הצעקה האחרונה של פאריס או רומא, אך משום כך לא נועדה לדוגמניות בלבד. על המס־לול צעדו ילדות קטנות, נשים צעירות — וגם דוגמנית בת 60. אחרי הכל, גם בנות 60 צריכות להיות לבושות — ומדוע לא בצורה אופנתית!

■ ■ ■

ע ל התיאטרון הרוסי סיפר יעקב אגמון, בעלה של גילה, שהשתתף בדיוני הקונגרס, השתדל למען שיחרורם של זוג הרקדנים פאנוב, והירבה לבקר בתיאטרון מכל הסוגים: „ראינו את מחזהו של יבטושנקו בצל פסל החרות. זו היתה הפתעה מוחלטת לכל מי שמכיר את ה־תיאטרון הרוסי המסורתי, הרציני והכבד.

„הזיכרון שעוררה הצגה זו היה בין גבעת ספון־ריבר למחזמר שיער, מבחינת הלבוש והקשר בין השחקנים והקהל.

„לעומת זו ראינו בתיאטרון גטנקה הצגה בשם: לנטין וולנטינה, של מחבר מקומי. ניכרה בה התקדמות סנסציונית ברוח הזמן. גבר רוסי מנשק אשה צעירה נשיקה צרפתית אמיתית שאין ביגה ובין הנשיקות האפלטוניות, שאיפיינו את אמא רוסיה בקולנוע, ולא כלום.

„ראינו גם העלאה מרשימה של טורנדוט באופרה, כפי שבויימה על־ידי וכטאנגוב לפני 50 שנה. הביצוע נשמר בפקדנות, אבל הערות הליצנים בהצגה היו אקטואליות לגמרי.

„בכלל אפשר רק לקנא בתיאטרון ה־רוסי: האולם מלא עד אפס מקום, כולם לבושים כמו לחגיגה, לא שומעים ציוץ, והשחקנים מופיעים באווירה של קודש־הקודשים."

7 - 4 ביוני 1973

נא לזכור

ביום הבחירות!

הכנסת השביעית עוד לא סיימה את עבודתה. עוד מעט יתחיל בכל המיפלגות מחול־השדים על המקומות הריאליים ברשימת־המועמדים.

על רקע זה, כדאי מאוד להשליך מבט על מליאת־הכנסת. מ ל י א ת הכנסת!

הצעתי לסדר־היום נגד האזנת־סתר הוגדה ב־שבוע שעבר מסדר־היום ברוב של 10 נגד 2 קולות. נכחו בדיוק 10% מן הכנסת.

באותו יום הציעו גח"ל וע"מ הצעה משותפת ל־סיכום הדיון במישרד־החוץ. דרשתי למנות את הקו־לות, וכך נרשם הדבר בפרוטוקול. הצביעו בעדה 2 (שני!) חברי־הכנסת, שאחד מהם היה יושב־ראש ה־ישיבה (צבי צימרמן) שנכח בתוקף תפקיד זה. כלו־מר: מילבד היו"ר, נכח ח"כ א ח ד מבין כל 30 חברי־הכנסת של שתי הסיעות.

השבוע, בסיום הוויכוח על שביתת־הרופאים, חנו־געת למאות אלפי תושבים במדינה, נראתה המליאה — לפי תיאורו של כתב „מעריב", יהושע ביצור — כך:

לקראת גמר הישיבה, וכאשר ניצב בסיומו על הדוכן ח"כ שמואל מיקונים, יכלה האו־פוזיציה לגבור בנקל על ה־ממשלה. באולם נמצאו אז אר־בעה נציגים של סיעות האו־פוזיציה — פרופ' י. קלינג־הופר, א. שוסטק, א. אבנרי וש. מיקונים — לעומת נציג אחד ויחיד(!) של הקואליציה, סיעת המערך מ. ברעם.

כשנכח שר־הבריאות לדעת שבכל הצבעה נוכל ל־השיג רוב נגד הממשלה, הוא פשוט דחה את נאום־התשובה שלו, וכך נדחתה ההצבעה.

האם שיקר

כבוד השר?

לפעמים משווים את סיעתנו לכלב־השמירה של ה־כנסת. כלב־שמירה נובח, אבל כשהוא תופס שודד ברגל, אין הוא מרפה כל־כך מהר.

כך עשינו, ונעשה, בפרשת „קרן ספיר".

ברגע שהעלינו את הפרשה, הגיש אמנון זיכרוני שתי שאילתות לשר־האוצר. השבוע השיב עליהן (כב־יכול!) סגן־השר, צבי דינשטיין. הנה מה שקרה:

שאילתה מס' 6288.

ח"כ אורי אבנרי שאל את שר־האוצר:

בקשר לקרן המיוחדת. שתרומותיה מושגות על־ידי שר־האוצר ועוזריו.

הריני מבקש לדעת:

(1) **האם הקרן הנדונה נתונה לפיקוח האוצר?**
(2) **באיזו מיסגרת פועלת הקרן הנ"ל?**
(3) **מה הן שיטות־הפעולה של הקרן הנ"ל באיסוף הכספים?**
(4) **כמה כספים הצטברו עד כה בידי הקרן הנדונה?**
(5) **כמה כספים הוצאו עד כה במיסגרת הקרן הנדונה, או בקשר איתה?**
(6) **באילו מיפעלים ומוסדות הושקעו עד כה כספים כנ"ל, וכמה בכל מיפעל ומוסד?**
(7) **על־ידי מי אושרו ההשקעות הנדונות?**

שאילתה מס' 6289.

ח"כ אורי אבנרי שאל את שר־האוצר:

נמסר כי חברת ספנות תרמה 21 מיליון ל"י לקרן המיוחדת של שר־האוצר. עוד נמסר שמאז הקמת הקרן נתרמו לה כבר 250 מיליון דולר על־ידי גורמים שונים בחו"ל, ועוד 150 מיליון לירות על־ידי גורמים ישראליים.

הריני מבקש לדעת:

(1) **האם הידיעה הנ"ל נכונה?**
(2) **האם הקרן הנ"ל פועלת על יסוד חוק כל שהוא? אם כן — איזה חוק?**
(3) **מי קובע את מטרות הקרן?**
(4) **האם קיים פיקוח ציבורי על הקרן? אם כן — של מי?**
(5) **מה הוא הסכום שנאסף עד כה באמצעות הקרן?**
(6) **במה הושקעו הכספים שנאספו על־ידי הקרן, ומה היא חלוקת הסכומים שהושקעו?**
(7) **האם בידי הקרן מצוייה רזרבה נוספת? אם כן — מה הוא סכום הרזרבה?**

תשובת סגן־השר צבי דינשטיין:

אני מניח ששאילתה זו הוגשה לפני ההצעה־לסדר־היום שלך בנושא זה. אין לי מה להוסיף על דבריו המפורטים של שר־האוצר בתשובה להצעה לסדר־היום בנושא זה ביום 23.5.73.

היו"ר ישראל ישעיהו: שאלה נוספת לחבר־הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי: כיוון שלא קיבלתי אז שום תשובה, אני נאלץ לשאול שאלה נוספת. באותו דיון בהצעתי הודיע שר־האוצר בפירוש שהוא ל א יענה על שום שאלה ששאלתי.

באותו ויכוח הודיע שר־האוצר שהוא דיווח פעמים רבות לוועדת־הכספים של הכנסת על פעולות „קרן ספיר", והוא גם נופף בפרוטוקולים של הוועדה, שלא יכולנו לעיין בהם.

מייד לאחר מכן עלה על הדוכן חבר־הכנסת חיים קורפו, חבר ועדת־הכספים, ואמר שהשר מעולם לא דיווח לוועדת־הכספים של הכנסת, אלא רק סיפר פה ושם „חוויות אישיות".

שאלתי היא: איך ליישב את הסתירה הזאת בין דברי השר לבין דברי חבר ועדת־הכספים, שנאמרו באותו מעמד ומעל אותו דוכן?

סגן־השר צבי דינשטיין: יש שתי שאילתות של חבר־הכנסת אבנרי, מס' 6288 ו־6289, באותו נושא.

היות והיה דיון, ושר־האוצר הבהיר את הנושא בתשובה להצעה לסדר־היום, לא נכנסתי לפרטים. התשובה שאני הזכרתי היתה, כפי שאמרתי בתחילת דברי, היות והש־אילתה הופנתה לפני הדיון. ודאי חבר־הכנסת אבנרי בא על סיפוקו מבחינת התשובה.

אם חבר־הכנסת אבנרי איננו חושב כך, אני מוכן לבדוק בפרוטוקול את מה שנאמר, ועל מה שהוחסר אשתדל להשיב בישיבה הבאה. זאת אני עונה גם על השאילתה שמספרה 6289.

אורי אבנרי: האם כבוד סגן־השר ענה לשאילתות מבחינה פורמלית או לא?

היו"ר ישראל ישעיהו: מה שהוא אמר — אמר. אין ויכוח, אין ניסוח ואין עריכה של תשובה.

אורי אבנרי: אם זו היתה תשובה, מגיעה לי עוד שאלה נוספת, מפני ששאלתי שתי שאילתות. אם הוא דוחה את תשובתו, גם אני דוחה את שאלתי הנוספת.

היו"ר ישראל ישעיהו: מה שהוא ענה — זו התשובה.

אורי אבנרי: היו שתי שאילתות. שאלתי שאלה נוספת אחת, ושעליה סגן־השר סירב לענות. אני רוצה לשאול עכשיו שאלה נוספת על השאילתה מס' 6289.

היו"ר ישראל ישעיהו: סגן שר־האוצר השיב מה שהשיב. הוא אמר שהוא צריך לקרוא את הפרוטוקול, לעיין ולראות אם יש עוד דברים. אם יהיה לו מה להוסיף — הוא יוסיף.

אורי אבנרי: אם כן, יש לי שאלה נוספת.

מונח לפני הפרוטוקול של הכנסת מיום 19 ביוני 1972, שבו כבוד סגן־השר אמר, בתשובה לשאלה נוספת לשאילתה של חבר־הכנסת יגאל הורוביץ: „אמרתי ש־בעניין זה יש הודעה של שר־האוצר שאין קרן כזאת, ועל כן אין על מה לפקח, אם אין קרן כזאת, ואין על מה לדבר, ידוע לנו שבכמה מיקרים, שבהם בהתערבותו של ספיר הושגו תרומות — הופנו המוטבים, או הסטודנ־טים, במישרין לנותני התרומה."

האם כבוד סגן־השר סבור שהתשובה הזאת תואמת את המציאות ואת האמת, לאור מה שנתגלה בינתיים על קרן ספיר?

סגן־השר צבי דינשטיין: מה נתגלה בינתיים? אני זוכר את התשובה שנתתי לגבי התרומה הספציפית הזאת. תשובה שנתתי תאמה את העובדות ואת המציאות כפי שהיא.

יגאל הורביץ: היא לא היתה נכונה אז, והיא לא נכונה היום. התשובה שלך סתרה את האמת אז, והיום היא גם סותרת.

היו"ר ישראל ישעיהו: אין לך רשות. לא ננהיג נוהגים חדשים בכנסת. היתה שאלה נוספת של בעל השאילתה. כאשר ננהיג סדר אחר של תשובות לשאילתות ושאלות נוספות, יתקיים הסדר ההוא.

הנשיא ושורפי בוטיק המין

אל: שר־המישפטים.
מאת: ח"כ אורי אבנרי

ביום 25.5.1973 פירסם הארץ בעמוד 23 כתבה מאת נתן דונביץ, ובה מסופר כי נשיא המדינה חנן את ישראל ברנט, שנמצא אשם בהצתת בוטיק־המין ארוס. החנינה של ברנט לא היתה חלק מחנינה כללית, אלא בהתערבות אישית של נשיא המדינה.

הריני מבקש לדעת:

(1) האם המליץ שר־המישפטים על חנינה לישראל ברנט, כמחווה אישי כלפי הנשיא?
(2) מה היו שיקולי שר־המישפטים, כאשר המליץ על חנינה זו?
(3) מי הם האסירים האחרים אשר קיבלו חנינה בשנת 1973? מה היו השיקולים לגבי כל מקרה ומקרה?
(4) מי הם הנאשמים שחקירתם הופסקה בשנת 1973 לפי הוראת שר־המישפטים או היועץ המישפטי לממשלה, ומה היו השיקולים בכל מקרה?
(5) בפסק־הדין של ישראל ברנט ציין בית־המישפט המחוזי בתל־אביב כי נעשו נסיונות, במהלך המישפט, להשפיע על הליכי־המישפט. „תופעה שהיא זרה לחיי המישפט בארץ, ומן הדין לתת עליה את הדעת". האם הורה שר־המישפטים לחקור מי ניסה להשפיע על מהלך המישפט, והאם נפתחו הליכי־אישום נגד המנסים להשפיע על הליכי־המישפט?

גולדה היא פירסומת לסיגריות

שר־הבריאות, ויקטור שם־טוב, הביא לכנסת הצעת־חוק האוסרת פירסומת לדברי טאבאק בטלוויזיה, ב־רדיו ובשלטים, והמגבילה פירסומת זו בעיתונות.

בוויכוח על כך עוררתי כמה שאלות עקרוניות:

אורי אבנרי: אינני מעשן סיגריות, מעולם לא עישנתי סיגריות, מעולם לא חשתי בפיתוי כזה.

שר־הבריאות ויקטור שם־טוב: פעם כתבת שניסית כל דבר.

אורי אבנרי: נסיתי גם סיגריות, אבל זה לא משך אותי.

לא אצביע נגד הצעת החוק. אי־אפשר להצביע נגד הצעת־החוק הנוגעת לפיקוח־נפש ממש. אבל יחד עם זה מעוררת הצעת־החוק שאלות יסודיות לגבי חופש־הביטוי, חופש־הפירסום וחופש־האזרח בכלל.

הספק הראשון הוא: באיזו מידה יכול איסור פירסום לעזור, כאשר מודעות חיות לעישון מזדקרות לעיני כל אדם על כל צעד ושעל — החל בראש־הממשלה, ש־**היא כל־כולה פירסומת חיה לעישון סיגריות והיא. ברוך**

גולדה מעשנת

השם, מאריכה ימים!) וכלה בצה"ל, שבו יש לחץ חברתי עצום למען עישון בגיל מאד רגיש? אני מכיר אנשים שכימעט הוכרחו לעשן בתקופת שירותם בצה"ל, חיילים וחיילות. הסיגריות מצויות שם בשפע, הסביבה כולה מעשנת, ויש גם זמן פנוי לעישון.

יש כאן בכל זאת, תופעה מזרזה. אנו אומרים שהסיגריה מזיקה. אבל הייצור של דבר מזיק זה — מותר; המיסחר בדבר מזיק זה — מותר; ההפצה של דבר מזיק זה — מותרת, אבל פירסום הדבר, המייוצר ומופץ כחוק — אסור. הפירסום עצמו מהווה כאן את הפשע, וזה מעורר ספק כבד מאד.

יש הבדל בין זה לבין חשיש. יש אומרים שחשיש מזיק פחות מאשר הסיגריות, ואולי בהרבה פחות. אך ייצור החשיש אסור, ההפצה והמיסחר בו — אסורים, וממילא גם הפירסום אסור. כאן, לעומת זאת, אנו אומרים

להפסיק את ווטרגייט המתמדת בישראל!

אם קיוותה גולדה מאיר שתשובתו המתח־מקת של שר־המישפטים בשבוע שעבר על הצעתנו בעניין האזנת־הסתר תסיים את ה־עניין — הרי טעתה.

אך סיים השר את דבריו, שבהם לא ענה אף על שאלה אחת מן השאלות הענייניות שהצגתי לו, ירדתי לחדר־הסיעה כדי להכתיב הצעת־חוק פרטית. היא הוגשה למחרת היום, זכתה במיספר המידורי שנ"ח.

להלן היא במלואה, יחד עם דברי־ההסבר המצורפים אליה:

חוק למניעת ציתות, 1973

הגדרות 1. בחוק זה —

„ציתות" — האזנה באמצעות מכשיר לשיחת הזולת, במישרין או דרך טלפון, ללא הסכמת בעלי השיחה, לרבות הקלטת שיחה כאמור;

„רשות ביטחון" — כל אחד מאלה: ראש מוסד המרכזי למודיעין ולביטחון, ראש שירות־ביטחון־כללי, ראש אגף המודיעין במטה הכללי של צבא־הגנה־לישראל;

ציתות לגילוי פשעים ומניעתם 2. (א) רשות ביטחון והמפקח הכללי למישטרת ישראל רשאים לפנות לנשיא בית־המישפט העליון, או לשופט בית־המישפט העליון, שנשיאו מינתו לכך, בלישכתו ובמעמד המבקש בלבד, בבקשה להתיר, בצו, ציתות.

(ב) הבקשה תפרט את זהות האדם שלשיחותיו מבקשים להתיר האזנה, וכן את מיספר הטלפון שלגביו מבוקש ההיתר, את דרכי ההאזנה שמבקשים להתיר, ותקופת ההיתר.

(ג) לבקשה יצורף תצהיר חתום בידי רשות־ביטחון או קצין־מישטרה בכיר כמשמעותו בפקודת המישטרה, בו ייאמר כי לדעת המצהיר אין דרך סבירה אחרת לגילוי מיבצעו של פשע או למניעתו של פשע, וכי יש לו יסוד סביר להאמין שהאזנה המבוקשת עשוייה להביא למטרה זו.

(ד) לא יתן שופט היתר לפי סעיף זה, אלא אם שוכנע שהדבר דרוש לגילוי מבצעו של פשע או למניעתו של פשע, או לחגנה על ביטחון המדינה מפני ריגול.

(ה) ההיתר יפרט את הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב); תקופתו לא תעלה על שלושה חודשים, וחוא ניתן לחידוש מזמן לזמן.

האזנה במקרים דחופים 3. (א) שוכנעה רשות־ביטחון שהדבר אינו סובל דיחוי, ושביטחון המדינה דורש פעולה מייד, ושאין אפשרות לקבל בעוד מועד היתר לפי סעיף 2, רשאית היא להתיר, בכתב, ציתות; ההיתר יפרט את הפרטים המורים בסעיף 2(ב) ו־(ג), ובילבד שתקופת ההיתר לא תעלה על 48 שעות.

(ב) נתנה רשות־ביטחון היתר לפי סעיף זה, תודיע על כך לשופט בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מאשר תוך 48 שעות.

היתר בראייה עבירות 4. היתר שניתן לפי הסעיפים 3,2 יהא ראייה חותכת שהציתות המפורט בו היה דרוש למטרות האמורות באותם סעיפים.

5. המבצע ציתות שלא על־פי היתר לפי חוק זה, דינו — מאסר שלוש שנים.

חילוט 6. הורשע אדם בשל עבירה לפי סעיף 5, רשאי בית־המישפט לצוות כי מכשיר שהשתמשו בו כדי לעבור את העבירה והקלטה שנעשתה תוך כדי העבירה יחולטו לאוצר המדינה, אף אם לא הוכחה בעלותו של העבריין על אותו נכס.

ביצוע 7. (א) ראש־הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו; תקנות לפי סעיף זה יובאו לידיעת הנוגעים בדבר בדרך שיורה ראש־הממשלה, ואינן טעונות פירסום ברשומות.

(ב) התקנות יכללו סידורים למיון המידע שנתקבל באמצעות הציתות. כל חומר שאינו מתייחס למטרה שלמענה הוחלט על הציתות, לא יועבר לידי הרשות המבקשת את הציתות, אלא יושמד על־ידי הגוף הממיין. הגוף הממיין לא יהיה שייך לגוף הביטחוני או למישטרה.

(ג) התקנות יכללו הוראות לגבי תיוק המידע שנתקבל באמצעות הציתות, וימנעו הבאתו לידיעת גופים ואנשים שלא הוסמכו לכך במיוחד. התקנות יקבעו מי מוסמך לעיין במידע זה.

(ד) התקנות יקבעו דרכי שיפוט משמעתי ועניישה לאנשי גופי הביטחון והמישטרה שהפרו את הכללים הקבועים בחוק ובתקנות לגבי הפעלת ציתות והשימוש במידע שנתקבל באמצעותו.

דברי הסבר

ב־5.11.62 הגישה הממשלה לכנסת החמישית „חוק למניעת האזנת סתר, תשכ"ד־1962".

על הצעת־חוק זו הוחל חוק־הרציפות, והיא הונחה על שולחן הכנסת השישית. אולם למעשה נגנזה הצעת־החוק, והממשלה לא הביאה אותה לדיון. בכנסת השביעית היא לא הוגשה מחדש.

כרור על כן, כי הממשלה לא היתה מעוניינת בהסדר חוקי של בעיות האזנת־הסתר, והדבר מעורר חששות כבדים ביותר, בייחוד לאחר שנתגלה כי ראש־הממשלה יזמה לפחות במיקרה אחד חקירה נגד חברי־ממשלה.

כיום קיימים חשדות רבים לגבי ציתות לשיחות של אנשי־ציבור על רקע מיפלגתי, סיעתי ואישי. פרשת ווטרגייט בארה"ב מטילה אור חדש על הצורך הדחוף בסתימת פירצה זו, העלולה לשבש את תהליכי הדמוקרטיה ולפתוח פתח לשחיתות ולרודנות.

הצעת־החוק זו באה לסתום את הפירצה, מבלי לפגוע בענייני ביטחון־המדינה ושלום־הציבור. היא מעתיקה בעיקרה את הצעת־ה־חוק הממשלתי הנ"ך, תוך כמה שינויים שנו־עדו להבטיח נוהל דמוקרטי במדינת־חוק.

ניכסון בפרשת ווטרגייט

בהצעת הממשלה הזדקקו גופי הביטחון רק לאישור השר (למעשה ראש־הממשלה או שר־הביטחון). מוצע כאן שגם גופי־הביטחון יזדקקו לאישור שופט של בית־המישפט העליון, זאת מתוך הנחה ששופט כזה אמון על ענייני הביטחון. מוצע שלא להעביר סמכות זו לשופט מחוזי. כן הושמט סעיף שיש בו כדי להפליל עתונאים, למרות שלא הסעילו בעצמם ציתות.

חידוש בהצעת־החוק הזאת הוא המיגת החובה על ראש־הממשלה למנות גוף שימיין את המידע המתקבל באמצעות הציתות, וש־ישמיד קטעים אישיים ואינטימיים, וכל פרט אחר שאינו מתייחס לנושא שלמענו נתבקש הציתות. כך שהגוף המזמין את הציתות יק־בל רק מידע המתייחס למטרתו. חידוש אחר הוא הגבלת מקבלי־המידע לבעלי דרגים ותפ־קידים מסויימים, וכן נוהל מיוחד לתיוק ה־מידע.

שכל התהליכים מותרים, המחוקק אינו מוצא לנכון לאסור אותם, למרות שהוא שוכנע שהם מזיקים לבריאות, אבל דווקא הפירסום מהווה עבירה.

בהמשך הדברים ניתחתי את השלכות הצעת־החוק על חופש־העיתונות ועל הרגלי־העישון, והצעתי להע־ביר אותה דווקא לוועדת החוקה־חוק־ומישפט, כדי לשקול את ההשלכות החבריאותיות לעומת ההשלכות המישפטיות. אחרי דיון בוועדת־הכנסת, נדחתה הצע־תי, וחוק העובר לוועדת השרותים הציבוריים, העו־סקת רק בצד הבריאותי.

משהו רקוב

בממלכת המלט

אחרי שכימעט כל הסיעות דרשו לדון במשבר ה־מחסור במלט, נאותה הממשלה למסור על כך הודעה בכנסת, מפי שר המיסחר־והתעשייה, חיים בר־לב.

בדברינו ניתחנו את המשבר, ואמרנו בין השאר:

אורי אבנרי: ...מה היינו אומרים אילו הפסדנו את מילחמת ששת־הימים, וסגן־הרמטכ"ל דאז, אלוף חיים בר־לב, היה בא ומסביר לנו שהפסדנו את המילחמה מפני שלא יכולנו לצפות בשום פנים ואופן מראש את צרכי צה"ל ואת חימוש האוייב?

עצם השאלה עונה על עצמה. כולנו בטוחים שהדבר הזה אינו יכול לקרות בנושא החשוב לכולנו, הביטחון. **אבל אם זה לא יכול לקרות בששת הימי־חוני, ויכול לקרות בכל שטח אחר במדינה, פירוש הדבר שכל השטחים האחרים, וביחוד השטח הכלכלי, מתנהלים על־פי נוהלים ה־שייכים יותר לראשית המאה ה־20 מאשר ל־סוף המאה ה־20, כאילו היה צה"ל מתנהל כ־יום על־ידי קציני חיל־הפרשים מימי ראשית המאה, עם מושגי תיכנון וחשיבה של חיל־ה־פרשים של הקיסר פרנץ יוסף.**

...איך אפשר לנהל את המשק במדינה תעשייתית מפותחת, בסוף המאה ה־20, בלי מוסד מרכזי של תיכנון? זה לא נוגע להשקפת־עולם או לאידיאולוגיה קפיטליסטית, סוציאליסטית או קומוניסטית. מדינה קפיטליסטית מאד, צרפת, יש לה מוסד מרכזי לתיכנון, המשמש דוגמה לעולם כולו. אפילו באיטליה, מדינה שהיא גם קפיטליסטית וגם יו־תיכונית, יש תיכנון כלכלי רציני מאד.

...אינני מאשים שום שר במייוחד, בגלל הסיבה ה־פשוטה שאין בכלל שר אחראי. אין שר אחראי — זוהי האמת הפשוטה. להטיל את האחריות על שר המיסחר־והתעשיה, הנוכחי או קודמו — הרי זו אשליה גמורה.

מה יודע שר המיסחר־והתעשיה על הנעשה במשק הבנין? מה הוא יודע על התפתחות האוכלוסיה בארץ? **אנו עדים כאן להתמוטטותה של מערכת השילטון, המתכוונת, בין השאר, ככך ששום מישרד איננו אחראי למעשה לשום דבר, מפני שכל שטח מחוזק בין כל מיני מישרדי־ממ־שלה — וכל מישרדי הממשלה הם שרידים ארכאים ואנכרוניסטים, שנוצרו במיקרה ב־מצב זה או אחר, הועתקו מהמחלקות של ממ־שלת המנדט, ושונו מדי פעם בהתאם לצרכים קואליציוניים.**

משולם לא נערך מחקר רציני על מיבנה השילטון הדרוש במדינה, בנסיבות המייוחדות שלנו, בסוף המאה ה־20.

...דומה שאין כימעט עניין שהוא כל־כך קל לתיכנון ולתחזית כמו הבנייה. זאת איננה סחורה כמו מסטיק, יודעים בדיוק שכל זוג צעיר זקוק לדירה, שכל עולה חדש זקוק לדירה, אפשר לחזות מראש את הצרכים של יתר שכבות האוכלוסיה. זה קל מאד. אם יש מוסד מרכזי לתיכנון, העוקב אחרי תהליכים דמוגרפיים של עלייה פנימית, עם תחזיות מינימום ומקסימום של עלייה חיצונית, ועליית רמת המחייה של האוכלוסיה הקיימת — הוא יכול להגיע לתחזית של צורכי הבנייה בעוד חמש שנים, עם מינימום ומקסימום.

אם כן, איך בא היום שר ואומר שלפני חמש שנים לא יכולנו בשום פנים ואופן לחזות מה יקרה, הגידול היה פי שניים, פי שלושה? איזו הפתעה יכולה להיות כאן? וכי לא ידענו שיש עליה, שיש ריבוי טבעי, שיש עלייה ברמת המחייה?

המישרד שלך לא ידע. הוא גם לא צריך לדעת, זה איננו תפקידו. אבל מישרד לתיכנון צריך לדעת!

חיים בר־לב: איזה שר טען טיעון כזה? עד כה שמעתי זאת רק מחברי־כנסת.

אורי אבנרי: איני יכול להישבע שאתה אמרת זאת, אבל הייתי אומר שזו המוסיקה שקלטה אוזני מדבריך, כאשר מסרת לנו את המיספרים על העלייה המדהימה של הצריכה במלט.

העלייה היא באמת מדהימה בשבילי, כחבר־כנסת. אבל אין היא צריכה להדהים מי שאמון על תיכנון האוכלוסיה, על תכנון המשק לשנים הקרובות!

המחיר: 2.50 ל"י | מספר 1867 | שנה 37 | י"ג סיון תשל"ג 13.6.73

העולם הזה

משפחת ראש העיר פנתה לבית המשפט

כדי להצילו מידי אשה זו הטוענת:

„היתי המאהבת שלו - והוא נגד בי!"

